

WAPENBROEDERS

UITGAVE VAN EN VOOR
DE NEDERLANDSCHE-
STRIJDKRACHTEN IN
NED. INDIE

Kerstmis 1946

IN die dagen nu verscheen er een besluit van keizer Augustus, om een volkstelling over heel de wereld te houden. Deze volkstelling had plaats, eer Quirinus landvoogd van Syrie was. Allen gingen op reis, om zich aan te geven, ieder naar zijn eigen stad. En daar Jozef uit het huis en het geslacht van David was, vertrok ook hij uit Galilea, uit de stad Nazaret, naar Judea naar de stad van David, Betlehem geheeten, om zich aan te geven met Maria, zijn verloofde vrouw, die in gezegende omstandigheden was. Terwijl ze daar waren, brak de tijd van haar moederschap aan; ze baarde haar eerstgeboren Zoon, wikkelde Hem in doeken, en legde Hem neer in een kribbe; want in het nachtverblijf was voor hen geen plaats. Nu waren er herders in die streek, die in het open veld overnachtten en hun kudde bewaakten. Eensklaps stond er voor hen een engel des Heeren, en de glorie des Heeren omstraalde hen; een hevige vrees greep hen aan. Maar de engel sprak tot hen: Vreest niet; want zie, ik verkondig u een groote vreugde, die voor het heele volk is bestemd. Heden is u in de stad van David een Verlosser geboren, Christus de Heer! Dit zal u het teeken zijn: ge zult een Kindje vinden, dat in doeken is gewikkeld, en in een kribbe ligt. En plotseling was de engel door een hemelsche legerschare omringd; ze loofden God, en zeiden: Glorie aan God in den hoogen, En vrede op aarde, Onder de menschen van goeden wil!" (Lukas II 1-14).

Het is nog nooit zó nodig geweest

DAT HET KERSTMIS WERD

Want de orkaan van het aardse goed is losgebroken en de stormen van de haat tuimelen over de wereld. Volken bloeden over de aarde en het vocht des levens vloeit uit hen weg. Koningen staan op tegen koningen en de vorsten dulden geen zelfde naam naast zich.

De tekenen zijn er dat het Kind komt. Het trappelt van ongeduld, want het ziet de droefheid kruien tot een dam van ondoelbaar verdriet. Het hoort de roep van vierduizend jaren geschonden mensheid uit de diepten van haar ellenden en jammer en het luistert naar de kreet van tweemaal duizend jaren christenheid hoog uit boven een stuw van nood en lijden.

En de roep en kreet van een mensdom in uiterste nood bundelen zich in de nacht van de ontroerende geboorte van Onzen Heer en verklankt zich in de zangen van vreugde en blijheid der Engelen.

Luister, luister daarom, met de oren over de waterspiegel der ziel, dat het de zuiverschone trilling van den Hemel schept.

Luister, hoe het Kind spreekt:

Uit de schoot der eeuwige omhelzing ben ik gedaald.

Ik was in de gestalte van God en speelde voor zijn Aanschijn een altijd, altijd on-

veranderlijk spel van mateloze vreugde en peilloze liefde.

Maar ziet, het mysterie is voltrokken en de verwachting vervuld.

Ik trad uit de Eeuwigheid in de tijd, en werd met de schamelheid van een dienst-knecht bekleed.

Ik ging van den Schepper in de Schep-ping en herstelde deze, die mateloos ge-schonden was.

Ik daalde af als God en deed den mens verheffen, waarvan ik niemand schuldeloos bevond.

Beseft het wel, allerliefste broers en zusters, Ik ben gekomen voor alle men-schen in hun uiterste nood.

En tot allen klinkt mijn stem:

Broeders, ik heb U hartelijk lief.

Ik ben gekomen om de wereld te ver-lossen en de mensheid te redden uit de poel van haar ellende.

Dit is vòòr alles mijn naam:

Verlosser en gezalfde des Heren.

Komt nu allen tot mij, die belast en be-laden zijt, en vermoeid, ik zal u verkwik-ken.

De geschiedenis der mensheid wordt in haar eerste bladzijden verlicht door de be-lofte van een Verlosser. En zó kon het hoopvolle vertrouwen daarin al het te dra-gen leed om het verloren paradijs lenigen en verzachten.

Maar toen de tijden rijp waren van vol-heid en de verwachting volgroeide tot de vervulling door de maagdelijke geboorte van den Verlosser, toen was dit ook het uur van het herboren worden van de mensheid. Want in de nacht van de Ge-boorte van Onzen Heer, stelde Hij zich to Hoofd van een nieuwe mensheid en leidd een nieuwe beschaving in.

Nu, tweeduizend jaar na de eerste naci van Kerstmis, bewegen onze gedachte zich als in een vreugdevol spel rondom dit geheimvolle gebeuren. En als een steeds kerend motief bindt ons altijd weer deze klare gedachte: de afdeling Gods en de verheffing van den mens, de hernieuwing van de in Adam geschonden mensheid en de ingang van de Eeuwig-ongerepte God-heid tot het onze.

Het luide verlangen naar den Verlosser van vierduizend jaren mensheid steeg op uit de diepten van alle nood en ellende. Ge-bonden aan het kwade door de keuze van

Adam en geschonden in hem door zijn schending kon het slechts roepen naar een mateloze Liefde om verlossing en herstel.

En deze roep werd gehoord in Gods oor-schelp en de belofte van den Verlosser be-roerde zijn denken en willen. En de onein-digheid van de Geest Gods besloot een ongemeten Liefde te aanvaarden in de schamelheid van een menselijk lichaam.

Zó kon in de nacht van de Menswording een wereld in haar uiterste nood worden herboren en hernieuwd, verheven door de verlossing van een Godmenselijk Kind.

Moge het Kerstkind, nu een wereld uit alle diepten vol van uiterste nood en el-lende om verlossing roept, de genaden van de eerste zuivere Kerstnacht als een plensregen uitgieten over de wereld, opdat zij herboren en hernieuwd moge uitgroeien en weldra moge staan in de volle pracht van een schoon Christendom.

In deze zin stijge ons gebed op als een vlucht klapwiekende witte duiven; want het is nooit zó nodig geweest dat het Kerstmis werd.

In bezinning op deze gedachten kunnen wij onze vreugden rondom de geboorte van het Christuskind uitbunding vieren in spel en lied en dans.

In louter vreugde met onze kinderen

zingen, spelen en dansen voor het Kind van Bethlehem.

Onze woning zij vol van dit feest, vol van melodieën van pure blijdschap om het Kerstgebeuren en doortrokken van de klare gedachte van een herboren en hernieuwde mensheid in Christus.

VINCENT à NIJHOLT.

DRIEMAAL KERSTMIS

Dit wordt het derde Kerstfeest, dat ik niet in huislijken kring doorbreng. De omstandigheden, waaronder ik deze hoogtijdagen in '44 en '45 gevierd heb, zijn dermate contrastrijk geweest, dat ik u deze geschiedenis niet wil onthouden.

In '44 was ik illegaal. Niets bijzonders, vooral wanneer ik eerlijk bekennen moet, dat ik als de dood was van al dat illegale gedoe. Maar je wilde toch iets stellen tegenover de terreur der Nazis en zoo had ik tenslotte de leiding van een illegaal blad voor m'n rekening gekregen.

Ik herinner me nog als den dag van gisteren, dat ik op Eersten Kerstdagochtend op m'n duikadres bericht kreeg van een koerierster, dat me onmiddellijk op het districts-hoofdkwartier der B. S. ontbood.

Hoewel de heeren daar wel wat gewend waren, heerschte er niettemin een gedrukte stemming. Via geheime bronnen in Den Haag was nl. het bericht binnengekomen, dat de Duitschers na de Kerstdagen alle weerbare mannen tusschen 17 en 40 jaar zouden oproepen met als eindstation Duitsland. Dat ze daarbij niet zouden terugdeinzen voor de meest rigoreuze maatregelen, hadden de razzia's in Rotterdam ons wel bewezen. Het was dus zaak de bevolking zoo snel mogelijk te waarschuwen via extra edities en ze daarbij van advies te dienen in de maatregelen, welke ze er eventueel tegen kon nemen. Mij werd opgedragen met andere illegale bladen contact op te nemen om een gelijkluidend communiqué uit te geven, dat vanzelfsprekend tot slagzin had „Niet Melden!” Valsche formulieren en stempels werden klaargemaakt en als tragische bijzonderheid herinner ik mij onzen teekenaar, die suggestieve pamfletten ontwierp terwijl hij wist, dat zijn zuster, die den vorigen dag als topkoerierster gegrepen was, door den S.D. gemarteld werd om gegevens uit haar te krijgen.

Dat was Eerste Kerstdag 1944.

Eén jaar later.

Op Eersten Kerstdag 1945 stond ik in de gedeeltelijk verwoeste werkkamer van Hitler in Berlijn. Als British Warcorrespondent maakte ik een reis door Duitschland en het lot voerde me precies een jaar later naar het vertrek, waar de bekendmakingen werden voorbereid, die mij een jaar geleden onder hoogspanning gebracht hadden.

Mijn gids had me even alleen gelaten, als begreep hij, dat dit oogenblik voor mij heel veel beteekende. En inderdaad het was een van de meest imponeerende gebeurtenissen van mijn leven. Daar voelde ik feitelijk pas de ontspanning van alle doorstane angst en ellende der oorlogsjaren. Daar besepte ik pas goed, dat het uit was met het ploertendom, dat zooveel ellende over de wereld had gebracht. Ook daar besepte ik, dat alle kwaad zichzelf straft.

Terwijl ik dit eens zoo protserige gebouw verliet, zag ik weer puin, puin, puin...

Duitschland had zijn straf. Zwaarder kon het niet.

Nu zal ik dan Kerstmis in de tropen vieren temidden van velen, die begrijpen, waarom ik deze regels geschreven heb.

Het is een verschrikking geweest, in deze jaren geleefd te hebben, maar tegelijk een voorrecht. Wij hebben het betrekkelijke van alle dingen duidelijker gezien, wij hebben recht tegen onrecht zien vechten, wij hebben veel verloren en gewonnen, maar bovenal wij hebben geleerd, dat Kerstmis onder alle omstandigheden blijft het Goddelijke feest van Christus' geboorte.

Dat moge ons sterken.

PEPIJN.

KERST-VIGILIE *)

een bloem uit jesse is ontloken,
een ster uit jacob opgegaan:
wie heeft den geur der roos geroken
het rijzen dezer ster verstaan?

slechts kind'ren zien den hemel open;
alleen voor zuiveren van geest
gaat god vannacht een kindje koopen
en sneewt er vrede op dit feest.

mijn hart wordt droef bij deze dingen:
een witte roos, een ster, een kind;
god deelt zijn deel met stervelingen
doch voor zijn vrede zijn zij blind

het hoogste goed is 't allerbeste,
doch groot krakeel vervult het oor
en morgen zingen wij 't adeste **)
misschien met een gasmasker voor.

JAC. SCHREURS m.s.c.

*) Vigilie: overpeinzing

**) Adeste fideles: komt laten we aanbidden.

... Dichter bij elkaar ... dan ooit tevoren ...

*

Soldaten van het Koninklijk Nederlandsch Indische Leger, van de Brigade Mariniers en van de Koninklijke Landmacht.

Dit is het eerste Kerstfeest dat ik als Commandant temidden van U vieren mag. Er zijn vele redenen om mij bij dit Kerstfeest rijker en gelukkiger te voelen dan het vorige jaar.

Toen waren er in den kring van de Nederlandsche Strijdkrachten nog vele open plaatsen. Er waren er toen weliswaar, die het eerste vrije Kerstfeest na zooveel jaren van onderdruk-

king en verbanning nog thuis konden vieren, zij het met de schaduw over deze viering heen van een snel naderend afscheid voor een verre reis naar nieuwen strijd. Anderen weer zaten op Malakka, popelend van verlangen om aan te pakken, maar door een grilligen samenloop van omstandigheden tijdelijk gestrand, dicht bij het eind van de reis. En nog zoovelen zaten in afgelegen oorden in Siam, de Philippijnen, Australië en zoovele andere streken, res-

tanten van een door Japansche barbaarsheid gehavend leger, wel verstrooid en verzwakt, maar nochtans bereid, om dadelijk weer te dienen. In den loop van dit jaar zijn de gelederen gesloten. Zoowel letterlijk als figuurlijk. Opofferingsgezindheid, sterke lotsverbondenheid en de voortdurende bereidheid om te dienen met inzet van het leven hebben langvergeten waarden in ons wakker geroepen en ons als Wapenbroeders dichter bij elkaar gebracht dan ooit tevoren.

Als ik thans rondkijk in onzen kring, zie ik vele gezichten, hoor ik vele namen van mannen, die daden hebben verricht, waarop niet dit Leger alleen, maar heel ons Volk trotsch kan zijn. Die het tot een voorrecht en een eer maken, in deze militaire samenleving te zijn.

Het is een groote familie. Zij strekt zich uit van Sabang tot Merauke, van Tangerang tot Biak. Toch is het een kleine kring, omdat wij schouder aan schouder staan. En in dezen kring brandt een helder licht: van sterk vertrouwen op God, op onze Koningin, op onze eigen kracht, een vertrouwen, dat ons in dezen moeilijken tijd bij de uitvoering van onze taak dagelijks moet leiden en tot steun zijn.

Mijn gedachten gaan op dit oogenblik in het bijzonder uit naar onze Wapenbroeders, die ongeweten het vorige jaar hun laatste Kerstfeest vierden, naar de Jongens in de ziekenhuizen en veldhospitaaltjes die niet de gezondheid bezitten om volop van een gelukkig Kerstfeest te genieten, naar de families in Holland en in Indië, waar in den kring om den Kerstboom één of meer plaatsen open zijn, maar waar toch ongetwijfeld een dapper en opgewekt Kerstfeest gevierd wordt. Naar onze jongens in den perimeter, die de schamelste feestvreugde missen en op wacht en patrouille in den meest letterlijken zijn voor een donkeren Kerstnacht staan.

In dezen toch vind ik het sterkst uitgesproken de bereidheid om te dienen, om op te offeren, die de diepe grondgedachte vormt van het Kerstfeest, dat immers zijn ontstaan en onvergelykelijke waarde te danken heeft aan de Bereidheid van Eén om Zich te offeren voor allen.

Het is deze bereidheid van U allen, die mij in dit jaar telkens en telkens weer diep getroffen heeft, die mij dit rijke Kerstfeest verschaft in den grootsten vriendenkring, dien ik ooit gehad heb.

Ik zal dit Kerstfeest nooit vergeten. Ik hoop dat het herinneringsbeeld van dit Kerstfeest ook bij U nimmer mag verflauwen. Omdat ons Volk de bereidheid om te strijden voor hetgeen recht en plicht is, altijd noodig hebben zal. Want waar het recht aan onze zijde staat, daar is God met ons.

In deze overtuiging, Wapenbroeders, wensch ik U uit den grond van mijn hart een Zalig Kerstfeest.

Luitenant-Generaal S. H. SPOOR,
Commandant van het Leger in Indië.

KERSTGEDACHTE VAN DEN VLOOTVOOGD

*

Kerstmis, het feest van vernieuwing van de natuur, van de vernieuwing van het licht, over de vernieuwing van de menscheit is aangebroken. Ik wensch U allen toe, dat dit feest ook gevolgd mag worden door een jaar van vernieuwing, door een jaar van ordening, door een jaar van opbouw. Maar daartoe moeten eerst de geesten gezuiverd worden van hun rassenhaat, hun afgunst en wantrouwen.

Laten wij hopen, dat het weinige dat tot nu toe op dit gebied bereikt werd, zal opgroeien en opbloeien. Laten wij hopen dat de wereld opgaat in deze richting, zooals Christus het leerde.

Hoe gaarne zou ik op dit Kerstfeest tot U gekomen zijn met kerstgeschenken. Hoe gaarne zoude ik onder den Kerstboom voor U iets neergelegd hebben wat Uw liefste wenschen zou vervullen: thuisvaren, demobilisatie, gezinshereniging. Maar hoezeer wij ook in deze richting streven, de toestand van het oogenblik gedooft niet dat ik U deze geschenken aanbied.

In deze schuchtere pogingen tot opbouw van een nieuwe gemeenschap alhier speelt de Marine, speelt de geheele Weermacht een zeer groote rol. Thans is deze voor een groot deel de rol van stok achter de deur, van rechtstreeksche beveiliging van de onder ons gezag en onder onze verantwoordelijkheid staande gebieden. Laten wij hopen, dat het niet noodig zal blijken, de stok achter de deur te voorschijn te halen.

Deze stok echter moet heel en ongebroken blijven. Want slechts deze vormt de waarborg voor recht en veiligheid, voor opbouw, vrede en rechtvaardigheid.

Om deze macht bruikbaar te houden, kan ik U niet deze kerstgeschenken aanbieden. In verband met de noodzakelijke en voortdurende paraatheid van deze macht is het mij onmogelijk U deze geschenken aan te bieden. Wij trachten hier het leven voor U zoo goed mogelijk te maken, wij trachten aan vele wenschen tegemoet te komen, maar vóór alles moeten wij blijven en op alles voorbereid.

Maar laat ons vertrouwen hebben in de toekomst, zoowel voor ons eigen land, als voor Indië en ook vertrouwen in de toekomst voor ons zelf, een toekomst die, hoe ook, met het heil van deze landen samenhangt.

En met het uitspreken van dit vertrouwen wensch ik U allen een prettig en gezegend Kerstfeest.

Vice-Admiraal

Commandant der Zeemacht in Nederlandsch-Indië,
A. S. Pinke.

1e JAARGANG No. 27
19 DECEMBER 1946
OPLAGE 10.000 ex.

REDACTIE:

MARINE RUBRIEKEN;
MARVO-N.I.-MARINE-
POSTKANTOOR BTV.
ALLE ANDERE RUBRIE-
KEN I.V.D.-ROOMSCHE
KERKWEG 2 BTV.

OP DE KORREL

- In Holland staat een huis pag. 14
- Schijn en werkelijkheid pag. 11
- 87 Uren in een Catalina pag. 26
- De strijd op Java pag. 21
- 7-December, dat is onze dag pag. 24

RAPPORT UIT

Celebes

Volgens plan hadden wij bij ochtendgloren moeten landen. Maar voor een con-vooi, dat gedeeltelijk bestaat uit voorma-lige Japansche barken, is zelfs de Noor-delijke Golf van Bone een water vol verrassingen. Het is al elf uur 's morgens als het eerste echelon het fjord binnen-vaart, aan het eind waarvan Lelewawoe ligt, op den Oostpoot van Celebes. Toch grijpt de schoonheid die voor ons ligt nog zoo intens aan, dat ik de kans op kogel-bundels van links en rechts vergeet. Sergeant-Majoor Brouwers die het echelon commandeert, constateert op beide oevers loopgraven en verschansingen, maar mijn hart springt open, want: vooruit ondek ik visscherskano's. In mijn jeugd zwierf ik veel door Atjehsche visscherskampongs en na mijn twaalfde jaar was ik altijd op plaatsen waar alleen maar auto's entreinen waren. Dit is dus een hernieuwde kennismaking na langen tijd. Brouwers neemt geen enkel risico: zijn verkenner verspreiden zich snel in alle richtingen, maar ik zoek naar vis-schers: alle visschers waarom dus deze niet, zijn mijn vrienden. Er zijn geen visschers, er zijn alleen maar kippen, geiten en honden. Daarom begin ik de kennelijk ir-haast op het strand geworpen netten op orde te brengen. Het zijn mooie sterke netten, al vind ik de Atjehsche mooier. Maar misschien komt daar een tikkeltje chauvinisme bij.....

Teleurgesteld dreunt ik het schooltje binnen. Natuurlijk zijn de klaslokalen leeg.

Maar de school waar ik leerde schrijven, op een eenzame post, zag er bijna zoo uit. Ik wring me dus in een bank en na een poos op het maagdelijke bord te hebben getuurd, ga ik wat bladeren in een dictee-schrift. Je hoeft geen Charlie Chan te zijn en ik behoefde ook niet met bijna uitsluitend Indonesische kindertjes in de klas gezeten te hebben, om zoo te zien, dat dit een heel jonge klasse is: het schrift is netjes (hoe jaloersch konden wij vroeger juist daarom op onze bruine ka-meraadjes zijn!) maar erg ongeoeffend. Trouwens die bankjes..... (zoo dik was ik

vier maanden geleden heusch niet). De beel-den van vele jaren geleden volgen elkaar op in het tempo van een jeep over een auto-strada en daarom dringt de inhoud van het dictee maar langzaam tot me door. Maar het dringt tot me door en ik word er onpas-selijk van. Immers, er staat niet: „Tjoet-Ali mag vandaag met broer Daoed mee naar den keudeh”, maar..... het is een compleet verslag van een vergadering. Geen vergadering van de schoolvoetbalclub: die zal toch nooit bijdragen geëischt heb-ben van 60 Kg. rijst, een karbouw en 100 manden geklopte sago..... De presentie-lijst is, zooals later blijkt, niet eens gefingeerd..... Wij spoorden op en ar-resteerden het volledige bestuur.

Na een nachtmarsch door een stinkend sago-moeras treffen we de eerste men-schen aan. Onze Menadoneezen weten eigenlijk met zichzelf geen raad, als op de sommatie van Brouwers drie skeletten naar buiten strompelen: een oude heer, zijn vrouw, blind en vol schurft van ondervoeding, aan haar slappe borst een kind, te ziek om te kunnen huilen. De oude heer, een Boeginees, is niet van mij af te slaan: hij is exdwangarbeider, een moordenaar die levenslang, later gratie kreeg. Mijn moeder riep mij nooit naar binnen, als ik, op het pleintje naast ons huis een praatje maak-te met de cornaks van Manis en Enong, de olifanten, de bulldozers, de tractors, de weapon-carriers en de trucks waren van het detachement; die cornaks waren dwangarbeiders en mijn broer vertelde mij op een avond, dat zij moordenaars waren, maar dat de moordenaars onder de dwang-arbeiders nooit meer gevaarlijk waren. Daarom word ik voor het eerst geschokt in mijn vertrouwen in mijn broer, als de oude heer, plotseling, met flikkerende oogen, aandrings: „Als ik Sanoesi vermoord, belooft u me dan luitenant, dat ik opnieuw levenslang krijg?” „Páh,” zeg ik, die niet weet wie deze Sanoesi is, „jij en wij ver-moorden niemand”.

Als de benteng genomen is, hebben wij

ook Sanoesi te pakken. Luitenant (nu ka-pitein) Vennik, die thans de algemeene leiding op zich genomen heeft, stelt uiter-aard de grootste belangstelling in den ge-vangen genomen vorst van Bone. Ik vind Sanoesi, die zich aan mij voorstelt als col-

lega, interessanter. Propagandist-tentara, noemt hij zich en ik verbeter hem: leger-voorlichtingsman. Maar als hij zijn verhaal gedaan heeft, heb ik daar spijt van. Zijn eigen woorden: „.....tegen mijn over-tuiging in, heb ik de bevolking van deze kampongs overgehaald hun prauwen en netten, hun haardsteden te verlaten, liever dan zonder vorm van proces afgeslacht te worden door de Nederlandsche soldaten; ik deed ze gelooven, dat zij beter deden sago te kloppen voor de verzetspartij, of-schoon ik wist dat het zinloos was. Maar dan, ik was mijn eigen leven niet zeker”. „En dat leven, Sanoesi, is belangrijker, dan de levens van tientallen die in de laatste weken omgekomen zijn van honger en el-lende? Hoe komt het, Sanoesi, dat jij er zoo doorvoed uitziet, evenals je bentengge-nooten, terwijl jullie gedwongen sago-kloppers.....” Nu begrijp ik den ex-le-venslanger. Ik heb er genoeg van voor van-daag. „Sanoesi jij bent een propagandist. Ga je avondgebed doen. Morgen praten wij verder”.

Zijn commandant had mij, voor de ex-peditie aanving, verteld, dat Brouwers' vrouw en kinderen op Java het slachtoffer waren geworden van den waanzinnigen haat in de laatste maanden van '45. Hij heeft een 4-jarig meisje geadopteerd. Lily. Wij vonden haar in een verlaten kampong, bij Lelewawoe, het lijk van haar vader ver-

derop. Haar moeder was reeds eerder, tijdens de Japansche bezetting overleden en andere familie was er niet.

Dit is een stukje uit het leven van blank en bruin, in een tijd, dat aan beide kanten op Java en Sumatra nog te veel zijn die meenen, dat zij elkaar slechts moeten ver-delen. Aan deze dwalers is dit opgedragen.

J. Kosak.

Een groot man onderzoekt zichzelf,
de kleingeestige onderzoekt anderen.
(Chin. Spreekwoord).

*De eerste Kerstmis, zoo-
als Albrecht Dürer die
in zijn „Aanbidding der
Herders” in beeld bracht.*

**WANT HIJ IS HET, DIE ZIJN VOLK ZAL
REDDEN VAN HUN ZONDEN (Matth. 1:21b)**

als een pasgeboren kind. Dat is Zijn wijze om het volk, Zijn volk, te redden.

Geen wonder dat zij, die er nimmer van hoorden, voorbijlopen aan het kind van Bethlehem! Geen wonder dat zij, die teleurstellingen oogstten en teleurstellingen veroorzaakten, de schouders ophalen. Is dát kind — daar in die kribbe — een Redder? Het is ook zoo moeilijk te verstaan!

Van hunne zonden! Als ik deze woorden lees, dan weet ik dat het hierin zit. Welk mensch weet van zonden? Alléén degene, die met kracht opgebotst is tegen God — tegen Gods volstrekten wil! Alléén degene, die erkend heeft, dat hij leefde in een verkeerde richting, dat hij volkomen scheefgetrokken is en God en menschen heeft gewantrouwd en bedroefd. Alleen degene, die dit doorleeft als een schuld, te zwaar om te dragen en die er nu onder bezwijkt.

Dèzen mensch komt God in den geboren Jezus tegemoet en hij láát zich ontmoeten.

Déze mensch buigt voor Jezus en zegt smekend: „Wil mijn God zijn, mijn volkomen Redder!”

Déze mensch grijpt zich vast aan de verkondiging der groote blijdschap en bidt om één ding: daaraan deel te mogen hebben.

Déze mensch zegt: „Er zijn beloften gegeven, óók aan mij, en zij zullen vervuld worden!”

Hoe word ik zoo'n mensch? Hoe kom ik tot bidden, tot hopen en gelooven? Hoe kom ik tot een werkelijke Kerstviering? Hoe leer ik dankbaar zeggen: „Zaligmaker — mijn Zaligmaker”?

Kom en luister! Onwetende, God noodigt U! Opstandige, God noodigt U! Vrome, geloovige mensch, God noodigt U en draagt U op: neem één mensch mee! Kom dáár, waar nog steeds het woord der groote blijdschap in een troosteloze wereld van bloed, zweet en tranen uitgeroepen wordt. Kom dáár, waar God verschijnt in ons midden en ons aanspreekt, zóó duidelijk, dat de kinderen het verstaan! Kom dáár, waar het geheim van den naam Jezus menschen met blijdschap vervult! Blijf geen toeschouwer, onwetend of verbitterd, maar word een deelgenoot!

Batavia,
Kerstmis 1946.

Ds. J. C. Koningsberger.

Deze verklaring is een motiveering van den naam Jezus, dien Jozef geven moet aan het kind, dat Maria ter wereld zal brengen. De naam is niet zelf bedacht, maar wordt in opdracht gegeven; hij staat in het nauwste verband met de taak, welke aan dit kind van Godswege gegeven is.

De naam drukt alweer het wezen uit: het kind zal zich een redder betoonen van zijn volk. Eigenlijk zeg ik het te zwak: het kind zal volstrekt, in zijn gansche wezen en verschijning, een redder zijn.

Maar een redder in bijzonderen zin: „een redder van hunne zonden”. De Kerk gebruikt daarom den naam Zaligmaker, Verlosser. Als wij voortkomen uit een Christelijk gezin, en een Christelijke opvoeding hebben gehad, dan zijn wij met die namen van jongsaf vertrouwd, al begrijpen wij de volle beteekenis er niet van, wanneer wij bij den kerstboom de vele kerstliedjes zingen. Toch voelden wij bij het woord „Zaligmaker” iets heel bijzonders — er kwam iets verwarmends, iets stralends in onze jonge harten. Ik zou het bijna zóó willen uitdrukken: het feest van den Zaligmaker, van den geboren Jezus, plaatste ons even onder een stukje open hemel, bracht de ernst van den hoogen God héél dicht bij ons. Wij grepen iets van den liefdevollen hemelschen Vader, Die met ontferming neerzag op ons, de kinderen, en op allen die bij ons behoorden. Dit werd ongetwijfeld versterkt door de heele sfeer van mooie kerstverhalen, waarbij onze fantasie uitzwierf. Wie van kinderen houdt en zelf ook nog een klein beetje kind kan zijn, die verlangt naar het oogenblik,

waarop wij met elkaar kunnen zingen: „Daar ruischt langs de wolken een lieflijke naam”.

Ik geef mij er echter rekenschap van, dat velen die dit lezen óf nooit kerstliedren hebben gezongen, of alle herinneringen aan hun jeugd hebben uitgebannen. De eerste groep staat tegenover deze regels vreemd, de tweede verbitterd. De eerste gebruikt den naam Jezus als een uitroep bij plotselingen schrik — de tweede bij plotselinge drift.

Verder speelt de naam in hun leven geen rol, hetzij uit onbekendheid, hetzij uit ergernis. En daarom weten zij met Kerstmis, het geboortefeest, eigenlijk niets te beginnen. Zij nemen „en passant” de uiterlijke voordeelen ervan mede: wat gezelligheid, een goed etentje, misschien een geschenk, maar op 27 December roepen zij weer, als de jeep slipt: „Jezus!”, of als er een teleurstelling is: „Jezus!”

De zin van het Kerstfeest, de beteekenis van den naam Jezus, de motiveering van dezen naam, is aan hen voorbijgegaan. Ik mag het anders zeggen: zij hebben in het kind Jezus God niet herkend en dus God niet ontmoet, zij zijn eenzaam gebleven, hetzij door onwetendheid, hetzij door opstandigheid. Want dat is de jubel in den hierboven afgedrukten tekst: „Volk, hier ben Ik! Volk, hier ontmoet Ik U! In dezen redder van zonden sta Ik in Uw midden om Uw God te zijn!”

Vreemd: God, Die het al regeert, verschijnt incognito, Hij verbergt Zijn majesteit. Hij komt tusschen de menschen, die Hem schuwen en wantrouwen en vloeken,

Kerstmis!

ZIJN REKENING WAS VEREFFEND

We vieren Kerstmis, maar we vieren het heel verschillend!

Honderden zullen Kerstmis gaan vieren in de kerk; duizenden zullen slechts feest-vieren.

Deze paar woorden richt ik niet tot de honderden, maar tot de duizenden, die misschien nog vaag denken over het eerste Kerst-gebeuren als over 'n erg lief sprookje uit oer-oude tijd; die dus feitelijk feestvieren zonder bezinning of achtergrond.

Tot hen zou ik willen zeggen: Kerstmis heeft óók voor U zijn diepere betekenis.

Kerstmis betekent niet alleen 'n kerstboom met gekleurde kaarsjes, zilverlint en sneeuw-watten behangen — Kerstmis betekent niet alleen de hulst en de mistletoe en de rode kerstklokken en de welvoorzien feestdis — Kerstmis betekent zelfs niet de kerstgaven met roerende zorg verpakt en wellicht uit het verre Vaderland verzonden.

Waar Kerstmis mee staat of valt, dat is de kribbe, dat is Bethlehem, dat is de geboorte van Hem, met Wien 1946 jaar geleden de nieuwe jaartelling begon.

Kerstmis is de vreugde om de geboorte van een kind.

Kerstmis is nog veel meer de vreugde om de geboorte van een Goddelijk Kind en daarom „grote vreugde die voor geheel het volk zal zijn”. Lc. 2-10.

Kerstmis is eindelijk: vrede en verzoening bij uitstek, omdat toen een Verlosser geboren werd, Die de vrede tussen den groten God en den kleinen

mens herstelde als Godmens, Die de glorie Gods op een door zonden geteisterde en verscheurde wereld kwam herstellen. Vandaar ook de betekenis van de lofzang boven de velden van Bethlehem: „Ere aan God in den hoge, en op aarde vrede aan mensen van goede wil”. Lc. 2-14.

Hoe vaak hoort men het niet: „'n prachtwereld na negentien eeuwen Christendom, waarin slechts oorlog heerst en klassenstrijd!”.

Och, het ligt niet aan het Kribbe-kind.

De wereld heeft het land aan kinderen: ze zijn geen zegen meer, maar een last voor de moderne mens. Maar lastig bovenal is het Kind van Bethlehem, omdat het Goddelijke aanspraken doet gelden.

De wereld is vervuld van oorlog en klassenstrijd, omdat men God Zijn glorie, Zijn „ere” niet schenken wil; Hem voorbijgaat in het leven, in zijn eigen zieleleven.

Daarom mist de wereld de vrede, daardoor is de arme mens in eigen ziel verlaten en eenzaam; leeft hij in 'n barre woestenij en in hongerende ziele nood.

Mogen velen van deze hongerende verlatenen de moed vinden dit jaar het hoofd te buigen in deemoed om de lage beestenstal te betreden; mogen zij eerlijk met de herders op de knieën zinken bij de kribbe in gebed.

Dan zullen zij hun schuldbesef belijdend, glorie brengen aan God en vrede en vreugde ervaren in hun ziel op een wijze die geen feestdis, geen dans en geen kerstboom benaderen kan.

Dat geve God!

E. I. M. van Voorst tot Voorst.
Hoofdaalmoezenier,

Op het Engelsche Departement van Oorlog te Londen deed een mooi verhaal de ronde.

Een jonge luitenant werd tot kapitein bevorderd en, zooals gewoon is in zulke gevallen, verscheen zijn bevordering in de „London Gazette”. Wat echter niet gewoon is in zulke gevallen: de zetter had een drukfout gemaakt, die nog een staartje zou blijken te hebben. Als datum, waarop de bevordering was ingegaan werd nl. vermeld: 1 April 1041, in plaats van 1941!

De jonge kapitein vierde dien avond natuurlijk zijn bevordering op een waardige wijze met zijn collega-officieren in de mess. Zoo tegen het einde van den avond, toen het enthousiasme flink gestegen was, zei één van zijn makkers:

„Zeg, kerel, je bent nu al 900 jaar kapitein, dus je hebt eigenlijk recht op een heele bom achterstallige jaarwedde! Die gelegenheid moet je niet voorbij laten gaan, dat moet je officieel declareeren!”

Het voorstel viel in goede aarde, zooals te verwachten was en de tegenwerpingen van het feestvarken werden al spoedig ontzenuwd. Ter plaatse werd dadelijk op het officieel daarvoor bestemde formulier de aanvraag opgesteld, waarbij de noodige artikelen van het betreffende voorschrift werden aangehaald. Toen ging het heele stel tevreden met hun werk naar bed.

Den volgenden morgen echter begreep de jonge officier pas ten volle wat hij eigenlijk gedaan had. Groote hemel, wat zou er nu boven zijn hoofd hangen? Misschien wel een krijgsraad! Eenige weken bleef hij in spanning wachten, toen kwam echter het departementale antwoord:

„Uw aanvraag voor betaling van jaarwedde met terugwerkende kracht tot 1 April 1041 is accoord bevonden en is diens gevolg Uw rekening gecrediteerd met £. 39.999. Echter hebt U blijkbaar het artikel in het Koninklijk Voorschrift over het hoofd gezien, waarbij bepaald wordt, dat een commandeerend officier persoonlijk verantwoordelijk is voor materiaal en paarden, die in actie verloren zijn gegaan door onachtzaamheid. Indien de commandeerend officier sneuvelt, gaat diens verantwoordelijkheid automatisch over op den officier in naast lagere rang die nog in leven is. Uw brief bewijst afdoende, dat U de eenige overlevende bent van den slag bij Hastings (1066 n.Chr.), waarbij door onachtzaamheid 20.000 paarden, getaxeerd £. 2 ieder, verloren zijn gegaan. De verantwoording voor de betaling van £. 40.000 valt dus op U. Dienovereenkomstig heb ik Uw rekening gedebiteerd met het netto saldo van £. 1.—”

De jonge kapitein slaakte een zucht van verlichting. Het departement had hem op een werkelijk sportieve wijze een boete van £. 1 opgelegd als straf voor zijn grap.

Of zou het heele geval misschien een April-mop zijn geweest?

(Reader's Digest).

Bekwaamheid alleen is niet genoeg voor succes.

Alleen minderjarigen kunnen dit gelooven. Men moet bovendien het vertrouwen hebben van het groote publiek. En dat vertrouwen wordt slechts geschonken aan hen, die succes hebben of schijnen te hebben.

B. Warndorff.

Het onderstaande artikel over de NIWIN KERSTPAKKETTEN geeft eenig inzicht in de moeilijkheden, die Welfare heeft, om haar taak naar behoren te vervullen.

Wij zelf hebben eenigen tijd geleden een beroep op jullie gedaan, om ons te helpen aan goede copie. Wij wisten, dat er aan ons blad nog veel haperde en vroegen om medewerking. Deze hebben wij gekregen en jullie ziet het resultaat, de Wapenbroeders gaat dank zij jullie hulp vooruit.

Zoo is het ook met Welfare. Ook daar weet men, dat er nog veel hapt, en ook daar verwacht men, dat als jullie zelf gaan helpen, om door het doen van gezonde suggesties de zaak te helpen opbouwen, ook Welfare in de goede richting komt.

Er zijn ten slotte mensen onder jullie, die in den handel gewerkt hebben, of door hun ervaring op ander gebied Welfare aan waardevolle gegevens kunnen helpen. Mocht dus het onderstaande artikel stof tot schrijven geven, zendt dan je brief aan;

JIMMY VUURSLAG p.a. Redactie Wapenbroeders Leger Voorlichtings Dienst Roomsche Kerkweg 2 Bat.-C.

De Redactie.

NEDERLAND'S BOODSCHAP

De Niwin-kerstpakketten zijn de eerste tastbare boodschap van Nederland aan haar zonen in Indië, dat men nu eindelijk wakker is geworden, en het niet meer is: „Uit het oog, uit het hart” en „knappen jullie het in Indië zelf maar verder op”, waarop het in het afgelopen jaar zoo vaak geleken heeft, maar dat men langzamerhand eenigszins tot het begrip is gekomen, dat het welzijn der troepen in Indië een Nederlandsche zaak is.

Juist daarom staan dan ook deze pakketten in het brandpunt der belangstelling van een ieder, die er iets mee te maken heeft en niet in het minst in de belangstelling van onze jongens, die ze uiteindelijk zullen moeten ontvangen.

Wij willen er dan ook op deze plaats iets van vertellen.

EEN BELANGRIJKE VRAAG

De eerste vraag, die ons interesseert is; „Krijgt nu iederen man een kerstpakket of niet?” Het antwoord van Welfare hierop is „JA”.

„Alleen,” zegt de officier, die mij de inlichtingen verstrekt, „ik zit met de moeilijkheid, dat m'n verstrekingscijfer hoger is, dan de effectieve sterkte van onze troepen”. Als ik daarover mijn verwondering uitspreek, legt hij het me uit.

„De kwestie is, dat op sommige militaire „kantoren aan burger personeel ook leger „Welfare verstrekingskaarten zijn gegeven, terwijl deze van de burger Welfare moeten betrekken en niet van het „leger”.

„Corruptie dus”, constateer ik want ik kan me niet voorstellen, dat degenen, die dit goed gevonden hebben, niet zouden weten, dat dit niet juist is en niet kan. „Corruptie” is het wederwoord, „zou ik het nu niet direct willen noemen. Er is tegen dit kwaad overal uitgeroeid”.

OP TIJD?

De tweede vraag, die mij op de lippen brandt is; „Krijgt nu elken man zijn pakket op tijd?” Het is immers duidelijk, dat het vervoersprobleem in den beschikbaren korten tijd heel wat moeilijkheden zal opleveren.

Bij het distributie-schema heeft men van de eerst aangekomen partijen eerst de verst afgelegen plaatsen voorzien. De eerste pakketten kwamen op 26 October aan met de „Oranje” en op 1 November gingen de eerste 400 pakketten naar Makassar voor distributie in de Groote Oost. Verder werd practisch deze geheele zending naar Makassar gedirigeerd, waarbij de Koninklijke Marine haar bemiddeling verleende. Voor Makassar is de distributie over het uitgestrekte gebied van de Groote Oost en O-Borneo vanzelfsprekend een probleem. Om de moeilijkheden te helpen oplossen, zal op 11 December een speciaal vliegtuig naar Makassar gedirigeerd worden, om van daaruit zes dagen kerstpakketten naar verschillende plaatsen te brengen.

Daarna kwam N. Sumatra aan de beurt. Naar Medan en Padang werden half November de pakketten afgezonden. Zuid Sumatra werd van het benodigde aantal voorzien per LCT. van de Marine, die op 9 December Priok verliet. De partij voor Pontianak werd op 6 December verscheept per K.P.M. De Koninklijke Marine zorgde voor Soerabaja, op de daarvoor bestemde partij werd op 3 December afgescheept, van waaruit dan ook Bali, Lombok en de kleine Soenda eilanden zullen worden voorzien. Op 14 December zullen de benodigde pakketten naar Singapore worden gezonden, die dan een aantal door zal zenden naar den Riouw Archipel.

Deze regeling is echter voor Riouw niet erg bevredigend, omdat de verbinding tusschen Singapore en den Riouw Archipel erg slecht is. Getracht zal dan ook worden, om alsnog luchtvervoer te krijgen voor de voor Riouw bestemde pakketten.

De pakketten voor Semarang liggen gereed voor verzending en wachten op het moment dat wij dit schrijven — 12 December — op eerste scheepgelegenheid, om naar die plaats gezonden te worden.

De pakketten voor Batavia en Bandoeng kunnen eerst op 20 December te Tandjong Priok verwacht worden. Komt het schip op tijd binnen kan prompt met de lossing begonnen worden, hetgeen natuurlijk ook weer afhangt van allerlei factoren, dan bestaat er dus een kans, om de zaak nog tijdig voor Kerstmis in Bandoeng te krijgen, waarna dan Batavia aan de beurt zou komen. Als het lukt, om ook daar de pakketten op tijd in handen van elken militair te krijgen, dan is het met de hakken over de sloot, alleen er wordt hier alles op haren en snaren gezet om het voor elkaar te krijgen.

OP PAPIER KLOPT HET, MAAR...

Zoo op papier lijkt het allemaal prachtig, toch zijn er nog heel wat addertjes onder het gras. Een zoo'n storende factor is het feit, dat in October en November i.v.m. de overname van de taak van de Engelschen nogal eens wat troepen-verplaatsingen hebben plaats gehad. Het gevolg is, dat voor sommige plaatsen te veel zeilend is, voor andere plaatsen te weinig, hetgeen natuurlijk gerectificeerd moet worden, waarmee tijd gemoeid is. Leefden we nu onder vooroorlogsomstandigheden, dan zou voor het

vertrek nog even geseind worden of het te verzenden aantal klopte, doch juist naar de afgelegen plaatsen duren telegrammen te lang en zou het zes tot tien dagen nemen voor men antwoord had. Het is duidelijk, dat dit niet gaat.

DE RATTENPLAAG

Het tweede ernstig na-oorlogsch verschijnsel, dat zeer storend werkt zijn de nog steeds voorkomende diefstallen. Men zou zoo verwachten dat een ieder wel met zijn handen van dezen „kerstgroet uit Nederland” zou afblijven. — Helaas niet. Zie hier enkele cijfers; bij de verzending van een partij naar Medan werden 49 pakketten te weinig ontvangen en kwamen er 35 beschadigd aan. De beschadiging was zoodanig, dat de inhoud gedeeltelijk verdwenen was en de pakketten dus voor distributie onbruikbaar waren. Dat wil dus zeggen, dat op een reis van nog geen tien dagen 84 dieven kans hebben gezien, zich een heel of een gedeelte van een pakket wederrechtelijk toe te eigenen.

Bij een zending per burgerluchttransport was het nog erger. Op 16 November verliet een partij per vliegtuig Kemajoran met bestemmig Hollandia. Door een vergissing werd deze partij te Soerabaja uitgeladen om plaats te maken voor een aantal passagiers. Vergissing is hier eigenlijk iets te zacht uitgedrukt, doch daar willen wij verder niet al te zeer den nadruk op leggen. Een extra toestel, dat uit Batavia vertrok om de partij op te halen, liet de zaak weer staan. Ten slotte bereikte de partij eerst op 29 November met een derde vliegtuig Hollandia. Inmiddels waren van de kleine partij er 66 verdwenen en 16 aangebroken.

Er zijn maatregelen genomen om aan de diefstallen paal en perk te stellen, doch uit het bovenstaande blijkt wel, dat deze nog lang niet effectief genoeg zijn.

CLEMENTIE GEVRAAGD

Iedereen hoopt, dat toch maar alle pakketten op tijd zullen zijn. Bekijken we het bovenstaande eens rustig, dan blijkt wel, dat als dit niet lukt, het te wijten moet zijn aan omstandigheden, die men hier in Batavia niet in de hand had. Mocht het nu hier of daar haperen, heb dan wat clementie, want het was geen eenvoudige opgave en iedereen begrijpt, dat het een teleurstelling is, als op een eenzame post de pakketten te laat zouden komen. We leven helaas nog steeds niet onder normale omstandigheden.

Jimmy Vuurslag.

Alle begin is moeilijk, maar Johnny is nu toch zoover op weg dat hij in het Hollandsch kan vertellen hoeveel vingers er aan zijn handen zitten.

1944

De tijd slaat vaak...

„Volgend Kerstmis betoel thuis, Taaie?”
„Natuurlijk, Chick! Hap ze!”

Elk jaar maar weer hetzelfde zeggen. Als je twijfelt ben je de sigaar. Is het in 1945 weer mis, dan wordt het in '46 wel raak. Door alles heen vertrouwen op den goeden afloop. Wat nog, als je morgen kapot bent? Heb je in elk geval deze Kerstmis luisterrijk gevierd. Kapot ga je toch. Zoo niet nou, dan toch zeker over vijftig jaar. Hoofdzaak is dat je elken dag dat je leeft, zoo prettig mogelijk leeft. Sjonge, sjonge, wat ben jij een filosoof geworden, Taaie! Wat kan je anders doen als je net zo leeft als Diogenes. Die had nog een ton en een lantaarn. Maar hij had weer beri-beri en een juweel van een tropische zweer. Vrij van zware corveeën voorloopig. Dat happie was goed, zeg. Daar zie je nou weer hoe een mensch toch stom kan griepen. Omdat ze twee weken lang elken dag een lepel voer hadden moeten opsparen voor Kerstmis. Nou heb je toch maar een pot, waar je je betoel een indigestie aan eet. Maar dát is een zorg van morgen. Volgend jaar bij Srie A Poen eten. Kakap rojal met gembersaus. Eerst pang-sit en kikkerbilletjes. Zoo'n knoert-groot glas ijskoud bier erbij en natuurlijk een goeie sigaret. Als je goed nagaat, valt er altijd een hoop van het leven te verwachten. Als je maar blijft gelooven dat het goed MOET loopen. „Ha, die Kees!”

„Ha, die Taaie! Als je 't niet op kèn!”

„Val daar niet in! Volgend jaar beter, Kees!”

„Weratje! Daar durf ik op te zweren! Als je een torpedeering en de cholera hebt overleefd, dan móet er een goeie Kerst voor je weggelegd zijn, wat jij?”

„Allicht! Houe zoo maar!”

„Cheerio!”

„Mmmm!”

1945

...en nog een keer...

In de royale voorgalerij strekte zich het wonder uit, waar den heelen middag door de halve compie aan gewerkt was: de kersttafel. Over de taald aaneengeschoven slaaptafels waren de rollen hage'wit papier getrokken, daarover de lange- en dwars-

stroken rood crêpe-papier met op de kruisingen de tjemaratakjes met tierlantijntjes van zilverpapier.

Over de tafel hing de waschlijn in feest-ornaat: roode en witte linten, tjemara-bouquetjes, bonte ballen en rozetten en voldaan wiegende lampions, terwijl de kale muren ditmaal dekking hadden gezocht achter gekruiste palmladeren en kinder-tafel-kerstservetten.

De dubbele monsterde voor de laatste maal met zijn berucht inspectie-oog het wonderbaarlijk geheel, streek met zijn wijsvinger langs het voorhoofd, mepte de vergaarde transpiratie achter zich en sprak het dankwoord tot de hap:

„De heere worde bedankt. Mandieje. Uitgaanspakkie aan. Zeven uur aantreje met eige etensblikkie, eventueel met dame. Kees, jij denkt nog om de taarte?”

„Komp voor mekaar!”

In de keukensmook glom het zware lichaam van den kok, die zorgvuldig de braadpannen en gamellen afdekte, een mok leut vischte uit de koffiedrum en er voor het eerst vandaag bij ging zitten om er op z'n gemak eentje te rollen.

Streep onder de voorbereidingen. Over een uur aanvang van het eerste Kerstfeest zonder Jappen.

Op de bank onder den asem-boom op het voorerf komen ze zoo zoetjes aan bij mekaar, krakend pakkie aan, natte haren, want een paar jongens, die haastig weggereden zijn, komen straks met extra-meisjes terug.

Kees staat op straat te duimen. Na twee afzwaaiers een treffer: twee Tommies in een jeep.

„You bring me overthere, okay? No, daarzoo. Five minutes-ommetje. Christmas cake you see? Merry Christmas, yes, thank you. Ook soo. Tot strakkies, lui!”

Met het vallen van den avond vallen ook de schoten. Niks loos. Altijd om dezen tijd. „Terror!” kletst het pistoolschot en „porrr!” rolt de knal van de Lee Enfield. Soms zegt een Sten „rat-tat-tat!” als een stok langs een jalouzie. Vandaag komt alles in hoog tempo plus het geraas van Brenn en het „klabengzz!” van handgranten van den kant van Goenoeng Sahari af. Daar ligt de sectie van Tjoh op wacht bij Jenne. Pech voor die lui. Straks een extra strotje Kerstpot naar ze toe maar. Dien kant op is Kees ook gegaan. Straks eens hooren.

Hier maar zitten kaptein, al schoon.”

„Merci. Een sigaret?”

„Nee, kaptein, neemt U liever een goeie. Wie rookt nou van die rot — Kooa!”

„Dat zou je een jaar terug ook niet gezegd hebben, Taaie!”

De truck, die het middageten rondbrengt naar de wachtposten, komt met een rotgang het erf opgeraasd. Er tuimelt iemand van af.

„Kees neergeschoten! In zijn nek. De ionden! Wij blazen ze nou. Hoor je? Hoor je? En die stomme Kees zonder spuit! Ajo, ja mee!”

Spielerwitte gezichten en vijf, zes gedaanten die al wegrennen.

„HIER blijven!! Niemand verlaat het erf!! Hier blijven, hoor je?! Majoor, niemand verlaat de compie! Floor, hou direct je gemak en breng rapport uit!”

En met wilde woorden komt het verhaal van de jeep die stopt voor de kampong aan den overkant van het kanaal waar de wacht ligt. Kees, die met z'n arm zwaait naar de wacht, eruit springt en met een uitbundig „Just a minute!” het grauwe gangetje in draaft. Dan een schot en nog één en nog één. En de als gekken wegrijdende Britten, die ook ongewapend zijn. En het te hulp rennen van de halve wacht: „Hoor je? Hoor je? Vijf man tegen de heele kampong! En laten jullie Kees daar maar liggen, lui?”

„Kees blijft daar NIET liggen. En NIEMAND gaat hier weg. En Ik vertel wat hier gebeuren moet. Het tweede peloton van wacht? Het eerste gewapend aantreden. Jij rustig wachten, Floor. Haal je een slok voor hem, Zwart? Taaie, haal jij m'n wapens op”.

Zware schoenen donderen door het huis, ratsen over het grint, de droge klik van de bajonet op het geweer en de driftige klap van den grendel, die de eerste patroon schuift in den loop.

„Geef acht!! Rechts richtén!! Staát!!! Nummeren!!!”

Lang voordat de truck is weggeraasd met gekalmeerde, maar grimmige kerels, is de opwindende op de compie reeds weggeëbd. Het schieten dien kant op is trouwens al opgehouden ook.

Welbeschouwd is alles nog net zoo als een uur terug. Alleen is het donkerder. Aan de poort klinkt telkens gelach van meisjes, dat telkens ook even plotseling afbreekt.

Wat kan je anders doen als een sigaret opsteken en zitten piekeren?

Er komen twee mannen het erf op, onzeker op de beenen. Britten, redcaps.

„Going to have a jolly good Christmas, aye?”

„No”.

„No?”

„One of our boys just killed.”

„Very bad. Merdeka aye? The bloody bastards. Well, we're very sorry for you”.

„All right”.

„Good night!”

„Good night”.

Het sigarettenpeukje schiet als een komeet de donkerte in en is verdwenen.

„Haal die rommel maar van de tafel en de muren af, Taaie”.

„Jawel, dubbele”.

1946

En één leert iets begrijpen

Een mensch ken niet altijd sloffen. En een ander mag ook wel eens boffen. Toch maar fijn dat er twee Kerstdagen zijn. Nou zit er morgen ook nog wat aan voor 'm. Morgen? Wat gek dat een mensch toch altijd zoo zeker is van morgen, terwijl

hij toch genoeg ondervindt om te weten dat je morgen pas weet dat je morgen leeft. Als je goed nagaat: wat zijn er niet een hoop kapot gegaan in vijf jaar. Van wie je het nooit gedacht had. Het is toch een reuze-onzeker leven. En hartstikkedonker

Geen klap kan je zien. In die kampong-rand staat nu een kerel misschien heel rustig drukpunt te nemen. Z'n oog, vizier, korrel, mijn kop.

Ik zal maar even wat naar links gaan staan. Trouwens, als je lang staat, gaan je pooten slapen. Het kan eigenlijk heelemaal geen kwaad om in de schuttersput te staan. Tusschen de zandzakjes. Waar staat het ding anders voor? Ellendig dat er net een voet water te veel in staat. Misschien zitten die sloebers daar met een mortier te matsen. Zoo maar in het wilde weg. Floep, béngs! Weg mortiergranaat, pest-boogje, nét in de schuttersput! Zegge ze daarbinnen ook: „Wat heeft die Taaie gemankeerd? Nooit staat-ie in de put. Haalt-ie het in z'n suffe kop om in de put te gaan. Bang is-t-ie niet. Nee, om de dooie dood niet. Als dát geen NOODLOT is!” Niks te noodlotte. We zijn in Gods hand. Verdraaid, als dat niet mooi gezegd is. Dat heeft hij toch verrot lang geleje gehoord. In Gods hand. Hand open, daar zit Taaie. Eén keer blaze en weg is Taaie. Hand dicht en Taaie is safe. Verdraaid goed, die voorstelling van zaken. Wat ken je als mensch toch een zelfverbeelding hebben. En wat ben je anders als een snertpukkeltje op de aarde. En die is weer een snertpukkeltje in het heelal. En nog een hoop kouwe drukte om zoo'n atoombom. Eén klein schilfertje hoeft er maar van de zon af te vliege en wég is de aarde.

Zei er iemand nog wat van dat snertpukkeltje-mensch? Nee, er zit toch een hoop meer in dat „Gods Hand”. Je voelt je lekkerder. God is Iemand op Wien je ken anleune, as het misloopt. Ken je soms anleune bij een atoombom? Zoo'n Hand geeft hoope vertrouwe. En van vertrouwe alleen ken een mensch blijve bestaan. Van niks anders. Dat bestaat niet. Morge eens met De Waal prate. Dat kleine zwarte boekie leene, waar-t-ie zoo vaak in zit te loense. Daar zit je dan wel op te schimpe, maar as je goed nagaat is Taaie toch de druif met z'n sappige moordverhale. Staat het wel gek om opeens om dat boekie te bedele. Zoo losjes komme aanloope maar en zegge: „Zeg de Waal. ik verveel me de pokke, hei-je wat te leze voor me? Och ja, dat boekie is ook goed...”

„Drijf maar af, Taaie. Nou ga ik maar weer een uurtje staan”.

„Schrik ik me dáár effe de bloedstolsels! As je aan de duivel denkt..... zoo bedoel ik het niet, de Waal, een mensch zit toch leelijk vast aan z'n hebbelijhede. Ik blijf nog wat prate, Wat moet ik anders doen?”

In dat wachtlokaal zit je mekaar maar te bekoekeloere. Hei-je wat te leze?”

„Nee”.

„En dat kleine boekie dan?”

„Dat is de bijbel. Wat..... hij ligt onder m'n pet op de bale-bale. Zal je er netjes op zijn?”

„Gerust! Nou, maf ze. En een gelukkige kersemis!”

Penn.

Wij zijn in de wereld gekomen, niet om met de walgelijkheden van het bestaan genoeg te nemen, maar om er tegen te vechten en om ze te overwinnen.

Gorki.

PRIKKELDRAAD

1941

Een stukje sawah, prikkeldraad,
'n Dagverblijfje, waar 'n bar in staat,
Soldaten Kerstfeest — zonder Vrede
'n ijdele hoop, 'n stille bede;
„O, God, als het eens anders kon
„Uw Geest, de Kerstgeest nu eens won
„Waarom toch haat, waar liefde moest regeeren
„O, God, wilt Gij ons bijstaan, om die dreiging nog te keeren?

1942

Een stukje leven; prikkeldraad
'n Kamp, waarin de tijd haast stille staat,
Een weer 'n Kerstfeest, zonder Vrede,
'n ijdele hoop, 'n stille bede
O, God, ach waren wij toch vrij
Uw Geest, de Kerstgeest zou dan blij
Al haat in liefde doen verkeerren
O, God, wil ons toch bijstaan, om die waarheid nog te leeren!

1943

Een junglekamp met prikkeldraad
Een doodenakker waar 'n kruis op staat
Het derde Kerstfeest zonder Vrede
Nog steeds 'n ijd'le hoop, een stille bede
O, God verlos ons, help ons Heer
Wij zien thans heel geen uitkomst meer
Een droom van Kerstfeest, vreugd' en licht
O, God wilt Gij ons bijstaan voor Uw laatst gericht.

1944

Een stukje dood, met prikkeldraad
Een wereld, waar een wacht voor staat
Het vierde Kerstfeest zonder Vrede
Geen hoop, alleen 'n stille bede
O, God als het U kon behagen
Wij mogen toch om Vrede vragen
Laat toch dit lijden snel verlopen
O, God, opdat ook wij nog op bevrijding mogen hopen

1945

Bevrijd..... maar achter prikkeldraad
Een wereld waar je vreemd in staat
Het vijfde Kerstfeest, is dit Vrede?
Is nu verhoord mijn stille bede?
Om recht, met mijn gezin, 't geluk
Of sloeg de oorlog alles stuk?
Een droom van Kerstfeest, stille nacht
O, God, waar is de Vrede, die G'ons nu toch bracht?

1946

'n Stukje sawah, prikkeldraad
'n Dagverblijfje waar een bar in staat.
Soldaten Kerstfeest, wat is Vrede?
'n ijdele hoop, 'n stille bede?
Of is 't voor hem die 't wilde zien
Iets wijders dan dat prikkeldraad misschien
Een Vrede, die in 't eeuwig Licht van Zijn gedachte
Veel grooter is, dan dat wij er van verwachten. J. Vuurslag.

Over verzetjes en zoo.....

Hoewel de leege schoenen demonstratief voor de volle Welfare-goedang stonden, en zelfs het water en stroo niet was vergeten, bleven ze toch leeg.....

Mijnheer de redacteur,

Wij zijn allemaal reuze in ons schik mijnheer nu wij lazen van al die dingen, die Welfare voor ons wil doen. Het doet je echt goed as je zoo merkt, dat er aan je gedacht wordt en over je gepraat en dat er zoo voor je gezorgd wordt en dat ze wat voor je doen.

Het was maar tijd ook, mijnheer, dat er wat gebeurde, want wij zijn nou al een goed jaartje hier in de hette en wij hebben maar weinig lol ervan gehad, dat wij hiernaartoe zijn gekomen, al zijn wij dan de jongens van het eerste uur en fijne kerels, net helden. Want het is natuurlijk wel leuk zoo van tijd tot tijd een pakje Nep te krijgen, krijgt U die ook wel eens? (reken maar! Red.) maar wij bedoelen zoo echt iets extra's. Nou is dat allemaal wel lastig te regelen, dat je zoo eens een verzetje hebt, ook al zit je niet in Batavia of Soerabaja of Bandoeng, maar heusch, wij hebben ook wel eens iets noodig voor een opkikkertje en als de jongens het goeie spul niet kennen krijgen, gaan ze rotzooi kopen van langs den weg of nog erger hun vertier zoeken en dat is natuurlijk niet zoo best.

Maar wat wij nu allemaal nooren, van radio's en tooneelgezelschappen en Lou Bandy en Niwin-kerstpakketten, mijnheer d redacteur het klinkt bijna te veel. We durven gewoon niet te verwachten dat wij hier buiten er ook wel eens iets van zouden kunnen krijgen, want totnutoe was het maar erg schraal.

En waarom niet, dat vragen wij ons ook af, want ofschoon er heel wat fijne bullen in de opslagplaats van Welfare ligt hier, was het met Sinterklaas toch maar erg poover. Toen hebben wij niets van Welfare gemerkt, ofschoon wij wel onze schoen hadden buiten gezet en nog wel stroo en water erbij hadden gelegd.

Maar noppes in onze schoenen hoor, we zijn zeker stout geweest, want de Sint van Welfare heeft niets gereden. Zou het nou niet mogelijk zijn eens een organisatie op te richten, die speciaal voor de feestdagen voor ons iets doet, wij kunnen zelf wel wat kopen maar het is juist zoo leuk om iets onverwachts te krijgen, al is het niet veel want het is niet het cadeautje dat het hem doet, maar het idee.

Natuurlijk is het te laat om met Kerstfeest iets te doen, ofschoon die Niwinpakketten wel Kerstpakketten zijn zijn wij toch

bang dat zij als mosterd na den maaltijd met Paschen komen aanvaren en dan is de lol er toch wel een beetje af en eigenlijk zou het toch niet hoeven, want een paar van onze jongens, die in den handel hier geweest zijn zeggen zelf, dat zij best kans zien om het zaakje netjes en op tijd en zonder zooveel gappen op zijn plaats te krijgen.

Ik bedoel natuurlijk met op zijn plaats: bij ons, want het zal toch ook wel voor ons in de frontlijn gelden mijnheer, of het zou net moeten zijn zooals een paar van die kankerpitten zeggen, dat het alleen maar voor de lui in de groote steden is en niet voor de kleine buitenpostjes.

En van dat gappen is ook heusch waar mijnheer, vraagt U het maar aan de menschen van Welfare, die ergeren zich er ook zoo over, maar kunnen er natuurlijk ook niets aan doen.

Nou mijnheer de redacteur, ik hoop, dat U in Wapenbroeders eens wat schrijven wil, misschien hebben wij dan een leuke Paschen, als wij hier nog zitten met dien tijd. En het beste mijnheer en bij voorbaat wel bedankt.

Albert de Haan
U-Brigade, Padang

Strijk die nekveeren maar weer glad, De Haan, en „spaar je asem” zou de Amerikaan zeggen. Want „Wapenbroeders” heeft zich er sinds kort voor gespannen om zijn strijdmakker „Welfare” te helpen. We hebben een tijd lang zitten luisteren naar de nijldige (spaar me!) en geestige (die kiek van de schoentjes is onbetaalbaar!) commentaren uit de troep. Maar we hebben ook zitten te luisteren bij Welfare. En die kerels kunnen hun lol heelemaal wel op. Daar is heelemaal geen geestigheid meer te bespeuren. Want als er een dienst in de blubber zit, dan is het toch wel Welfare. En als je niets dan kwaai menschen om je heen ziet, die geen hand uitsteken om te helpen, dan raak je je gevoel voor humor toch ook kwijt! Maar zooals gezegd, we gaan Welfare helpen. Door den troep regelmatig te vertellen waarom de zaak vaak stagneert (herlees het artikel in nr. 26) en dan zal je ook wel bekennen: „Ja, dat zit wel érg dwars!”, maar ook door Welfare aan de hand van jullie correspondentie te vertellen wat anders kan. Alleen als we allemaal de handen uit de mouwen steken, krijgen we Welfare en onszelf uit de blubber. Vinger in den hoed, wie er mee doet! — Red. Wapenbroeders.

EEN BEETJE MINDER GRAPPIG

Generaal Patton ontving eens een bericht van zijn Hoofdkwartier waarin hem werd verzocht een beetje minder grappig te zijn in zijn rapporten, omdat deze een deel zouden vormen van de officieele geschiedschrijving. Het bericht eindigde met orders om Trier links te laten liggen omdat voor de inneming van deze stad vier divisies noodig zouden zijn. Toen Patton het bericht kreeg was Trier reeds gevallen; de generaal antwoordde: „Heb Trier genomen met twee divisies, wilt U dat ik de stad teruggeef?”

TWEE DAKOTA'S

zijn nog geen Skymaster

Het volgende gebeurde op één van de talrijke kleine vliegvelden die over heel Indië verspreid liggen en waar het landen van een kist steeds weer het evenement van de week is.

Zo'n kist kan wel eens iets bijzonders meebrengen en het is altijd te proberen om „crew” een paar cigaretten of wat lectuur af te troggelen.

Op het vliegveld dat ik bedoel zaten sinds maanden een handjevol M.L. mensen en deze hadden wel eens iets gehoord over Skymasters en Constellations en andere Sprookjes maar nog nimmer had één van deze „Wonderen der moderne techniek” zooals ze in de wandeling heten het noodig geacht om zich op deze verafgelegen basis te gaan introduceren, zodat het beeld van bovengenoemde vliegtuigen beperkt bleef tot een Jules-Verne-achtige voorstelling van een wolkenkrabber met vleugeltjes en de, volgens de publieke opinie zeer overdreven, verhalen van iemand die beweerde er één gezien te hebben toen hij, lang geleden, met verlof in één van de wereldsteden van Indië rondzwierf.

Men had langzamerhand alle hoop opgegeven om nog eens een stukje beschaving te zien en enkelen begonnen reeds aan het bestaan te twijfelen, toen op een zekere dag de gehele basis in rep en roer verkeerde.

Eindelijk zou dan uit een heel ver land een Skymaster op hun vliegveld landen. De twijfelaars kregen weer nieuwe hoop en de ex-verlofganger kwam weer in het middelpunt van de belangstelling te staan en werd verzocht om nog eens te vertellen wat hij alzo gezien had, een verzoek waaraan hij maar al te graag voldeed, daar zijn min of meer getaande glorie hierdoor plotseling weer tot een ongekenen bloei kwam.

Aan tafel werd de op komst zijnde feestelijke gebeurtenis druk besproken en de voorzichtige suggestie van iemand die meende te moeten opmerken dat het misschien wel een gerucht zou blijken te zijn, werd direct de kop ingedrukt want de meteo-man had het zelf van den Welfare-officier gehoord die er persoonlijk bij was geweest toen de commandant het in de keuken kwam vertellen, dus daaromtrent bestond niet de minste twijfel.

Het bericht verspreidde zich als een lopend vuurtje en drong door tot in het enkele kilometers verderop gelegen stadje, zelfs tot in de „society” die nu weer iets had om over te praten, en die eenparig besloot om zich op de bewuste dag „en masse” naar het vliegveld te begeven.

Eindelijk brak het grote ogenblik dan aan en reeds vroeg in de morgen kwamen van alle mogelijke en onmogelijke kanten de nieuwsgierigen al of niet beladen met sterren, en voorzien van vrouw en kroost, in jeeps, nieuwe-, of tweedehands-luxe wagens en zelfs in ordinaire vrachtauto's aangezet.

Toen dan ook het personeel van de basis met kloppende harten naar hun werk ging vonden ze daar een uitgelezen zenuwachtige heen-en-weer lopende schare en zelfs de mededeling dat het nog wel even zou duren, kon de uitmuntende stemming van de enthousiaste menigte niet in het minst beïnvloeden. De spanning steeg met de minuut en de tower-operator die zich zeer wel van de belangrijkheid van zijn positie bewust was, moest tientallen malen dezelfde vraag beantwoorden van de intussen zo goed en zo kwaad als het ging wegwijsgemaakte aanwezigen, en die steeds weer neerkwam op „Meneer (!), weet U al wanneer-ie komt?”

en werkelijkheid

Dit is de soldaat uit de krant:

Hij is blond, heeft blauwe oogen, lengte ongeveer 2 meter, wat je noemt stoer van bouw. Hij heeft een moeder, een vrouw, bloeien van kinderen en van allemaal een portret boven zijn veldbed hangen.

Hij schijnt altijd en eeuwig bij nacht en ontij op post te staan en doorboort dan met zijn oog — blauw en fier waar onverschrokkenheid en wilskracht uit spreekt — de duisternis van den tropennacht.

Overigens is hij allemachtig onvoorzichtig, want al doorborende ziet hij een panorama van Holland aan zich voorbij trekken.

Soms ontwaart hij jandorie ook nog de schoonheid van dienzelfden tropennacht en bewondert hij wiegelende klapperboomen. Die klapperboomen hooren erbij, net als de sawahrand. Het geval is natuurlijk niet compleet zonder muziek. Die muziek moet tropisch zijn, dus hoort de stakker alsmaar nacht in nacht uit gamelan muziek.

Waar die muziek vandaan komt mag joost weten, want om maar goed te laten uitkomen hoe onmenselijk eenzaam die knul het toch heeft, is de heele landstreek om hem heen verlaten. Maar ja, vanwege de stemming in het stukje moet er muziek bij. Gamelan dus.

En dan staat hij te mijmeren. Over het huis, dat hij achterliet en hij komt uit een lieflijk dorpje verschenen tusschen de lommerrijke dreven ergens in Holland, of den achterhoek of zoo. En net als de arme jongen op het punt staat een zenuwaanval te krijgen van heimwee en in tranen wil uitbarsten, denktie gode-zij-dank aan zijn plicht.

Die plicht is een goede vondst. Die plicht is heilig en grootsch en duur en zwaar; het is een echte onvervalschte verplichtende plicht.

Net als zijn taak. Soms gebruik je „taak” en dan, om niet twee keer hetzelfde woord te gebruiken, dat doe je niet als litterator, gebruik je weer ons plicht.

Als hij bekaf van het mijmeren en nachtdoorboren is, streelt hij zijn trouwe kameraad, zijn geweer. Soms is een geweer niet

Plotseling viel een doodse stilte over het vliegveld, men kon een speld horen vallen, en iedereen keek elkaar veelbetekenend aan.

Heel uit de verte, bijna nog niet te horen, kwam een gezoem dat gaandeweg sterker werd en dat al spoedig in een zwaar geronk overging.

Voor men zich eigenlijk goed realiseerde wat er aan de hand was, landden voor de sprakeloos verwonderde, hevig gedesillusioneerde menigte twee Dakota's.

Vier motoren maar geen Skymaster!

Het was zeer merkwaardig dat zij, die zich anders nooit op het vliegveld vertoonden, zich plotseling herinnerden dat ze daar allemaal nog een zéér goede kennis moesten opzoeken.

In een minimum van tijd was de rust weer hersteld en nog steeds weet men niet hoe een Skymaster eruit ziet.

„Vitellus”

bloeddorstig genoeg en is het een mitrailleur. Kanonnen heb ik nog niet gelezen.

En als dan de sergeant komt met de aflossing, gaat hij terug naar een schilderachtig bamboehutje. Daar staan tropenbloemen om heen te geuren en te bloeien dat het een lieve lust is en als hij op zijn veilige bed zich omdraait slaapt hij in in een atmosfeer, bezwangerd met orchideeëngeur.

Nou het is maar echt fijn, dat die knaap het zoo heeft, zoo 's nachts. Overdag is het al net zoo. Hij patrouilleert en gedraagt zich dapper, onverschrokken, heldhaftig, doodsvreemd en als ik het goed bekijk is hij een roekeloos stuk soldaat. Maar altijd piekfijn in orde.

De schrik van den vijand met het weeke gouden hart van binnen.

Fijn hoor, goed zoo. Zoo mag ik het wel, Maar alleen voor de statistiek, om te laten zien, dat er ook uitzonderingen bestaan, wil ik even Piet introduceeren.

Piet ziet er uit, als een uit zijn krachten gegroeide garnaal.

De haren die hij heeft — de kapper was er wat slordig mee den laatsten keer — zijn zwart. En zijn oogen idem. Hij is ongetrouwd, maar heeft een soort collectie waar hij al een jaar lang bezig is keus uit te maken.

Over kinderen zullen wij het niet hebben, want ik weet van Piet geen kwaad. Piet heeft wel een paar dingen boven zijn veldbed hangen.

Maar ik geloof nooit, dat het zijn moeder is. Ik geloof niet, dat het iemands moeder is. Maar wel lief om naar te kijken als je opstaat.

Als Piet bij nacht op post staat zou je raar opkijken. Want hij ziet niets. Geen panorama's van vaderlandsche groene dreven. Ook de wiebelende klappers interesseeren hem geen bliksem. Hij let alleen maar op dat dijkje. Als die schooiers daarover heen komen zijn ze zuur. Want Piet mijmert wel. Hardop, prevelend. Hij vloekt de muskieten stijf en die x x x regen, en de wachtaflossing — waar blijven die ellendelingen nou weer — en ik wou, dat die rotzooi maar afgeloopen was en ik wou, dat ik in Mokum terug was. En hij is fel gebeten op die schoffies aan den overkant van het kanaal, die de directe oorzaak zijn van Piets tegenwoordigheid hier. Direct verantwoordelijk voor zijn slaapproode oogen en zijn natte voeten en de rheumatiek, die hij voelt aankomen en voor de heele dondersche boel.

En als de wachtaflossing komt, moert Piet ze uit en alsdat er niets te beleven is geweest en of ze nou maar op willen schieten.

Zijn verblijf is van bamboe en ligt midden tusschen een groote hoeveelheid modder. Zuur stinkende modder, echt moeras, en bloemen zijn er niet. Zijn wel wijzer om hier te gaan groeien en bloeien.

Binnen het hutje stinkt het naar zweet, opgewarmde corned beef en ongewasschen kleeën. En zoo slaapt Piet in op een veld-

bed, dat een tikje vochtig begint aan te loopen en in volkomen onverschilligheid voor de heele verdere rataplan. Tenzij een sniper door het dak begint te schieten of andere laagstaand sujet een handgranaat smijt.

Dan wordt Piet kwaad wakker en gebruikt hij strikt onbehoorlijke taal, vloekverbod of niet.

Overdag is Piet ook niet precies als in de krant. Dan doet hij zijn werk goed en terdege ook, maar hij kijkt toch heusch wel uit zijn doppen. Hij komt liever loopend thuis dan op een draagbaar. Gelijk heeft ie. Jammer alleen, dat het niet zoo schilderachtig is.

Het eenige, dat klopt, is, dat de vijand inderdaad balen tabak ervan heeft om te dicht in Piets buurt te komen. Dat klopt, want als er werkelijk geknukt moet worden is Piet geen garnaal, dan is Pietje een haai. Maar ja, de krant wil nou eenmaal een sluierstaart-goudvisch hebben.

Met muziek en palmen.

B. Berends.

KNIL-FLITS

Tempo doeloeh na ontvangen van tractement, „ergens in 'n dagverblijf”.

Daar zitten dan: de „rooie”, de „blauwe”, de „neus”, de „kromme”, „Jansen betoel”, de „dolle”

Ik kent ze: de eeuwenoude bijnamen in het K.N.I.L. En of je nou van de artillerie, infanterie, of genie bent, overal kom je ze tegen.

Dat die z.g. „oude garde” graag 'n „hap snert *)” lustte, zal ook wel bekend zijn.

Wat kon dat toch lekker wezen, zoo'n groote „ijskoude lummel” na 'n berat dienstje.

Natuurlijk werd er ook wel 'ns een botteltje tevél „koud” gemaakt, en dan waren er wel 'ns lui die met „haarpijn”, „'n spijker in de bolus”, of met „'n snee in de neus” rondliepen

Maar dienst bleef dienst, en iedereen kende zijn bagian.

Sekarang In 'n stadje, op de lijn: Batavia-Bandoeng, op 't terrassie van 'n Chineesch restaurant. Een stuk of wat verweerde tropenkoppenwarpel!!! De „blauwe”, de „neus”, de „rooie” en „Jansen Betoel”..... achter 'n levensgroot glas melk, 'n „crussie” en 'n schaal met tompoezen en roomsoessies!!!!

Eerlijk, da's geen gezicht..... je wordt er wee van

Ik ga in de buurt zitten, en dan vang ik op: Jonge, jonge, waar is die goeie tijd gebleve, toen je van die groote „ijskouwe jetsers” kocht voor 'n seekoe..... Wanneer zelle de fabriek van de „zilvernekkie's” weer 's gaan draaie.....? Hou je kop, neus, ik word beroerd van de dorst.....

Toen kwam de „dubbele”: En zal ik jule 's wat vertelle?!

As de fabriek draaie, dan krijgje we nog niks; we motte immers exporteere.

Devieze motte we hebbe

Toen ben ik opgekrast.

J.v.d. Schot,
Kan. tkl. stb. 95311
III Bg. V.Artilerie
Veldpost Tjiandjoer.

*) populair woord voor alcoholica bij K.N.I.L.

Hoewel er hier in Indië geen officiële staat van oorlog heerscht, zullen niettemin de kerels, die aan de frontlinie, — die, alweer officieel, geen frontlinie is, — liggen, van den wederom officiële wapenstilstand weinig merken.

Het is in het bijzonder voor hen, dat wij hieronder een uittreksel geven van het Kerstartikel van prof. Walter Russell Bowie, dat hij in 1944 schreef voor de „New York Times Magazine.”

Kerstmis en een wereld vol verwarring, twee tegenstrijdigheden, welke tot nadenken stemmen. „Vrede op aarde” is de gedachte, die we steeds aan dit Kerstfeest verbinden, maar deze vrede is niet overal. Feestelijkheden, vooral daar, waar het kanon nog spreekt, komen eigenlijk niet van pas. Er wachten ons nog te zware taken en we moeten ons goed realiseren, dat nog teveel van onze jongens dit jaar Kerstmis vierden in de jungle. Niettemin zal het Kerstfeest er zijn als ieder jaar. Zelfs zal de betekenis van dit feest dieper gaan dan vóór den oorlog.

Honderd jaar geleden schreef Dickens zijn onvergetelijke Christmas Carol.

Er woedde in die dagen geen groote oorlog, maar zijn wereld was ook duister, zij het op een andere wijze. Engeland worstelde met de onmenselijke toestanden, die de steeds toenemende industrialisatie met zich bracht; het zonlicht werd verduisterd door de rook uit fabrieksschoorsteen, kinderen werden met veel te lange werktijden in fabrieken geplaatst, de slopen der steden getuigden van onzegbaar leed.

De heele sfeer is triest wanneer de Christmas Carol aldus begint: „Het was koud, guur weer..... De stadsklokken hadden juist drie uur geslagen, en toch was het al aardedonker. Kaarslicht flikkerde in de vensters als rossige vlekken in een schier tastbare, vuil-bruine lucht. De grauwe mist drong door spleten en sleutelgaten naar binnen..... een smerige wolk, die alles verduisterde”.

Maar uit deze smerige wolken ontstaan de personen van Dicken's fantasie, die met een niet te stuiten kracht in koor aanheffen: „Vrolijk Kerstfeest” met slotwoorden van Tiny Tim, „God zegene ons allen!”

Welke betekenis houdt het Kerstfeest thans voor ons in?

De ster die schittert in de duisternis

In de eerste plaats moeten we ons realiseren, dat het niet de groote waarneembare gebeurtenissen, maar de kleine, intieme dingen zijn, die werkelijke waarde bezitten. De geschiedenis van Kerstmis heeft het gezin als centrale gedachte — de Heilige Familie van Jozef, Maria en het kleine Kind. En ieder gezin heeft deze heilige sfeer in zich — iets, dat de mensen opbeurt en hen beter maakt, iets, dat ze zouden missen, wanneer ze alleen waren.

In Saroyan's „De menselijke comédie”, praten twee soldaten van een troepentrein over het thuis, dat één van hen heeft en dat de ander graag zou willen hebben, het thuis in de kleine stad, waar eenvoudige goedhartige mensen het vuur der liefde brandend houden. Tienduizenden soldaten over de geheele wereld zullen met weemoed aan een dergelijk thuis denken.

Ook zij, die geen godsdienst belijden zullen in die dagen sterker dan anders in gedachte zijn bij hen, die ze liefhebben, hetgeen op zichzelf reeds religieus is.

Verder leert het Kerstfeest ons dat de menselijke geest machtiger en belangrijker is dan alle uiterlijke kracht. Was het niet in den tijd, toen Caesar Augustus zijn geheele rijk den belastingsplicht oplegde, dat Jezus te Bethlehem op Kerstdag geboren werd, waarheen Jozef en Maria zich begeven hadden om zich voor deze belasting te laten registreren? De aandacht van allen was volkomen op dezen belastingmaatregel geconcentreerd en niemand bekommerde zich om den pasgeborene. Bevelen van de regeering, praktische zaken als belastingen en prijzen, de groote beslissingen van een schijnbaar groot volk, dergelijke dingen werden beschouwd als te zijn de meest belangrijke. De geboorte van een kind, dat de wereld in een geheel nieuwe richting zou sturen, kon verwaarloosd worden.

Niemand heeft vandaag aan den dag nog belangstelling voor Caesar Augustus.

Niemand zal er spijt van hebben, wanneer zijn naam voor goed verdwijnt.

Maar miljoenen mensen beseffen, dat wij iets van onzegbare waarde zouden verliezen, wanneer we voor altijd afstand zouden moeten doen van den invloed van Hem, Wiens geboortedag ons Kerstfeest geworden is.

Walpote schreef eens terecht: Het zijn in wezen de groote geestelijke leiders, die de wereld veranderd hebben. Het zijn eenvoudige uitspraken als: „Laat de kinderen tot Mij komen” en „Hij, die zonder zonde is werpe den eersten steen” die het leven in andere banen geleid hebben.

Een derde feit, dat Kerstmis ons leeren kan is het geloof, dat in onze wereld iets nieuws geboren kan worden. In het Kerstverhaal wordt verteld van een ster, die een glans verspreidde, die nooit eerder gezien was.

Voor menig vader en moeder heeft de geboorte van hun kind iets van dit licht gebracht. Zij hoopten, dat hun leven een diepere betekenis zou krijgen. Thans worden er plannen gemaakt van wereldbetekenis, die glinsteren als een ster aan een verduisterden hemel. En wanneer deze ster gezien moet worden als een voorteken van een betere toekomst, dan dient de komende generatie daarvan doordrongen te zijn.

Er zullen overal jongemenschen opstaan, die een zekere grootheid in zich bergen. Het is thans harde noodzaak, dat niets gezegd of gedaan zal worden, dat hen cynisch kan maken. Zij moeten gesterkt worden in hun verwachtingen, wanneer deze voortspruiten uit een vurig verlangen, de wereld te verbeteren. Dan zal het mogelijk zijn, niet voor enkele menschen of een paar volken, maar voor de geheele menscheit, dat de woorden, waarmee Dickens zijn Christmas Carol besloot, nl. „God zegene ons allen!” werkelijkheid zullen worden.

Gelukkig * * KERSTFEEST *

„Ik wilde wel, dat er een nieuwe manier werd uitgevonden om mekaar een gelukkig Kerstfeest toe te wenschen”.

Tweemaal reeds heb ik die opmerking vandaag gehoord en ieder keer zei ik vol eerbied tegen mijzelf:

„Goddank dat het niet zoo is”.

De geest van Kerstmis is even eenvoudig als het hart van een kind; hij behoeft geen nieuwe leus en geen speciale verkoopsactie. Geen reclame-agent kan aan zijn oude tooverkracht nieuwen glans geven.

Hij is als de zon en de wind en de regen, als de sterren, die op een heiligen nacht boven Galilee schitterden en nu hun zelfde rustige, vaste licht over een oudere en misschien wijzere wereld uitschijnen.

Neen, er is geen nieuwe manier om „gelukkig Kerst” te wenschen. Ook zouden wij er geen willen hebben.

De boom, die ge zult versieren is dezelfde als al die boomen die op alle heuvels hebben gestaan vanaf het oogenblik, dat de wereld nog jong was.

De vreugde in de oogen van een kind op Kerstmorgen is de vreugde, die in de oogen van alle kinderen geglands heeft sinds Kerstmis een jaarlijksch reest werd.

Achter de geschenken en de vroolijkheid staat de eeuwenoude geest van „in de menschen een welbehagen”.

Kerstmis is nog steeds Kerstmis. Laten wij, in een wereld vol schokkende veranderingen dankbaar zijn voor deze ééne kostbare bestendigheid.

(Vert. van „Merry Christmas” door Merle Cowell in ROCKEFELLER CENTER WEEKLY)

EVEN VAN HART VERWISSELEN?

*„Het hart dat dood was, leeft weer twaalf uur lang. —
Dr. Sergei Andreyev aan het werk.”*

In het Amerikaansche tijdschrift „Life” van 2 September '46 stond iets over het werk en de onderzoekingen van den Russischen geleerden Dr. Sergei Andreyev van het Botkin hospitaal te Moskou en Dr. Nikolai Sinitzyn te Gorki.

Deze twee knappe knoppen zijn druk bezig ieder met zijn eigen proefnemingen. Dr. Sinitzyn houdt zich nog bezig met kikvorschen. Hij neemt één van die springertjes, pikt op een handige wijze het hart via den wijden bek er uit, plant er een hart van een andere kikker voor in de plaats en.... twee minuten na de operatie wordt het diertje eenigszins verbaasd wakker, maar huppelt even daarna weer vroolijk rond! Het beest weet gelukkig niet, dat het een kort oogenblik zonder hart heeft „geleefd”, anders zou het waarschijnlijk met zijn nieuw hart een hartverlamming hebben gekregen!

Tot zoover de proeven van Sinitzyn.

Dr. Andreyev heeft het gepresteerd om het hart uit het lichaam van een man, die reeds vier dagen dood was, te lichten en door middel van een ingewikkeld instrument en een constanten toevoer van een speciaal bereid vocht dit hart nog twaalf uren lang weer te laten kloppen.

De heeren geleerden zijn bescheiden en zeggen, dat zij heusch nog niet in staat zijn om die kikker-proeven ook op menselijke organen toe te passen maar het zal wel voor iedereen duidelijk zijn, dat zij hard bezig zijn dien kant op te werken. En als het dan eindelijk lukt? — Groote Hemel, wat een mogelijkheden doen er zich dan voor! Als harten verwisseld kunnen worden, dan óók wel: oogen, levers, longen en Joost mag weten, wat nog meer, misschien zelfs hersens!

Toekomstbeelden:

„Zeg, Jan, zullen we eens van hart verwisselen?”

„Ja goed, Piet: reuze idee.... weer eens wat anders, hè?”

Jan loopt met Piet's hart en Piet met Jan's hart rond. — Wordt Piet nu opeens op Jan's meisje verliefd en Jan op Piet's meisje?

En als nu de „Taaie” eens zijn hersens ruilde met die van den grooten Einstein (ik weet natuurlijk niet, of Dr. Einstein hierin zou toestemmen), zou de „Taaie” dan een atoombom kunnen maken?

Mies heeft donker haar en wil wel graag blauwe oogen er bij hebben, terwijl Annie met blond haar wel eens zou willen zien, hoe donkere oogen hierbij passen. — Okay, ruilen maar even!

Jonge, jonge, wat een fijne wereld zullen we dan krijgen! Dan komt wellicht ook de tijd, dat we elken dag wat anders kunnen nemen. Dan zullen er overal groote instituten zijn met allerlei harten, levers, hersens, oogen van diverse kleuren achter vitrines en dan.... uitzoeken maar, net als in de „Bijenkorf”.

„Ik wil wel graag die bruine oogen hebben en morgen heb ik examen, dus dan neem ik ook maar die groote hersens daar!”

„Goed. Wilt U maar even meegaan, mijnheer?.... Dezen kant uit.... hier is nog een operatie-kamertje vrij.... Dokter, een klant voor U: oogen en hersens!”

Na tien minuten kom je uit de kamer, de juffrouw staat al klaar met de rekening: „Dat is dan f 7,50 voor de hersens en f 2,50 per paar voor de oogen, samen f 10,—.... Dank U wel.... Dag mijnheer!”

Maar alle gekheid op een stokje: dat deze proefnemingen een gebied van fantastische mogelijkheden opent, zal ieder wel begrijpen. Wij vragen ons af, waar is de grens, die de wetenschap uiteindelijk niet zal kunnen overschrijden?

Het Amerikaansche blad eindigt met de opmerking dat er in deze proeven de kiem voor een idee en een methode zou kunnen liggen om het ten slotte mogelijk te maken zieke harten door gezonde te vervangen. Ik vraag me alleen af, wiè wil nu in 's Hemels naam zijn gezonde hart niet een ziek hart ruilen? Dus: alleen gezonde harten van doode mensen komen in aanmerking.

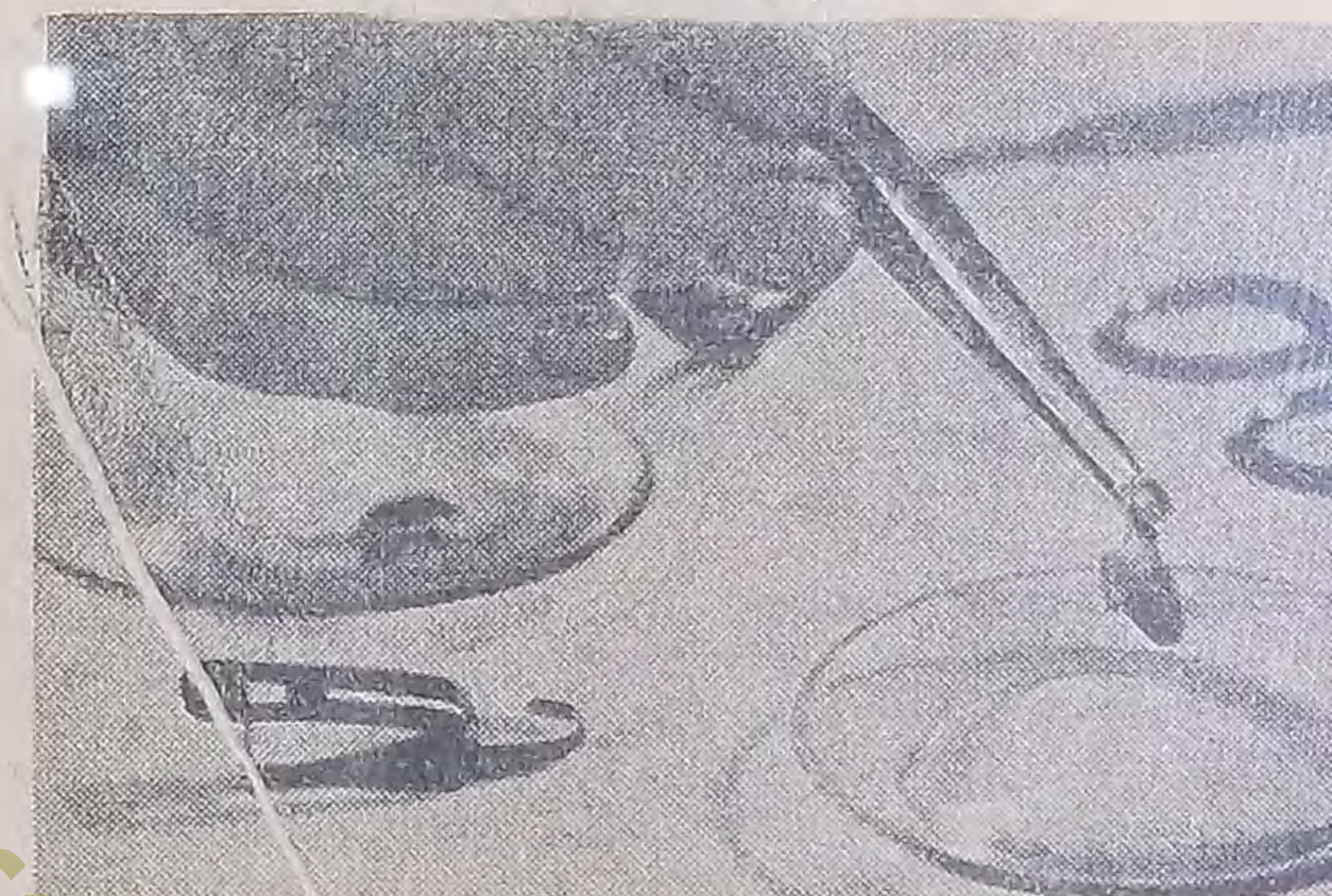
Wel een raar idee, wat?

H. Telma.

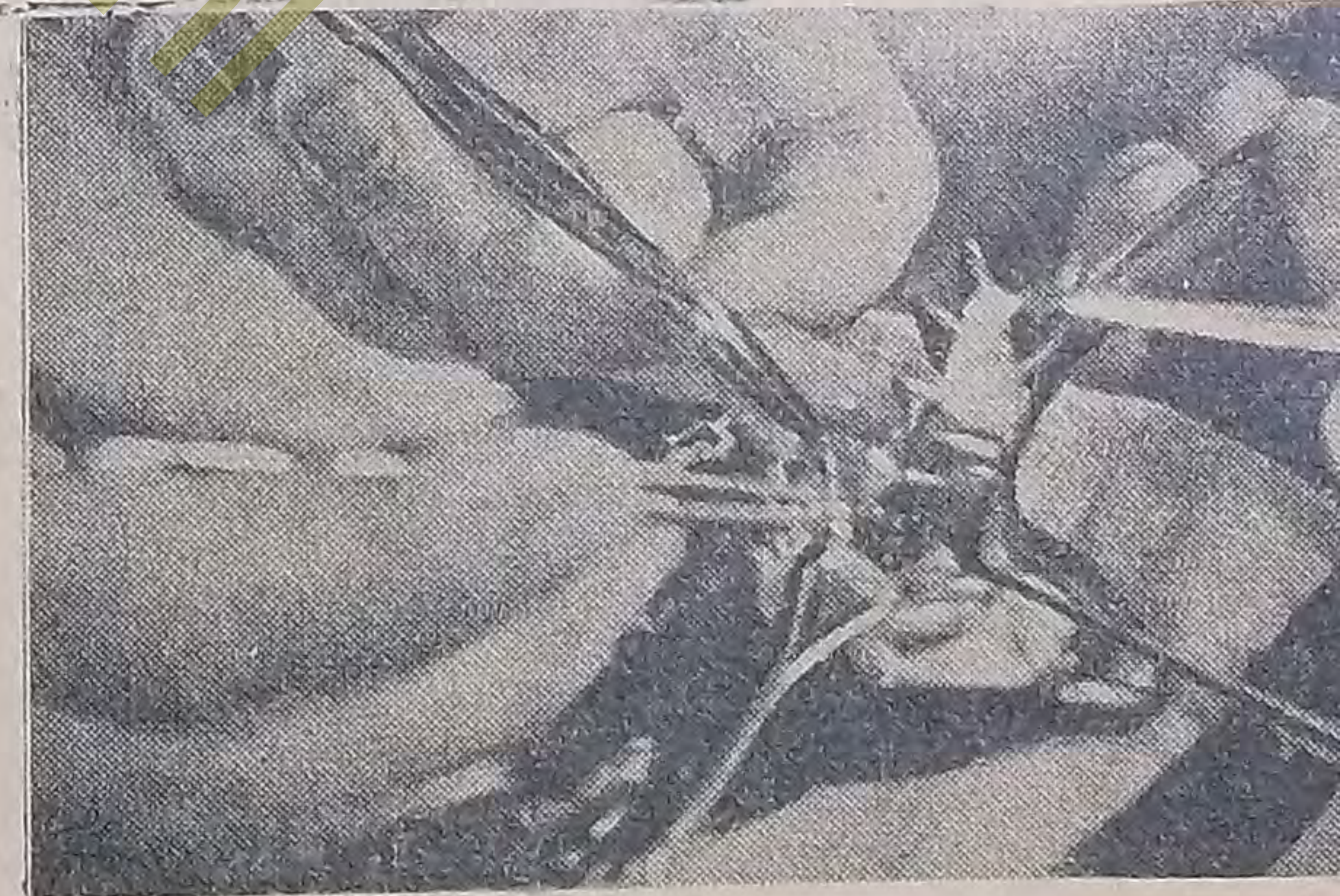
„Hup, het hart van 't kikkertje is er uit”

.... We pikken heel gewoon het hart van een andere kikker (het hart dat er zoojuist is uitgenomen ligt op het linker glazen schoteltje)....

.... Stoppen het voorzichtig, door den wijden bek, in het hartlooze kikkertje (duurt maar 20 tot 30 seconden in totaal) en....

„Alsjeblieft! Wie doet me wat? We springen weer!”

In Holland

staat een huis.....

OP BEZOEK BIJ FAMILIE IN HET VADERLAND

Er worden wel eens rare brieven ontvangen in Holland. Dat zijn dan de brieven, die ook naar de ministeries en de kranten gaan en heel wat opschudding veroorzaken. Maar al die duizenden brieven, die naar Holland toe gaan en eenvoudige, eerlijke vertellingen zijn van een jongen aan zijn familie, daar wordt nooit wat van gehoord. En toch zit juist dáár het beste nieuws in. Hoe die brieven in Holland worden ontvangen, hoe ze in Holland met jullie meeleven, daar zullen we in dit artikel en nog vele andere geregeld van vertellen. Wat denk je daarvan, wapenbroeders van het vergeten bataljon? Ik hoop dat we den tijd kunnen krijgen en de gelegenheid om heel veel gezinnen af te reizen, en dan blijven er natuurlijk nog heel wat „vergeten gezinnen” over. Maar dat is van later zorg. NU den goeien kant opgaan is de hoofzaak. Dat hebben we van jullie geleerd en we zullen ermee doorgaan ook. En met jullie hulp kunnen we een hoop aan. Aanpakken maar samen.

Hoe groot kan soms het verlangen zijn om thuis in Holland eens even om de deur te kijken en te zien hoe onze familie het maakt.

Men betitelt dit verlangen maar al te gauw met het woordje heimwee, dat in feite een geestelijke storing beteekent. Zouden dan allen, die naar huis verlangen geestelijk gestoord moeten zijn? Neen immers, dat verlangen is heel normaal en het zou niet goed zijn, wanneer men zoo makkelijk thuis vergeten kon.

SCHRIJFT VERSTANDIG!

Een andere kwestie wordt het wanneer dit verlangen zijn grond vindt in minder goede berichten van thuis, berichten, die dikwijls in een slechte bui geschreven zijn en die schrijfster of schrijver maar al te graag den volgenden dag zou willen herroepen.

Omgekeerd komt het even goed voor. Militairen, die b.v. een beroerde wacht hebben geklopt, kunnen soms zoo onbesuisd naar de pen grijpen om hun nood bij familie in Nederland te klagen. Wat schieten ze daar mee op?

Een verschrikte vrouw of moeder in Nederland, die alles zou willen doen om man of zoon te helpen, maar op 14.000 km afstand volkomen machteloos staat.

Zoo is er de historische brief van Kees den soldaat, die in Holland door de censuur (deze instelling is inmiddels afgeschaft) geopend werd en waarin hij o.m. schreef dat het zoo'n bende bij hem op Sumatra was, dat hij, zoo gauw hij weer in Den Haag was, de heele stad zou platbranden en alle ministers een kopje kleiner zou maken. Inderdaad krasse taal!

De censuur gaf den brief door aan een instantie, die een officier op Sumatra verzocht dezen adspirant-massamoordenaar

eens op te zoeken, en te informeerden, wat hem scheelde. Toen de officier in het kamp arriveerde en Kees bij zich liet roepen, verscheen voor hem een flinke, frissche Hollandsche kerel, die correct het saluut bracht. De officier haalde den bewusten brief uit zijn zak en toonde hem aan Kees. „Heb jij dat geschreven?” vroeg hij hem vriendelijk.

Kees kreeg een hoogroode kleur en stamelde:

„Jawel kaptein”.

„Hoe kom je daar in vredesnaam bij?”

„Oh, toen had ik een echte pestbui”, luidde het commentaar.

Ziet ge, hierin schuilt een groot gevaar.

Kees bleek al lang geen moordenaarsneigingen meer te bezitten en ze in feite ook nooit gehad te hebben, maar hij had in een opwelling gehandeld.

Dit geval staat waarachtig niet op zichzelf. En heel ander historisch voorbeeld toont hoe gevaarlijk ondoordacht schrijven kan zijn.

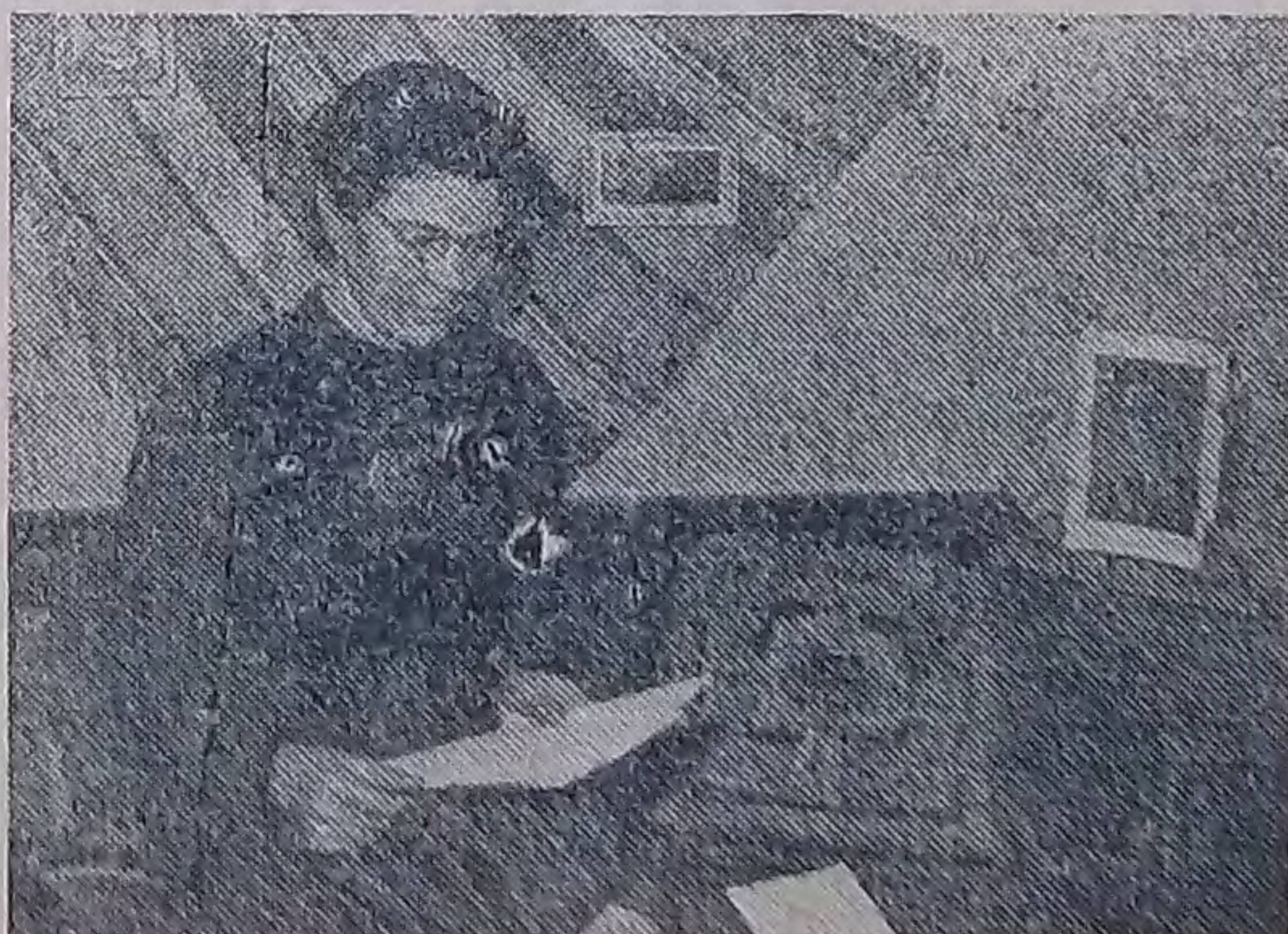
Soldaat A. schreef aan de verloofde van zijn strijdmakker B een brief, waarin hij haar mededeelde, dat hij in de loopgraaf lag naast B. toen een uitval van terroristen hem het leven kostte. De verloofde schrok zoo hevig van deze onvoorbereide mededeeling, dat zij een ernstige zenuwaanval kreeg en er nu nog, zes maanden later, voor in een sanatorium verpleegd wordt. Had zij den brief uitgelezen, dan had zij ergens een paar tippeltjes gezien met de mededeeling „dat droomde ik”. Dergelijke lugubere grapjes kunnen iemand voor het leven ongelukkig maken.

Maar nu genoeg over gevaarlijke briefschrijverij. Ik wilde eens iets vertellen over de gezinnen in Nederland, die familiebetrekkingen in Indië hebben.

HET GEZIN IN HOLLAND

Enkele dagen voor mijn vertrek uit Nederland, nu ongeveer twee weken geleden, heb ik voor mij volkomen vreemde gezinnen bezocht, die respectievelijk een zoon, man en vader in Indië onder de wapenen hebben.

Het eerste gezin woont in Krispijn te Dordrecht, waar ik druipnat en koud als ik was, vriendelijk door de moeder werd ontvangen. Achter een gezellig snorrende kachel vertelde zij me met enthousiasme van haar zoon, waarop ze

Wim's moeder: „.....ik zou bij wijze van spreken zoo z'n dienst kunnen overnemen!”

Hoe groot de belangstelling is voor de jongens in Indië blijkt wel uit de enorme belangstelling voor de vergaderingen van de vereeniging „Band Nederland Indië”. Even kijken jongens, of er hier nog bekende gezichten tusschen zijn. We hopen nog meer van zulke foto's uit Holland te krijgen.

o zoo trotsch is. Wim van Sluys is sinds Februari in de tropen als OVW-er. Hij heeft de vuurdoop bij Tjerme ondergaan. Het bevalt hem uitstekend in Soerabaja en de inheemsche bevolking vindt hij vriendelijk, hetgeen hij helaas niet van de Nederlandsche burgers kan zeggen.

„Ik zou hem natuurlijk graag bij me hebben, maar ik weet dat het hem goed gaat en wat mag ik meer wenschen?” zegt ze. „Hij schrijft me tweemaal per week en ook zijn dagboek stuurt hij op. Zoo blijf ik fijn op de hoogte van hetgeen hij allemaal beleeft en ik zou bij wijze van spreken zoo z'n dienst kunnen overnemen”.

Zie, dit is gezonde taal van een moeder, die meeleeft met haar zoon en begrijpt wat het vaderland van hem verlangt. Wim is verloofd en het meisje komt regelmatig bij de moeder. Riet, zoo heet zijn verloofde, heeft het volste vertrouwen in haar jongen en zoowel zij als haar a.s. schoonmoeder nemen de kletspraatjes over het algemeen onzedelijk gedrag met een stevige korrel zout. Wel zouden ze wat meer ontspanning voor de jongens willen hebben en vooral is er gebrek aan radio's. Maar daar staat weer tegenover dat er ruimschoots gelegenheid is tot het bijwonen van kerkdiensten, iets waardoor Wim heel veel moreelen steun heeft.

BAND NEDERLAND INDIË

Verder vertelt de moeder mij met groote waardeering over de vereeniging „Band Nederland-Indië”, een vereeniging die alle familiebetrekkingen in Nederland in vergaderingen bijeenbrengt en die via haar actieve hoofdbestuur veel bij de betreffende militaire instanties weet te bereiken.

Ik heb zoo'n vergadering bijgewoond en de stemming die er heerschte, was er opperblij. Zoo ging er een daverend gejuich op, toen een bestuurslid mededeelde, dat alle OVW-ers vóór Kerstmis '47 naar huis zouden terugkeeren. Ook de familie van dienstplichtigen vindt langzamerhand in deze vereeniging een onmisbaren steun.

Ik verlaat de moeder van Wim, nadat wij het er roerend over eens zijn geworden, dat deze vereeniging van onschatbare waarde is.

Een geheel andere sfeer trof ik aan in het gezin van Soldaat M.J. Lengton waar

het een gezellig geroezemoes van kinderen was, die geen oogenblik rust hadden, omdat ze op de foto moesten. Maar tusschen de bedrijven door zag ik toch nog kans de vrouw van L, die nu samenwoont met haar schoon-zuster, wier man nu ook in Indië zit, zoo het een en ander te vragen. Ook zij kan met vreugde constateeren, dat haar man het reuze naar zijn zin heeft bij Bandoeng en dat hij graag in Indië zou willen blijven, wanneer het tenminste niet te lang duurt dat vrouw en kinderen kunnen overkomen. Maar zij vertelt er dan onmiddellijk bij, dat zij zelf eigenlijk moeilijk naar Indië kan, omdat zij zoo lastig van haar familie kan scheiden. Ja, dat zijn zoo van die dingen, waarin je bezwaarlijk advies kunt geven. Maar in een familie, waar een dergelijke gezonde geest heerscht, zal ook dit vraagstuk te zijner tijd wel opgelost worden.

En dan doet Soldaat Lengton iets, waaraan menig collega een voorbeeld kan nemen. Hij schrijft iederen dag naar huis! Klagen doet ze dan ook niet. Salaris krijgt ze regelmatig uitbetaald. En dan spreekt ze met groot enthousiasme van het Sinterklaasfeest voor de kinderen van leden van den Band Nederland-Indië. De voorbereidingen beloven veel en de 85 soldatenkinderen uit deze oude provincie-stad, die in haar geschiedenis zoo heel veel gedaan heeft voor het behoud van het vaderland, zullen een festijn beleven dat hun nog lang zal heugen.

Of de mannen elkaar in Indië geregeld zien weten we niet, maar hun vrouwen doen het wel. En elke brief die uit Indië komt is een vreugde, die gemeenschappelijk gedeeld wordt. Een aanmoediging voor ons om trouw te blijven schrijven.

Toen ik weg ging, vroeg ze me of ik het gerepareerde horloge van haar man wilde meenemen. Met plezier heb ik dat gedaan en zoo gauw als ik in Bandoeng kom, zal ik het afleveren. Dus soldaat L. je weet het. Je kunt het ook bij de redactie van Wapenbroeders laten afhalen.

Zoo ziet ge, beste lezers, ze zitten in Holland waarachtig niet in de put. O ja ik weet wel, er zijn uitzonderingen en dat is heel jammer, maar daar is weinig aan te doen. Maar neemt een voorbeeld aan de soldaten, die ik hierboven beschreef. Stuur regelmatig brieven naar huis, maar schrijf zoo weinig mogelijk over Uw zorgen, want daar staat Uw familie machteloos tegenover. Ge verontrust ze alleen en ge schiet er zelf niets mee op.

Probeer het zelf uit te vechten..... als een kerel!

De superieure mensch is standvastig waar noodig, niet koppig zonder meer.

(Lun Yu).

Het is donker, zo zelfs, dat de vleermuizen thuis blijven, desondanks de ononderbroken nachtserenade der krekels wordt voortgezet en, om het geheel een volwaardig aspect te geven, valt er iets uit de hemel dat het midden houdt tussen regen en misten. Ik stap naar buiten. Op de tast vooruit, om m'n ogen eerst even te wennen aan de overgang van licht naar volslagen donkerte.

Het welig opgeschoten gras langs het modderpad, dat bij iedere poging om vooruit te komen tegen je benen zwiebert en je bekladt.

Prachtig. Verder drie gaten, voorzien van water, dat een kleur vertoont van drie dagen oude koffie en tevens van een onpasselijk makende geur vergezeld gaat.

Dit laatste merk je eerst, als je erin trapt en dan komt te laat het besef, dat hier ergens zo'n imitatie-moeras ligt.

Enfin, je wordt er op uit gestuurd of niet.

'n Zaklantaarn gebruiken is er niet bij, de „overzij” mochten het eens in hun hoofd halen, hun kunsten te gaan beproeven op een levend doel, welke in dit geval ergens achter die wiebelende lichtschijn moet vertoeven.

Naast het paadje prikkeldraad. Afkeer over deze wijze van scheiding dateert al uit mijn jeugd, want ik weet het bij ondervinding. Als je er kennis mee maakt is het niet de liefvallige omhelzing van een jonge dame.

Blonde Mientje heeft een hart van prikkeldraad, en het beroerdste, je hebt het gevoel langs de afrastering van een concentratiekamp te wandelen, of in dit geval, proberen op de been te blijven.

M'n gescreeende Jappen-laarzen, die als uiting van militarisme op verkeerde leest geschoeid over en door de bagger glibberen, doen verwoede pogingen in het gareel te blijven.

Het centrale punt van waaruit zij bediend worden, vertoont soms kleine storingen in de vorm van enig geluid dat over opeen geklemde lippen komt en nu niet speciaal bestemd is om onder de Kerstboom verteld te worden.

Ik doe mijn best te denken, zoals ik al zo vele keren tevoren gedaan heb, maar dat lukt niet goed.

Rotzooi. Schamper komt het bij me op. Stuur die lanterfanters van ginds hier eens naar toe, politieke misbaksels „Halt!” „Oké! Ik ben het”

„O, sergeant, jawel.”

„Alles zeker in orde, he?”

„Ja, niets te bespeuren al liggen ze mischien wel ergens achter het draad uit hun neus te vreten, hun bakkes durven ze toch niet te laten zien.”

Ik stem zwigend in, met het Mokums Nederlands van den eenzamen wachter.

„Goed, ik kom straks nog wel even langs”

Ik loop nu onder de bomen, dikke spetters vallen met een nijldige tik tussen de rotten-de bladeren. Stoot mijn kop tegen 'n laaghangende tak en ik geloof dat er een barst in de ruit zit, want ik zie niets dan sterretjes. Ik voel eens en dat lijkt nogal mee te vallen, alleen een blijvende herinnering in de vorm van een bult.

Maar weer verder, rammel met het onder-

eind van mijn voet, daar waar de grote teen ergens uithangt, tegen een uitwas, veroorzaakt door een bovengrondse wortel en tot overmaat van ramp glijdt mijn pistool tussen mijn koppel vandaan.

Het geluid, veroorzaakt bij het neerkomen, bezorgt mij een licht gevoel van huivering. Modder, in dit geval nog iets ergers, rode klei-blubber! Grabbel met mijn handen om mij heen, als een geblinddoekt kind bij een spelletje en voel me erg hulpeloos.

Vanuit de verte, daar ergens tussen de bewoonde wereld vandaan, jankt een band I walk alone.....

In ieder geval passende muzikale omlijsting.

Na veel gewroet vind ik het schiettuig terug, veeg het apparaat af aan mijn zakdoek.

Ik steek het nu maar in mijn zak, als voorbehoed tegen dergelijke stoornissen, doch zo, dat ik het aanstonds grijpen kan.

Zuchtend trek ik weer van leer, volgende post, zelfde recept. M'n laatste gang voert me over een onbegroeid paadje hemelwaarts, maak rare grimassen, zoiets als een dronke kerel, doch bereik zonder ongelukken mijn doel, en heb het gelukzalig gevoel het gefikt te hebben, zoiets als na afloop van het balmasqué, als Sinterklaas. De laatste stelling, alles in orde.

Ik wil de terugweg aanvaarden. „O, ja, sergeant, die zware mitrailleur vertoont kuren, hij voert de patronenband niet aan”.

Ook dat nog! Ik ben geen expert in Japanse schiet-dingen, en prevel een schietgebedje, alle goede geesten sta mij bij en geef mij vindingrijkheid, om dat ding weer op gang te krijgen.

Gelukkig dat ze de smekende uitdrukking in mijn ogen niet kunnen lezen.

Morrel hier en daar, trek en draai, sla me een „jutter” op m'n vinger, zeg nu: „Stik.”, en dan, na uiteindelijk veel gepruts, vergezeld gaande van nog mooiere uitdrukkingen, gaat het weer.

„Als jullie weer eens iets weten, roep dan maar een ander!”

Het is ondertusschen droog geworden en een flauw schijnsel, dat wel iets lijkt op 'n verwaterd oog van een zaklamp, bijt zich door de wolken.

De maan, wel geen knots, zoals die soms in Holland placht te verschijnen, doch lijkt er met veel fantasie wel iets op.

Der Weg zurück!

Als ik m'n benen uitstrek onder het geïmproviseerde bureau in de zogenaamde hal van onze woning, wijst mijn horloge een uur vijf en veertig later aan. Mooie tijd voor een afstand van zes honderd meter. M'n gedachten gaan vergezeld, samen met het gesnork van Paddel, 'n collega, die in een hoek ligt te maffen.

Maar ja, dan een nijldig rinkelen van de veld-telefoon, en een stem vraagt of er nog iets bijzonders is.

M'n antwoord klinkt enigszins zakelijk, met een ondertoon van militair gebaar: „Nee, alles is rustig, geen bijzonderheden”, leg de hoorn neer, en ik geloof dat ik toen iets heel lelijks gezegd heb.

Sergeant Ben Holtkamp, 25041004

Y-Brigade, PALEMBANG.

Voorzichtig met prullebakken

Zelfs prullebakken hebben haar geheimen. En om die te beschermen gaat men op de vergadering der Vereenigde Naties, den nieuwen Volkenbond, die sedert te New York vergadert, de prullebakken uiterst zorgvuldig ledigen. De inhoud komt in linnenzakken, met groote hangsloten en tenslotte worden de papieren in een verscheurmachine vernietigd. Er zijn nog meer merkwaardigheden op deze vergadering. In de groote zaal, waar de vergadering bijeenkomt, hangt achter de voorzittersplaats een enorme wereldkaart. Maar het is een blinde kaart. En dat is eigenlijk wel jammer. Want het kon zijn nut hebben, wanneer op die kaart een rood lampje oplichtte op de plaats waar iets aan de hand is, dat slecht in overeenstemming is met het hooge doel van de Vereenigde Naties: één wereld, een wereld, die in vrede leeft.

Griekenland tegen Joego-Slavië en Albanië

Al aanstonds zou een rood lampje opflitsen in Griekenland, waar communisten en regeeringstroepen slaags zijn geraakt. De opstandige communisten kregen hulp van den anderen kant van de grens, van groepen uit het Joego-Slavië van Tito. Vlak in de buurt zou een ander lampje gloeien. In Albanië. Het is een vreemd geval met Albanië. Het kleine Balkanlandje werd op Goeden Vrijdag van het jaar 1939 onverwachts door de Italianen overvallen. Koning Zogoe, koningin Geraldine en het drie dagen oude kroonprinsje Skander moesten vluchten, maar in de eenzame bergen bleven partisanen tegen de Italianen vechten. Tegen het einde van den oorlog stonden deze partisanen geheel onder communistischen invloed. Het bevrijde Albanië sloot een verbond met Joego-Slavië, wiens goede betrekkingen met Rusland bekend zijn. Voor Koning Zogoe is geen plaats meer in Albanië.

Triëst

KERSTKLANKEN

door den aether

De Grieken, die hadden gehoopt het Zuidelijke deel van Albanië te kunnen annexeren, krijgen daar nu de kans niet meer voor. De rollen zijn zelfs omgekeerd: aan de Grieksche grens heeft Albanië opmerkelijk veel troepen gelegd. Dezer dagen liepen twee Engelsche oorlogsbodems voor de Albaneesche kust op mijnen, die er kort te voren waren gelegd. Wel een vreemd verschijnsel in vredestijd! Of zou dit roode lichtje soms verband houden met dat andere lichtje, dat den laatsten tijd iets van zijn onheilspellenden gloed heeft verloren, het lampje op de plaats van Triëst? Als we de kaart goed bekijken zien we dat Albanië juist aan het open einde van de Adriatische zee ligt en Triëst aan het andere uiteinde is te vinden. Triëst is een zeer goede haven en Italië zoowel als Joego-Slavië betwisten elkander deze haven nu al maanden achtereen. Achter Italië staan Engeland en Amerika, terwijl iedereen weet dat Joego-Slavië in de Russische invloedssfeer ligt..... Op de Parijsche conferentie heeft men een middenweg gevonden: Triëst zou worden geïnternationaliseerd onder toezicht der Vereenigde Naties; Joego-Slavië, dat dus zijn zin niet kan krijgen, heeft nu een eigenaardig aanbod aan Italië gedaan: „Nemen jullie Triëst heelemaal, zonder dat er anderen aan te pas komen, maar dan krijgen wij Gorizia”. De Italianen wilden echter niet op den ruil ingaan. Bij afstand van de stad Gorizia zou slechts een smalle strook Italiaansch grondgebied naar Triëst leiden..... Maar Joego-Slavië heeft ook nog zijn goeden vriend Albanië, aan de andere zijde van de Adriatische Zee, waar Engelsche oorlogsschepen op mijnen loopen.....

Dat als aanwijzing, dat men op die plaats — de Adriatische Zee is juist voor Albanië tamelijk smal — den toegang uit de Middellandsche Zee naar Triëst heel goed zou kunnen afsnijden.....

Stembus allerlei

Behalve prullebakken hebben soms ook stembussen geheimen. Dat bleek toen de Berlijners dezer dagen gingen stemmen en oude stembussen te voorschijn werden gehaald. Ze bleken nog vol te zitten met stembiljetten uit 1938, toen het Duitse volk immers vrijwel eenstemmig „ja” antwoordde op de vraag of het de „Anschluss” van Oostenrijk goedkeurde. Men had toen niet eens de stembriefjes geteld! Bij de jongste stemming echter telde men wel en de uitslag bleek, zooals bekend, niet in het voordeel der communisten uit te vallen. Dat was wel het geval met den uitslag der gemeenteraadsverkiezingen in de groote Italiaansche steden. Nog opvallender was het feit, dat bij de Fransche kamerverkiezingen de communisten als sterkste partij uit de bus kwamen. De sociaal-democraten moesten flinke verliezen noteeren, maar de rechtsche partijen wonnen ook. Zoodat het er naar uit gaat zien of Frankrijk in twee scherp gescheiden kampen zal worden verdeeld: communistisch en anti-communistisch.

„Wapenbroeders” verschijnt met Kerstmis in een apart gewaad, maar ook andere diensten doen hun best om dit Kerstfeest op waardige wijze te vieren. Zoo hebben „Welfare”, Marvo en L.V.D. de koppen bij elkaar gestoken om voor deze beide feestdagen een apart radio-programma samen te stellen. Wie op 25 en 26 December zijn toestel inschakelt op de golflengten 29 en 115,3 meter, kan van het ondervolgend programma elk naar zijn smaak, de prettigste kerstklanken opvangen:

Uitzending op den eersten Kerstdag, Woensdag 25 December 1946:

- 19.45 — 19.55 De Legercommandant Z.E. Luit.-Gen. S. H. Spoor spreekt tot zijn strijdkrachten.
- 19.55 — 20.00 Muzikaal intermezzo.
- 20.00 — 20.30 P. C. J. relay. Lt. Gen. Mr. Kruls spreekt een Kerstboodschap uit.
- 20.30 — 20.32 Muzikaal intermezzo — vervolg.
- 20.32 — 20.40 De Hoofdaalmoezenier Lt. Kol. Pastoor E. I. M. Baron van Voorst tot Voorst.
- 20.40 — 20.42 Orgelmuziek.
- 20.42 — 20.50 De Hoofdvelddprediker Lt. Kol. Ds. J. C. Koningsberger.
- 20.50 — 20.55 Orgelmuziek.
- 20.55 — 21.00 Een woord van hart tot hart van een Nederlandsche vrouw tot de Strijdkrachten.
- 21.00 — 21.15 Kerstliederen uit den troep o.l.v. Kapt. J. Danckaerts.

Uitzending op den tweeden Kerstdag, Donderdag 26 December 1946.

- 19.45 — 20.00 Vice Admiraal A. S. Pinke spreekt.
- 20.00 — 20.15 P. C. J. relay; de Luitenant Admiraal C. E. L. Helfrich, bevelhebber der Zeestrijdkrachten richt het woord tot Indië.
- 20.15 — 20.22 Na een kort tusschenspel hoort U den Vlootpredikant Dr. J. H. Stelma en van
- 20.22 — 20.30 De vlootaalmoezenier Pastoor W. Kwaaitaal.

Neut: „Ik dacht dat je zoo versot was op reissies make, avonterier. Wrom griep je dan, asse we weggaan!”
Taaie: „Omdatte me altijd weeg motte as we ons net knussies beginne in te richtel!”

KERSTMIS 1945

Daar zitten wij dan, drie ex krijgsvan-
genen uit verschillende hoeken van Azië hier
in Batavia terecht gekomen. Wij waren ver-
baasd te ontdekken, dat we nog leefden dat
er nog een wereld bestond buiten onze prik-
keldraad-heiningen. Wij dachten aan gezins-
hereenigingen, aan huizen met ramen en
deuren en, zonder wandluizen.

En nu zitten wij hier in Batavia.

In ieder geval hebben wij vanavond be-
hoorlijk gegeten, dat is te zeggen, de omstan-
digheden in aanmerking genomen, en een
hoop groote onaangenaamheden des levens
met een schouderophalen voorbij te gaan.
Wij hebben geleerd de kleine luxes met ont-
zag in ontvangst te nemen. En vanavond
hadden wij luxe.

Engelsche sigaretten, een flesch wijn,
strikt legaal verkregen en een stuk of wat
tinnettes bier, niet zoo legaal. Maar wie
daarop let is een kniesoor.

„Oom”, zoo geheeten vanwege zijn prach-
tige witte bos haar, heeft zelfs eenige echte
whisky uit het niet (Batavia) te voorschijn
getooverd, dus het kan een goede avond
worden.

In den hoek, een beetje gerieflijk bij de
hand ligt en staat ons arsenaal. Je kunt
maar niet weten.

Eigenlijk kan je het wel weten.

Elken avond is het zoo'n beetje prijs-
schieten. Soms zijn er een paar lui trigger-happy
en schieten ze op de schaduw van een ima-
ginaire rat. Soms is het inderdaad meenens,
worden er een paar knapen betoel kwaad en
wordt er een klein huiselijk partijtje op de
Bren weggeven.

In ieder geval als er lui plannen mochten
hebben, zijn we klaar voor ze.

Voor het oogenblik heeft de whisky onze
aandacht. Ze is een tikje aan den lauwen
kant en glijdt als onversneden brandspiritus
door je strot, die niets meer gewend is.
We kletsen. Over vrouwen, onze vrouwen,
van wie we nu, na maanden bevrijding (wie
lacht daar?) nog niets gehoord hebben.

Oom's vrouw zit in Bandoeng, veilig, in
ieder geval nog in leven. Wim's vrouw in
Semarang, niet zoo veilig, ook nog in leven.
De mijne is zoek. Niet over piekeren. Slecht

voor je lever en je schiet er toch niets mee
op. Nog een whisky en over wat anders be-
ginnen.

Misschien is het de alcohol, maar voor
we er erg in hebben zitten wij politiek te
bedrijven. We snappen van de situatie niet
zoo bijster veel. In eigen huis worden we
als schoolkinderen, en nog wel als ondeu-
gende schoolkinderen, behandeld door uit-
gerekend die lui, waarvan je zou verwacht
hebben, dat ze naast je zouden staan als
makkers, in plaats van voor je als verguld-
blikken godjes.

Neen, we snappen het niet meer. Dat ho-
pen we tenminste. Want als waar zou zijn,
wat zoo hier en daar fluisterend als een
vermoeden wordt uitgesproken, nou.....

In de verte wat geschiet, dat is een goede
afleiding.....

Een of ander automatisch geval ant-
woordt. Als een ketting breidt het vuren
zich uit over een wijdere area. Dat moet
meenens zijn. Met een zucht staan we op.
Vaarwel whisky en genoeglijke rustige
avond.

Dan houdt het vuren op, even onverwacht
als het gekomen is. Je kan verdorie een
speld hooren vallen.

We gaan maar weer zitten. De wijn is
warm, zoet en valt op de whisky als een
druppel water in een pan kokende olie.

We zitten bij elkaar, drie ex-krijgsgevan-
genen, zwijgend, ieder met zijn eigen pieke-
rans.

„Duurt niet lang meer, die rotzooi,” zegt
Oom troostend.

Neen, maar intusschen. Een vierde
vriendje komt binnen. Heeft zijn vrouw op-
gezocht in het Tjidengkamp.

Woont zelf hier „Vanwege de gezinscher-
eeniging,” grijnst hij, niet eens bitter meer.

Hij krijgt ook zijn borrel, hoe sommige
lui op de lucht afkomen is een wonder. Hij
plant zijn geschut in den hoek, legt een stuk
of wat handgranaten als fantastische eieren
van een ijzeren vogel op bed en komt een
beetje meezwijgen.

Want dat is het eenige, wat wij hier nog
kunnen doen: zwijgen en wachten.

Het is alweer een stille nacht, heilig is 't
niet zoo direct, want in de verte knettert
het al weer.

B. Berends.

Hoort U graag 's avonds een gezellig
gramfoonplaatje? Stelt U prijs op een
goed nieuwsoverzicht, dat elken dag op
hetzelfde tijdstip wordt uitgezonden door
het radiostation binnen welks bereik Uw
onderdeel is gelegd?

De een prefereert Mozart boven Chopin,
de ander wil niet anders hooren dan Louis
Davids of de Rhapsody in Blue, terwijl een
derde niets geeft om een muziekprogramma
en liever een interessant commentaar aan-
draait, dat hem stof tot nadenken geeft.....

Wapenbroeders, op radiogebied is het als
op elk ander terrein: zooveel hoofden zoo-
veel zinnen. Zoolang er nog volkomen on-
voldoende ontvangtoestellen waren, behoef-
de men er zich eigenlijk het hoofd niet over
te breken, je kon wel wenschen, maar hoo-
ren niét; nu echter in de laatste maanden
de toestand bijkans met den dag verbetert,
nu de meeste cantines en dagverblijven een
radio hebben, nu moet er voor „den mili-
tair”! — net alsof de burger niet meeluis-
tert! — meer, véél meer gedaan worden in
den aether.

Wij zijn daar druk mee bezig. Wij werken,
naar eigen idee, zoo hard we kunnen, maar
..... we komen menschen te kort!

„Dat liedje hoort men overal zingen”,
zult ge zeggen. Maar bij ons klinkt het nog
iets luider dan elders. Wij hebben niet alleen
menschen noodig, maar: wij hebben enthousi-
astelingen, handige, vlotte kerels brood-
en broodnoodig.

Wanneer wij een advertentie zouden moe-
ten plaatsen, zou die er ongeveer aldus uit-
zien:

LEGER-VOORLICHTINGSDIENST
ZOEKT
RADIO-KRACHTEN

Ieder, die in staat is om een causerie van
een kwartier te schrijven en uit te spreken,
die naar inhoud en stemgeluid den luister-
aar kan boeien;

Voorts ieder, die meent een gezellig hoor-
spel, een pakkende intelligence-test in el-
kaar te kunnen zetten en

tenslotte ieder, die denkt een ooggetuige-
verslag van een voetbalwedstrijd, een mili-
taire plechtigheid, een parade of welke an-
dere openbare bijeenkomst ook, te kunnen
leveren,

ZIJ ALLEN worden dringend verzocht
onder overlegging van een door hen ge-
schreven script, met vermelding van uit-
voerige persoonsgegevens en al wat verder
kan dienen om ons een oordeel over hen te
vormen, zich te wenden tot:

„Legervoorlichtingsdienst, R. Kerkweg 2
Batavia”

Wapenbroeders! Willen wij deze, terloops
neergeschreven advertentie hierbij beschou-
wen als DEFINITIEF GEPLAATST?

Doe aan 't radiowerk mee: solliciteert bij
den L.V.D.!

(uiteraard via Uw bat. Cdt!)

Wij hopen, dat het brieven zal stroomen!
Elk daarvan zal de volle aandacht hebben.
Komt dus op, radio-enthousiasten, en weet,
dat wanneer wij U kunnen gebruiken, U
door het dan te verrichten werk ontspan-
ning en afleiding kunt brengen aan duizen-
den militaire luisteraars, verspreid als ze
leven over den geheelen archipel!

Vrolijk Kerstfeest

tekoekoer poetert, dat het dochttertje van de waschmeid net eender schatert als mijn eigen kleine meid en dat mijn compie toch een club is zoo leuk als ik in m'n heele burgerbestaan niet heb gekend.

Op dit oogenblik vergeet ik dat ik op een kantoorstoel zit achter een slordige schrijftafel met het uitzicht op nog meer slordige schrijftafels met verfomfaaide redacteurs er achter, die met een frons boven de neus en drukke handen probeeren voldoende copy bij elkaar te scharrelen om een behoorlijk Kerstnummer in elkaar te draaien. Op dit oogenblik hoor ik de roddelende schrijfmachines niet, noch de opdringerige telefoons en de Harley van den ordonnans. Het is er wel allemaal voor m'n oogen en in m'n ooren, maar nu ik muisstil achter m'n typemachine zit te spinnen, zijn m'n gedachten een vol jaar teruggedraaid.

Ik loop in den vroegen eersten Kerstmorgen met m'n handdoek om m'n nek, m'n zeepblikje in de hand en m'n tandenborstel tusschen m'n kiezen naar de badkamer. M'n klompen klinkeren helder over de plavuizen en ik groet en wensch met een heel breede lach terug naar het monter: „Goeie morgen, Penn. Een zalig kerstfeest!” „Morrege Taaie, en een vrolijk kerssemis!” en al die andere eigenste variaties van de kerstgroet, die komen om het hoekje van de barak, waar Chick zich staat te scheren, bij de gootsteen waar Tom de modder van de vorige avond van z'n schoenen krabt, op de galerij waar Boengkie tusschen veel vet en veel onderdeelen van een uit mekaar gehaalde Sten gehurkt zit, in de tuin waar Rigault de waschmeid plaagt.

Vandaag merk ik dat het zonlicht toch onnavolgbaar gracieus door de takken van de ketapangboom kan spelen, dat er heel dichtbij een kapodang slaat en heel ver een

Vandaag merk ik dat er niets leukers is dan in een badkamer te mogen staan met zes andere jongens, die een bouw hebben als Jesse Owens en een stem als Bing Crosby en dat baden op swing-music een bekoring heeft, die ik altijd gemist heb en missen blijven zal.

„D'm-te-d'm-te-daaa! Ha, die sijssieslijmer! Vrolijk kerstfeest! Zal je je voor deze eene keer in het jaar heusch schoon baaje? D'm-te-d'm-te-daaa!” Het water gorgelt in de afvoergoot; op het dak is een vlucht duiven neergestreken met opgewonden gekoer en buiten laat de kok een gamelle vallen en roept: „Eete haaale!!!”

Er komen schoone pakken uit de kastjes, er komen schoone plannen uit de hoofden. Het is Kerstmis.

Straks zijn er mooie meisjes op straat,

die naar de kerk gaan. Straks is er een aparte pot van de keuken. Straks is er geen dienst. Straks is er een aparte sigaretten-verstrekking. Straks is er zelfs een kerstboom.

Er zal wel heel veel voor me in het vat moeten zitten, als ik dit jaar weer zoo'n vrolijk en gelukkig kerstfeest heb. Ik mis de jongens van m'n club wel erg. Ik vind meezelf een ondankbare vlegel omdat ik deze kerstmis zooveel heb, wat ik het vorig jaar wenschte en niettemin nog mismoedig m'n kantoor rondkijk. Ik realiseer me dat ik door m'n werk en zoo een halve burger geworden ben en dus ook half burgerlijk. En dus niet zooveel blijmoedigheid en goed vertrouwen heb, om als de jongens van mijn club voor deze twee kerstdagen alle zorgen en zorgjes onder m'n veldbed weg te frommelen, rugtasch ervoor, zie-zoo opgeruimd staat netjes, en werkelijk onbezorgd van deze magere kerst een rijke kerst kan maken.

Daarom hijsch ik me nu weer even op aan m'n kerststemming toen; ik loop op m'n klinkerende klompen door de posten en met een breede grijns groet ik den kapitein onder z'n lekkende tentzeiltje, den luitenant, die op de drempel van z'n barak z'n pistool schoonmaakt, den wachtcommandant in z'n wachtlokaaltje met stof en spinraggen, den vrachtrijer bij z'n lekkende benzineleiding, den soldaat bij z'n bad aan de put, den verpleger bij z'n 3.768ste verbandje, den schildwacht bij het prikkeldraad.

„Goeie morgen!” groet ik, „en een vrolijk kerstfeest!”

Penn.

„Stille nacht

Heilige nacht”

Hier in Indië zal het Kerstmis zijn zonder sneeuw en zonder kou. En er staan geen Kerstkribben in onze kazernes. Wij zullen missen het stille huiselijke geluk; wij zullen niet met onze huisgenoten, met onze kinderen samen naar de Nachtmis gaan en de heerlijke Kerstliederen meezingen. Geen mooi koor, geen orgel, geen groots versierde altaren.

Maar Nederland en al onze lieve bekenden daar mogen weten, dat ook wij hier in Indië willen ondergaan die geheimzinnige Kerstfeer, die mengeling van tederheid, ontroering, stil geluk, goedheid en verlangen naar de onschuld van onze kinderjaren. De Kerstboodschap van 2000 jaar terug, elk jaar opnieuw herhaald, klinkt door tot de meest verlaten posten.

Ons oor leggen we te luisteren en ons hart zetten we wijd open voor de aankondiging van den Engel: „Vreest niet, want ziet, ik breng U grote vreugde, die voor

heel het volk zal zijn: dat U heden een Zaligmaker is geboren Die Christus de Heer is, in de stad van David.” De Engel zal zweven van post tot post, boven de jagers op zee en de mijnenvegers en corvetten en patrouillevaartuigen en boven onze kazernes: „Uw Redder is gekomen. Komt, laten wij aanbidden.”

Ik zit met m'n kameraad op een eenzame uitkijk en speur het land af.

'n Uur lang hebben de sluizen van de hemel open gestaan en de stoffige wegjes lijken nu wel moddersloten. Zo trokken, lang geleden, Josef en Maria met de Gezegende Vrucht van haar lichaam langs de wegen van het Heilige Land, heuvel op, heuvel af, door plassen en kuilen, zwiigend, los van de harde werkelijkheid en vervuld van het Goddelijke.

De stad ligt ver achter mij. Daar toeteren de auto's, krioelen de mensen dooreen; de

filmen draaien, de dancings zijn vol. In mijn verbeelding hoor ik lachen en giechelen. Er wordt gebeden en gezondigd. Weg stad nu, ik wil alleen zijn en mijzelf. Daar zie ik het Heilige Paar aansukkelen over de landweg. De ezel stapt onzeker; ingespannen probeert Jozef de kuilen en plassen te vermijden. Ze komen uit de richting van de stad. Waarom zochten ze daar geen onderdak? Geen plaats? Niet verwacht? God schijnt altijd ongelegen te komen.

Snel valt de duisternis in deze landen.... 't wordt nacht, een Stille, Heilige Nacht.....

God doet altijd wondere dingen. Wij zouden het veel anders doen. Nu gaat Hij geboren worden in een stal, inplaats van in een paleis. Je denkt verblind te worden en vindt een lief Kind. 2000 jaar zijn verlopen. De Kerststal moet plaats maken voor de Kerstboom, de godsdienstige innigheid voor gezelligheid en surprises. Het „Stille Nacht” golft van het podium de wufte zaal in als een ergernis.

Ik zit op mijn eenzame post en ben gelukkig dicht bij de stal. „Kom, kameraad, de herders verlieten hun schapen, wij even onze post.” We trappen in kuilen, onze schoenen zulgen in de modder. Nog een honderd meter..... Klop..... Jozef doet open: „Komt binnen, vrienden.”.....

Een kind is dat bent U God's Zoon?..... Geen gesproken antwoord, maar onweerstaanbaar zinken we op onze knieën. Tastbaar voelen we de aanwezigheid van God. 'n Geluk doorstroomt ons, zoals we nergens vonden, in geen dancing, in geen filmzaal, ook niet temidden van uitbundig gelach.

Ik stoot m'n kameraad aan: „Heb je een geschepek voor het Kind?”

Onze kleren zijn bemodderd, onze zakken zijn leeg, maar ons hart is vol. „Godelijk Kind, wij zijn soldaten. Het Moederland zond ons uit ter bescherming van eigen rechten en voor de rust in deze gebieden. Hebt U ook een groot leger dat paraat staat voor U? Zijn het goede soldaten of zijn er veel kankeraars onder? Gaan ze voor U door het vuur? Kunt U ons ook nog gebruiken? Wij willen Uw „Vrijwilligers” worden. Vooraan willen we staan waar het Uw zaak geldt. Blind zullen wij U volgen, want Gij zijt de Enige Leider, die enkel en alleen het welzijn der mensen voor ogen heeft, wars van alle achterbaks gedoe. Zet ons voorop en wij zullen het uitschreeuwen, zo nodig bevechten: „Heden is de Redder van de wereld gekomen. Luistert naar Hem. Wie Zijn orders verwerpt brengt onheil over de mensheid..... Godelijk Kind, neemt U ons aan?..... Dank U

We zitten weer op onze post in de volslagen duisternis. Zeg, zouden veel van onze kameraden in de steden naar de Nachtmis gaan? Staan ze in lange rijen voor de Communiebank? Geven ze zich ook op als „Vrijwilligers in het leger van het Kind? Kom, nog even op de knieën voor de anderen die geen Kerstmis vieren. De boodschap is immers voor de mensen van goede wil. 't Is donker, anders zou ik een brief willen schrijven aan al onze jongens in Indië.

Ik zou schrijven: „Kameraden, ik heb vannacht de stal van Bethlehem gezien. Ze staat langs de weg, eenzaam en verlaten, niet tussen de huizen, kantoren of magazijnen van de stad, maar in de open vlakte. Ze is niet moeilijk te vinden. Trouwens je moet er wel eenmaal voorbij komen, want alle wegen naar de Hemel lopen over deze vlakte. Ben je rijk, ben je arm, ben je heilig of een zondaar, je kunt er gerust aankloppen. Iedereen is welkom. Je hoeft er niet te wachten. Komt met je zorgen, je verdriet je geluk. Hier voel je de Hemel. Je krijgt er kracht om de wachten te kunnen kloppen, om schrobberingen te kunnen slikken om onrechtvaardigheden te kunnen dragen, om een edel mens te blijven, om voor het goede op te komen, en het kwaad te bestrijden. Komt dan, maar brengt een oprecht hart mee. Ziet en je zult aanbidden. Je vinger zal omhoog gaan: „Neem ons soldaten woord, God's Zoon, Gij zijt onze Leider, wij volgen.”

Zijn jullie allemaal binnen? Hoort nu, dan kun je de Engelen horen zingen: „Glorie aan God in den Hoge; vrede op aarde aan de mensen van goede wil.”

Op je post, jongens. Zalig Kerstfeest.

W. Kwaaitaal.
Senior Vloot-Aalmoezenier.

NIEUWS

uit Overijssel

In Zwolle zwierden de draaimolens voetbal-competitie bracht 3 Zwolsche clubs boven aan

Zwolle heeft zijn feestweek weer gehad. Een echte, ouderwetsche feestweek, waarin het hoogtepunt natuurlijk gevormd werd door de groote kermis. Weliswaar werkte het weer nu niet bepaald mee — het regende namelijk bijna iederen avond dat het goot — maar dat bleek niet in het minst een hindernis te zijn voor de duizenden, die uit Zwolle en wijden omtrek naar het Roodertoren — en Groote Kerkplein stroomden om daar vertier te zoeken. En men vond het er in ruime mate, want de kermis bleek haar crisis van, tijdens en vlak na den oorlog geheel te boven te zijn gekomen. Alle tenten, die we ons nog zoo goed konden herinneren waren weer aanwezig, van de goedkope draaimolen af tot de dure autoscooters toe. De entreprijzen zijn natuurlijk hooger geworden, maar dank zij de prijsbeheersching toch nog vrij redelijk. Voor een kwartje zag men de vlooiën weer de ongelooflijkste kunstjes uithalen en voor hetzelfde geld werd U de onrekenbare toekomst voorspeld. Er waren drie tenten, die voor volle ruimten haar variétevoorstellingen gaven, en ook weer de aloude nougatkraam, die de lekkernijen echter alle op de snoepbon verkocht. Den Zondag na de Kermis begon de voetbalcompetitie weer, en na eenige weken spelen is het resultaat thans, dat de drie Zwolsche clubs bovenaan staan in de tweede klasse B; want het is U natuurlijk bekend, dat PEC het vorige seizoen gedegradeerd is, en dat Vitesse haar plaats in de Oostelijke eerste klasse heeft ingenomen.

Bovenaan staat Zw. Boys, onmiddellijk gevolgd door PEC en Zac. Op sportgebied valt er vrouwens flink wat te beleven in Overijssel. Na de geslaagde motorraces in de Wolfskuil te Ommen, daverden op Zondag 29 Sept. voor de eerste maal de wedstrijd motoren op het circuit van Twenthe. Dit terrein, dat om en nabij Tubbergen is gelegen blijkt, na de succesvolle rennen, een ernstige concurrent te zijn voor het TT. terrein te Assen. De beroemde Piet Konijnenburg, die ook in Twenthe van de partij was, ontmoette geen ernstigen rivaal in zijn klasse.

Er wordt te Zwolle op het oogenblik hard gewerkt aan de sportuitwisseling met Colchester, de stad, die Zwolle adopteerde. Dezer dagen kwam de Zwolsche delegatie, die een bezoek aan Colchester had gebracht, met aan het hoofd burgmeester jhr. mr. G.A. Strick van Linschoten uit Engeland terug en zij kon verheugende mededeelingen doen. Er zal uitwisseling komen op het gebied van hockey, voetbal, tennis, golf, zwemmen, atletiek, tafeltennis, zeilen enz., doch voor alles zal er een nauw contact worden gelegd tusschen de twee steden op sociaal en cultureel gebied. Tusschen twee haakjes: voor de golfsport maakt vooral Hattem een goede kans.

Dinsdag 1 October was er groot feest voor de padvindsters in onze streek. Toen bracht nl. Lady Baden Powell, de Chief Guide, een bezoek aan Zwolle, waar zij in de werkplaats aan de spoorwegen feestelijk werd verwelkomd en waar haar bezoek gevierd werd met een indrukwekkend kampvuur. Diezelfde week heeft zij een bezoek gebracht aan Meppel, waar iedereen ook zeer enthousiast was, en men heeft dat haar laten blijken ook.

Dedemsvaart staat op het oogenblik in het centrum van de belangstelling.

Eerst werd de nieuwe burgemeester, mr. Johan de Widt, gerepatriëerd uit Indië, ingehaald, en dat wil wat zeggen, wanneer men de afstanden kent van de gemeente Avereest; probeer niet te loopen naar Balkbrug van Sluis 7 of van Dedemsvaart. De intocht geschiedde met auto's, overal weerklonk het Wilhelmus en werden bloemen aangeboden — mevrouw de Widt bezweek er haast onder — en dat alles zal een goed begin zijn van de ambtsperiode van den nieuwen burgervader, wiens eerste optreden het vertrouwen wel heeft gewekt, dat Avereest bij zijn bestuur wél zal varen. Dan is te Dedemsvaart een nieuwe groentenveiling geopend, een bijzondere vooruitgang voor het geheele land- en tuinbouwende gebied. De fokveedagen zijn ook weer aan gebroken; vooral die te De Wijk mag zeer geslaagd genoemd worden.

Johan Moojen.

de aannemersfirma
ASSOCIATIE

Selle en de Bruyn
Reyerse en de Vries
Noordwijk 39,
Batavia-C

WENSCHT
in contact te komen met
INGENIEURS
EN TECHNICI

(bouwkundigen)

die na afloop van hun militaire dienstverbintenis een werkkring in Indië zoeken

Reflectanten wordt verzocht sollicitaties met uitvoerige gegevens in te zenden aan:
POSTBUS 42 BATAVIA

Het is Kerstmis, de derde, die wij in dit door van God en alle menschen verlaten kamp doorbrengen. Bovendien is dit het beroerdste gedeelte uit het kamp: het hospitaal.

De Jap heeft een macaber gevoel voor humor.

Deze atap-loods, waarin een zestig man zonder obat, zonder voedsel en zonder hoop liggen weg te teren noemt de Jap een hospitaal. Wij noemen het anders. Er schijnt in een van de Britsche of Amerikaansche gevangenen een cel 34 te bestaan. Die cel kom je alleen uit als je naar de galg of de stoel gaat.

Wij noemen het hospitaal cel 34. Er zijn er al heel wat binnengekomen, maar de meesten worden er uit gedragen..... toege-
dekt met een vlag.

Maar vanavond is de stemming werkelijk zeer goed. Zelfs een paar lui, die eigenlijk liggen te sterven deelen in de algemeene hilariteit. Wij lachen om zeer onbenullige dingen. Vandaag lachen wij omdat wij hebben uitgerekend, dat het Keizerlijke Japan-
sche Leger in een vlaag van onberekenbare edelmoedigheid ons per man vanwege Kerstmis ongeveer anderhalve meter varkensdarm heeft uitgedeeld. Ook de fantastische hoeveelheid rijst van een gram of twintig is nu op 30 gram gebracht. Wij zullen ons werkelijk kunnen voorstellen, of wij aan een feestdiner bezig zijn.

Wij kletsen; door de stank van onverbonden, onverzorgde zweren en dysenterie en stervende, uitgeputte mannen heen kletsen wij..... Over vrouwen..... over feestmaaltijden, voorheen en toekomstig. Werkelijk, we hebben nog de bravoure over de toekomst te praten.

„Won't be long now”, zegt mijn buurman links. (Hij had gelijk, een uur na het feestelijke kerstmaal van varkensdarmen, onrijpe pisang en rijst, met wurmen en corretjes, knapte hij af en lag hij bij de andere dooden van den dag met verbaasde oogen den nacht in te staren).

Scotty vindt, dat we maar wat moeten zingen. De Jap heeft namelijk gezegd, dat we mogen zingen. Dat is iets zoo ongehoords, dat is zoo ontstellend coulant, dat de eerste geruchten-analysten er uit hebben afgeleid, dat de oorlog beslist op een eind loopt. Dat hebben ze echter al 2 jaar lang gezegd en persoonlijk geloof ik er niet veel meer van. Eerlijk gezegd geloof ik niets meer, wil ik ook niets meer; ik wou alleen, dat deze rotzooi op een of andere manier ten einde was. Het leven moet wel erg zoet zijn. Driekwart van ons zal nooit meer vrij buiten het draad lopen. Toch blijven ze doorvechten. Jimmy daar in den hoek, met open t.b.c. vecht al een maand een hopeloozen strijd. Wij hebben al lang onderling uitgemaakt, dat hij zich veel beter kon laten gaan. Hij haalt het toch niet en maakt het alleen zich zelf maar lastiger.

Goddank, de lichten mogen op. Klapperolie-pitjes flakkeren en werpen een spookachtig schaduwspel over het lugubere, uitgembergde troepje halve dooden, dat hier ligt.

Dan houden wij onze sing-song. Oude liedjes, Engelsche en Hollandsche, waarvan we de woorden half vergeten zijn, klinken door het „hospitaal”. De Jap schildwacht buiten komt eens kijken. Hij snapt er niets van. Gele schooier. Hij mag ons kapot maken, hoogstwaarschijnlijk zal hij ons ook wel kapot maken, maar zingen zullen wij.

En wij zullen blijven lachen, al is het ook de grijns van een doodskop.

God, wat ellendig klinken die gescheurde, gebroken, kapotte stemmen. Ik wilde wel, dat ze maar ophielden.

Toch wil ik ook, dat ze doorgaan. Vrede op aarde, kerstboomen, Santa Claus, een griezelig, sardonisch grapje.

Dan gaan we over naar meer populaire repertoires.

„She'll be coming round the mountains”, wel, daar in den hoek is er een, die haar niet verder hoort komen. Dood, heel erg dood.

Het feestmaal arriveert. Langzaam kauwen wij, elke korrel rijst wordt apart gesavoureerd, elk stukje varkensdarm apart, langzaam en welbewust gekauwd. Ik bewaar al mijn stukjes tot het eind, om eens een idee te hebben hoe vleesch eigenlijk smaakt.

Op. We vallen terug op onze planken, vinden, dat we uitstekend gedineerd hebben. Na een uur zijn we allemaal doodziek.

Te zwaar gegeten.

„Won't be long now”, zegt een knaap kreunend. Niemand antwoordt. Dat is precies, waar we allemaal bang voor zijn.

We moeten doorvechten, we moeten ons volgend kerstfeest thuis vieren.

Lichten uit wordt geblazen. De Jap schildwacht buiten schreeuwt onverstaanbare Japansche kreten.

De lichten gaan uit.

Stille nacht, ja.....

B. Berends.

De overwinning in den strijd is niet uitsluitend afhankelijk van het aantal, of van grooteren moed; alleen bedrevenheid en discipline kunnen haar garandeeren. Wij zien, dat de verovering der wereld door de Romeinen slechts hieraan te danken was: voortdurende militaire geoefendheid, strikte doorvoering van de discipline in de kampen en de aanhoudende studie van de overige onderdeelen der krijgskunst.

Vegetius, de Re Militari, 400 AD

HELDEN

Hang Toeah

Kenmerkend voor een volk zijn de helden die het zich kiest ter verering, hun daden en karaktertrekken die hierbij op de voorgrond worden getrokken. Hebben we te maken met een volk, dat historisch beset heeft en kritiek kent, dan moet menige daad van hun held goedgepraat worden, waarbij allerlei kronkelpaden bewandeld worden. Daar waar nog weinig geschiedenis geschreven wordt en „wishful thinking” welig tiert, is het gemakkelijker, een volksheld in allen dele te doen beantwoorden aan de idealen des volks. Was de literatuur van deze eilanden maar beter bekend, dan konden we ons een voorstelling maken van de voornaamste helden derverschillende volken, en konden we daaruit zien, welke eigenschappen het meest bij hen in ere staan.

Gemakkelijk zijn in dit opzicht de oude Maleise landen aan weersijden van Straat Malakka. In de legendarische historie treedt één man in het bijzonder naar voren, om trent wien wij ook historisch zijn ingelicht. Dit is Hang Toeah, „de Fortuinlijke”. Had hij niet zo de wind mee gehad, dan zou hij niet zo beroemd geworden zijn. Geen druppel blauw bloed stroomde hem door de aderen: hij was maar een gewone jongen, wiens moeder een waroeng hield. Maar hij kon goed de bijl hanteren om brandhout te hakken voor zijn moeders keuken, en toen eens de pasar in paniek uiteenstootte voor een amok-loper, wist hij den dolleman het hoofd te klieven! Hij bezat tegenwoordigheid van geest; uitermate op zijn qui-vive, was hij niet alleen vindingrijk, maar ook brutaal als de beul.

Door zijn algemeen gedrag, maar vooral door zijn onverschrokkenheid, trad hij zeer op den voorgrond.

'S Konings rechterhand, de patih, de

De Portugeezen hebben alle monumenten uit den tijd van Hang-Toeah vernietigd. Deze afbeelding toont het eenig overgebleven graf van een vorst uit Malakka, onder wiens opperheerschappij Hang-Toeah wellicht stond

DE STRIJD OP JAVA

VERVOLG

Japansche opmarsch naar Bandoeng

Inmiddels had de vijand om Soebang niet stilgezeten, maar was gesteund door zijn luchtmacht, den opmarsch in Zuidelijke richting begonnen. Onze gemotoriseerde en gemechaniseerde eenheden vertraagden haar beweging, doch moesten voor den uitgeoefenden druk wijken tot achter het zadel van den Tangkoeban Prahoe, waar zij werden bestemd voor de versterking van de afdeelingen, aangewezen tot afsluiting van den over Tjiater en Lembang naar Bandoeng voerenden weg.

Gedurende den 5en Maart wisten de troepen zich in de z.g. Tjiater-stelling dapper te handhaven. In den morgen van 6 Maart had overvleugeling door den overmachtigen vijand plaats en moest dit belangrijke sleutelpunt worden prijs gegeven.

rijksbestuurder dus, hield natuurlijk een equipage, maar Hang Toeah moest zich met grooter gevolg op weg begeven! Kranig was hij met de wapens in de vuist, voortreffelijk ook als aanvoerder, maar hij muntte boven ieder uit door zijn moed en vermogen. Erfelijke vorsten, Oosterse potentaten, zij het dan leenvorsten, werden door hem in hun eigen paleis gebrutaliseerd en op hun plaats gezet. In de legende maakt hij niet alleen een verre reis, zoals blijkbaar het verlangen was van tijdgenoot en nazaat, maar maakte er vele; hij bezocht zelfs elk vreemd land, waarvan men zich in die dagen een voorstelling kon maken, Siam en Java herhaaldelijk, Voor-Indië en China, Atjeh, Mekka en Byzantium. Hij komt er als koopman, krijgsman en diplomaat, hij vleit en hij dreigt aldaar, en krijgt altijd alles gedaan. Geen gedachten worden van hem overgeleverd; hij is man van de daad en het succes. Dit is de held van de Maleise landen, die tijdgenoot geweest zou zijn van patih Gadjah Mada in de bloeiperiode van het rijk van Madjapait, tijdens de veertiende eeuw, en die nog vóór zijn dood getuige is van de inname van Malakka door de V.O.C. in 1641!

Belangwekkend wordt nu, na te gaan, welke helden, het Javaanse volk zich heeft uitverkoren. Hier ligt de zaak niet zo eenvoudig, daar er velen zijn, die elk een deel vertegenwoordigen van de Javaanse ziel en van Javaanse idealen. Volkshelden zijn er drie: de ridder Pandji, minnaar en zwerver; Prins Rama, zedelijk held, die ook ten strijde trekt, maar bovenal de eigen aandriften onderwerpt; tenslotte de Moslimse strijder Amir Hamza, de ridder-bij-uitstek, dan ook als Ménak bekend. Sinds een eeuw heeft zich hieraan toegevoegd Dipo Negoro, verongelijkt pretendent op een betere plaats onder de zon. Tenslotte door onze geschiedvorsing weer beter bekend geraakt en beschouwd als Java's krachtfiguur: de rijksbestuurder Gadjah Mada.

Over hen in een afzonderlijk artikel.

Dr. C. Hooykaas.

(Auteursrechten voorbehouden).

In den loop van 6 Maart werden de te Bandoeng aangekomen bataljons uit Cheribon en Midden-Java, zoomede 3 compagnieën van de troepenmacht uit Midden-Sumatra, die in den loop van 4 Maart na een doorgestaan bombardement aan de Wijnkoopsbaai aan land waren gezet, naar Lembang gezonden, teneinde aldaar de uit de Tjiaterstelling terugtrekkende troepen op te nemen en den vijand een verder oprukken te beletten. Voorts werden eenheden geformeerd uit de op 4 Maart teruggetrokken onderdeelen van het 2de Regiment, dat tegen Kalidjati in actie was geweest. Zij werden bestemd om verrassende tegenaanvallen op 's vijands Westelijken vleugel te doen, zoodra de Japanners zich tegenover de Lembang-stelling — welke niet aan hooge eischen voldeed — zou hebben ontwikkeld.

Op 6 en 7 Maart had een onafgebroken bombardement plaats op onze — in de lucht onbeschermd — troepen. Aanvoer van verplegingsartikelen, welke slechts langs een open bergweg kon geschieden, ondervond door de aanhoudende bombardementen zeer groote vertraging. De troepen hadden de grens van hun uithoudingsvermogen bereikt.

In den middag van 7 Maart werd de toestand van de Lembangstelling door den commandant precair geacht. Een nadere beslissing moest worden genomen.

Voor de versterking der troepen in de Lembangstelling waren geen krachten beschikbaar. Weliswaar waren er eenige in de Preanger Hoogvlakte gelegerde depot-bataljons, doch deze konden, gelet op de geringe geoefendheid van de ongeveer 4 maanden in opleiding zijnde Indonesische recruten niet voor actie worden bestemd. Het meere deel der uit het Westen aangetrokken troepen was op 7 Maart nog niet te Bandoeng aangekomen. De reeds gearriveerde eenheden waren vermoeid en bevonden zich nog niet in gevechtswaardigen toestand.

Te Bandoeng was een zeer groot aantal vrouwen en kinderen, ook uit Malakka en de Buitengewesten, samengestroomd. Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal, die op 5 Maart het Opperbevel aan den Legercommandant had overgedragen, bepaalde, dat in en in de nabijheid van Bandoeng niet gevochten mocht worden, teneinde den Japanners elk voorwendsel tot een vernietigend optreden tegen de stad en daarmede tegen de daar samengepakte bevolking te onthouden.

Het Legercommando stond nu door den loop, welken de zaken hadden genomen, wel voor een zeer moeilijke beslissing. Het voortzetten van den strijd, nadat de Lembangstelling zou zijn doorbroken, was door het bevel om Bandoeng te sparen onmogelijk geworden. Ook konden de reeds ingezette, oververmoeide troepen, niet uit het gevecht ten Noorden van Bandoeng worden losgemaakt, gelet op den eenigen bergweg, waarmede verbinding achterwaarts bestond,

een open weg bovendien, die onder geregeld bombardement stond.

Dit alles overwogen hebbend, viel in den namiddag van 7 Maart omstreeks 5 uur het zwaarwegend besluit, Generaal-Majoor Pesman op te dragen, zich met den bevelhebber van de zich tegen Bandoeng ontwikkelende strijdkrachten in verbinding te stellen en zich met dezen over een capitulatie van de tot de groep Pesman behorende troepen te verstaan.

Alvorens het verloop van zaken om Bandoeng verder te volgen, zal een overzicht worden gegeven van den strijd in Oost-Java.

In herinnering wordt geroepen, dat aan Generaal Ilgen op 1 Maart de noodige vrijheid van handelen was verleend met dien verstande, dat voor de verdediging van Soerabaja troepen moesten blijven bestemd.

Verloop van den strijd in Oost- en Midden-Java

Generaal Ilgen die, zooals wij zagen, beschikte over een versterkt regiment, besloot om zoodra hij de volledige beschikking over zijn troepen zou krijgen, den vijand bij zijn opmarsch van het landingspunt (Oost van Rembang) naar Oost-Java aan te vallen. Een aanval kort na de lan-

Jongens die één vochten, die nu weer vechten, die altijd klaar zullen blijven staan als er harde noten gekraakt moeten worden, Javaansche KNIL-soldaten.

ding op een oogenblik dus, dat hij zich in een kwetsbaren toestand bevond, was niet mogelijk, aangezien de afwachtingsopstellingen van de troepen zich op te grooten afstand bevonden van het landingspunt, dat juist buiten het gebied van de IIIe Divisie was gelegen, terwijl bovendien in verband met den eisch, dat Soerabaja voor alsnog niet van troepen mocht worden ontbloot, er diensgevolge over onvoldoende krachten werd beschikt om dezen aanval in te zetten. Teneinde voor de concentratie tijd te winnen, werd aan een bataljon met artillerie opgedragen, den vijand het overschrijden van de eerste groote hindernis, welke hij op zijn weg zou ontmoeten, t.w. de Kali Solo, ter hoogte van Babad en Bodjonegoro, te beletten.

In den loop van 2 Maart drong de vijand krachtig op en wist op verschillende plaatsen onze opstelling langs de Solo-rivier te doorbreken. Deze troepen werden in den nacht van 2 op 3 Maart teruggenomen en er vond een hergroepeering plaats met het oog op een plan van Generaal Ilgen, met de beschikbare krachten op te rukken naar Tjepoe, om aldaar overschrijding van de Kali-Solo te beletten dan wel den vijand aan te grijpen, nadat hij deze rivier mocht hebben overschreden.

Wordt vervolgd

Kerstfeest in Indië

Kerstfeest in Indië. Misschien een stukje kerstversiering. Misschien een kerstgroet door de radio. Misschien de kerstpost net op tijd binnen. Misschien tijd om apart te genieten van het Niwin pakket.

Ja, misschien.

We hebben de laatste weken meer contact gehad met de verste van de allerverste troepen. En we weten dat het met de verzending niet zoo vlot gaat als zelfs de meest pessimistische afzender verwacht. Omdat booten te laat aankomen, zware regens weggedeelten volkomen onbruikbaar maken, „ge-„landmijnde” verbindingswegen noodeloos ophouden en de troep zelf door voortdurende verhuizingen alsmaar niet te achterhalen is.

Aan hen denken we als we deze foto bekijken van een kerstvierinkje, waar de boel wél op tijd komt en er tierlantijntjes te vinden zijn om wat bijzonders te maken van het heilige feest.

Dan is dit kerstgeschenk van de Hollandsche burgerij een heerlijkheid, dan zijn we een tikkeltje geroerd door éven die gedachte aan hen, die we in Holland achterlieten en zich zoo uitsloofden om ons dit te geven. Dan kunnen we zeggen: „Dankjewel beste mensen. En we hopen de volgende kerst met jullie mee te vieren.”

Maar er zijn er onder ons die het Niwinpakket toegestopt krijgen met een „Vang!” in een halfdonker, vochtig en tochtig wachtlokaaltje. Die alle mooiheid van dit plaatje missen. Maar voor hen, die immers nog zooveel meer missen, is dit pakket het rijkst en het mooist. Het klinkt gek om op een dag van gedenken van geestelijke waarden dolblij te zijn met een plak chocola, een rolletje pepermunt en een blikje sigaretten. En toch is het niet gek. Evenmin als de vredesboodschap van het Kerstfeest gek is in een tijd van krijgsgeweld.

Het is immers een bewijs dat het Goede hardnekkig blijft doorwerken, ook al schijnt alles slecht te gaan. Zoo gaat het in het groot, zoo gaat het ook in het klein.

Dan is er nog een groep mannen, die zelfs dat Niwin-pakket sadja niet ontvangen hebben. Nóg niet. Om redenen die we boven reeds beschreven. Om deze jongens willen we geen meewarig gezicht zetten. Daar geneeren we ons werkelijk voor. We hebben alleen mét hen spijt dat het niet mogelijk kon zijn dat deze zoo goed bedoelde daad in Holland hier op tijd kon worden uitgevoerd. We blijven erkentelijk voor de mooie bedoeling. Zooals we ook door blijven bijten, al gaat alles nog zoo moeilijk. Wil dat niet vergeten. Wil dat niet vergeten.

Penn.

Wacht . . .

't Is nacht.

Donker is het niet, want een heldere maan staat er aan de hemel. Jammer, dat hij zo af en toe verduisterd wordt door een wolk, die er langzaam voorschuipt.

Een zacht windje ruist door de bomen; mooi geluid is dat. Wat is het een heerlijke nacht nu, zo koel, zo fris en wat is het mooi om me heen.

Gek toch, reeds een jaar zie ik die klapperbomen, maar telkens weer treft het me, dat donkere grillige silhouet tegen de lichte hemel. Om me heen kriecken de krekels; vervelend lawaai is dat; het irriteert je.

Hoor, daar roept een tokkè, een, twee, drie, zes, zeven, nu ophouden beestje, acht..... ik tel al niet verder meer.¹⁾ Langs me heen fladdert een vleermuis; moet je dat beest grillige wendingen zien maken.

Dat zo'n dier nergens tegen aan vliegt. Hoeveel muggen zou zo'n vleermuis nu op een nacht bemachtigen?

Oej, die wolk is al dicht bij de maan, direct zal het weer donker worden.

Hoelang zou ik nu al staan? Toch zeker al anderhalf uur. Nog een half uurtje dus, en dan zit ik weer in het wachtlokaal en kan ik een stukje eten en wat drinken. Je krijgt toch honger van al dat staan. En ik ben benieuwd, waar die tjtjak gebleven is, die me straks wel een kwartier lang heeft bezig gehouden. Motdorie, wat zijn die muskieten weer lastig.

Ga je weg, beest! Hoe laat is het nu in Holland? Och, pas half negen.

Daar zitten ze nu vast bij de kachel; moeder met haar breiwerk, vader met zijn krant, mijn broertje met zijn meccano-doos. Zou Rietje er ook zijn? Ze schreef, dat ze de laatste tijd dikwijls bij ons kwam. Lief meisje.

Hé, daar heb je het, daar komt ie die wolk. Wat ziet hij er dreigend uit; als dat maar geen regen wordt.

Zou het nu al koud zijn in Holland? Dit woré de tweede winter, die ik niet meemaak. Volgend jaar schaats ik misschien weer met Rietje.

Bam!!! Nou, wie die klapper op zijn kop gekregen had zou het ook gevoeld hebben. Verdorie wat een bons; ze kunnen een mens laten schrikken.

Over drie weken is Rietje jarig. Wat zou ik haar geven? Het moet een mooi pakje worden, 't zal me wel platen kosten, maar dan deze maand maar wat zuinigjes leven.

Morgen eens lekker uitslapen. Dat is nu het enige voordeeltje van wacht kloppen.

Ze moesten eens weten daar in Holland dat ik hier nu op wacht sta.

'k Heb wel kans, dat ik overmorgen met verlof mag. 't Zou niet gek zijn want ik heb een bende boodschappen te doen. Zouden ze in die kampong nu eens nooit ophouden met dat gesla op de tong-tong. Daar word je balorig van. Die lui hebben ook dikwijls feest.²⁾

Ik ben toch benieuwd of Wim ook naar Indië komt. Hij schreef, dat ie zou komen, maar ik heb in lange tijd niets meer van hem gehoord. 't Zou verdraaid leuk zijn.

Stil, hoor ik daar wat? Ja, dat moet de aflossing zijn.

Die kerel mag zijn voeten wel eens wat hoger optillen.

Ziezo, maar die wacht zit er weer op. Straks nog even en dan kunnen we gaan maffen. En opletten bij de vlaggenparade, dat ik het blauw niet boven doe.

't Schiet toch wel op zo'n wachtje.

't Valt al met al nog mee.

Korp. C. Rockx, 240125001

Veldpost PADANG.

1) Juist wel uitluisteren. Weet je dat de Indonesiër de „aanslagen” van de tokkèh telt? Slaat hij maar vier, vijf keeren, dan komt er leelijk weer, slaat hij acht, negen of meer keeren, dan komt er vast mooi weer. Let nou maar eens op of het uitkomt.

2) Dat zal wel niet de tong-tong, maar de bedoeg geweest zijn. De tong-tong is een uitgehold houtblok waarop alarm geslagen wordt (brand, rampok, watersnood, enz.) De bedoeg is een gebedstrommel, die je elken morgen precies om vijf uur hoort als oproep voor het eerste gebed en verder bij sommige Mohammedaansche feestdagen den heelen nacht door.

Kankeren is uiting geven aan eigen minderwaardigheidsgevoel. Kritiek is altijd opbouwend.

De vliegbasis op Timor

De Militaire Luchtvaart beschikt over een aantal vliegbases, die over de gehele archipel verspreid liggen. De outillage, en de daarmee nauw in verband staande grootte van de bezetting van al deze vliegvelden lopen zeer uiteen.

Penfoei op Zuid-Timor is een van deze bases en hoewel het aantal kisten dat er momenteel in de week landt op de vingers van één hand zijn te tellen, lijdt het niet de minste twijfel dat Penfoei door zijn gunstige ligging in de toekomst een zeer druk vliegveld voor de burgerluchtvaart zal worden, terwijl het ook uit militair oogpunt bezien van onschatbare betekenis is, iets dat in de afgelopen oorlog wel duidelijk aan het licht is gekomen.

De talrijke fundamenteën en nog niet gedichte bomkraters in de onmiddellijke nabijheid van het vliegveld zijn de stille getuigen van vele bombardementen die destijds voor het merendeel door het 18e Squadron zijn uitgevoerd.

Ook de stad Koepang, op enkele meters van het vliegveld gelegen ligt volkomen in puin, en wekt gedachten associaties met verwoeste Duitse steden.

Overigens een compliment voor de wijze waarop het 18e zijn raids uitvoerde.

Het is duidelijk dat de Jappen Timor destijds als laatste springplank naar het einddoel Australië wilden gebruiken. Op verschillende plaatsen in het Zuiden hebben ze jager-strips laten aanleggen door de Timorezen, en in de vele grotten waar ze gevrijwaard waren tegen bomaanvallen liggen enorme hoeveelheden vliegtuigbenzine en onbruikbaar gemaakte motoren voor verschillende doeleinden opgeslagen.

Op het oogenblik heeft men de zaak weer opgeruimd en hoewel men nog niet van een model basis kan spreken ziet het geheel er toch alweer zeer aantrekkelijk uit. Er wordt nog steeds hard gewerkt. Het Hoofdgebouw ziet er zoowel van binnen als van buiten keurig uit, en de pas in gebruik genomen gloednieuwe toren voldoet aan alle eischen. De Radio-Dienst heeft nog al eens met moeilijkheden te kampen, daar het materiaal niet al te best is, en voor een gedeelte bestaat uit Japansch materiaal, maar men is reeds hard bezig om hierin verandering te brengen.

De startbaan is in een redelijke staat en het ligt in de bedoeling om de lengte nog te vergroten. Aanvankelijk ondervond men hiermede enkele moeilijkheden daar het terrein het onmogelijk maakte om dit op normale wijze te doen, maar door de strip nu $\pm 10^\circ$ te verleggen wordt dit bezwaar opgeheven.

De „Welfare” laat helaas veel te wensen over. Dit is weer één van de voorbeelden waarbij de jongens op de verafgelegen posten van alles tekort komen, en waar ook een zeer actieve Welfare-Officier volkomen machteloos staat. Juist hier, waar het contact met de „Beschaafde” buitenwereld beperkt blijft tot één enkele krant, wat brieven en een enorme hoeveelheid geruchten, is het gebrek aan alle mogelijke artikelen funest. We weten dat de dienst „Welfare” al het mogelijke doet om hierin verbetering te brengen, en we zullen dan ook maar hopen dat men daarin zal slagen, want het is hard nodig.

Eén van de dingen die direct opvallen is

de uitmuntende onderlinge verstandhouding van het personeel op het vliegveld. In de kleine eetzaal worden de maaltijden gemeenschappelijk genuttigd. Wat dit betreft heerscht er altijd een goede stemming en kunnen velen hier een voorbeeld aan nemen.

De behuizing wordt met de dag beter. Vóór de oorlog stonden op het vliegveld overal verspreid kleine doch zeer geriefelijke bungalows, maar deze zijn praktisch alle verdwenen. Het wachten is op behoorlijk materiaal om alles weer op te bouwen. Voor de doorgaande passagiers of overblijvende bemanning is er reeds slaapgelegenheid met een benijdenswaardig comfort.

Een nieuwe cantine wordt opgericht.

Iedere week komt de „boemelkist” uit Batavia. Deze blijft dan 's nachts staan om de volgende dag een trip te maken naar Soemba-Soembawa en Flores. Op deze eilanden waar geen personeel van de M.L. is gestationneerd, is dit iedere keer weer het hoogtepunt van de week. Iedereen die ook maar enigszins in de gelegenheid is gaat dan naar het vliegveld toe, dat mees'al bestaat uit een strip met een windzak, om tenminste enige variatie in het eentonige bestaan te brengen. De volgende dag gaat de kist via Bali en Soerabaia weer terug naar Batavia. Op Bali staat één Piper-club, die zijn gewicht in goud waard is, daar het hier nog lang niet rustig is en door regelmatige verkenningen vooral bij acties onschatbare inlichtingen oplevert omtrent troepenconcentraties. Hier bevindt zich tevens een klein meteostation.

Doordat in dit gedeelte van Indië de eilanden zeer dicht bij elkaar liggen is het één van de mooiste vluchten die men kan maken. Enerzijds door ongemeen grillige vorming van de kust en anderzijds door het enorme verschil in flora.

Het is dan ook alleszins de moeite waard om, als men in de gelegenheid komt, die kant op te trekken.

„Vitellus”.

Foto rechts.

Een Glenn wordt op een van de vliegvelden in de buurt van Singapore van bommen voorzien om een aanval op een Japansch convooi te doen.

In 1942 gaf de M.L. direct gehoor aan het verzoek van de Engelschen om Singapore te helpen verdedigen. Enkele Glenn Martins boven Malakka.

7 December, dat is onze dag!

7 December, naamdag van de divisie, die naar deze gewesten kwam, om mee te helpen hier de woorden van H.M. de Koningin in tastbare realiteit om te zetten, die hier het bewijs kwam leveren, dat het Nederlandsche volk zich van zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van het Indonesische ten volle bewust is. Het is niet mogelijk geweest reportages op te doen, van alle plaatsen, waar deze dag door onze kameralen, verspreid over talrijke posten en dorpen, gevierd is. Wij weten, dat men dezen dag gevierd heeft. Waar velen waren en omstandigheden en omgeving gunstig, zijn wellicht de feestelijkheden grootsch opgezet, waar het een kleine post was, zal er misschien een speciale cigaret zijn opgestoken en een avond zwaar geboomd zijn.

Maar dat er gesproken is over den tijd in Holland, hoe men zich toen Indië en zijn taak hier voorstelde, dat er gepraat is over het Indië, zooals men het vond en de taak, zooals die hier in werkelijkheid bleek te zijn, dat staat voor ons wel vast. En dat men al de dagelijksche onaangenaamheden neemt, zooals zij uitvallen, dat men nog altijd klaar staat met een lach, met een helpende hand, dat bewijst, dat zij hun taak als een goede hebben gevonden overeenkomstig de rede, die uitgesproken werd op den 7den December.

Dit is de marsch van de 7 December Divisie. Er zit gang in, er zit kracht in, er zit pit in. Wij hopen dat deze marsch voor deze divisie zal worden wat het „Manisé” was en is voor het KNIL, een soldatenlied dat de troep door zijn grootste moeilijkheden altijd weer naar de triomf naalde, waarin een sterke geest zal blijven voortleven ook al is de troep zelf straks naar huis. Wij wenschen de 7 December Divisie met deze marsch veel succes toe: zij is het waard.

Den sergeant Gérard Dentener allen lof voor dit mooie werk. Waar blijven de „sergeant-componisten” van het KNIL en de O.V.W. ers? Kom op! Ook voor jullie bekroonde composities geven we graag een heele pagina!

„ZEVENDECEMBER”

Tekst en muziek van Gérard DENTENER Serg. L.V.D. Den Haag

REFRAIN: Pittig en Rythmisch

Zang

Piano

Enigerzins gedragen

Commando overdracht bij de Marine Afdeeling Batavia.

Vrijdagochtend 13 December j.l. heeft op het Departement der Marine de Kapitein-Luitenant ter Zee L. H. Quant het bevel over de Marine Afdeeling Batavia overgedragen aan den Kapitein-Luitenant ter Zee W. van Lier, M.W.O.

In een afscheidswoord heeft decheidende Commandant de officieren, de onder-officiieren en manschappen onder zijn bevel bedankt voor de toewijding en medewerking, welke hij in een moeilijke periode van hoog tot laag mocht ondervinden. In het bijzonder gewaagde de Overste van de zware diensten welke in verband met de huidige omstandigheden van het bureau-personeel moesten en nog moeten worden gevraagd.

Het vertrouwen uitsprekende, dat zijn opvolger dezelfde medewerking zal ondervinden, droeg Kapitein-Luitenant ter Zee Quant vervolgens het commando aan dezen over.

Verklarende het bevel te hebben aanvaard, memoreerde Kapitein-Luitenant ter Zee Van Lier het vele dat zijn voorganger in het belang van de M. A. B. heeft gedaan en waarvan het verwerven van een nieuwe en betere behuizing de kroon op het werk is.

Het was spreker bekend, dat het Overste Quant een teleurstelling is, het betrekken van de nieuwe kazerne niet meer te zullen meemaken, doch hij sprak het vertrouwen uit, dat het eervolle commando dat voor Overste Quant t.z.t. is weggelegd, hem zal vergoeden wat hij hier achter laat.

„Wanneer U na Uwe omzwervingen over de wereldzeeën met Uw schip Tandjong Priok binnenloopt”, aldus beëindigde Overste Van Lier zijn toespraak „zoo hooren wij dat U niet zult verzuimen ons te bezoeken in de kazerne, die wij in de eerste plaats aan Uw goede zorgen te danken hebben”.

Marvaria

MET DE WERVINGSCOMMISSIE
DOOR DE GROOTE OOST

De Gekleurde meren van Flores

Gedurende onze geheelen tocht door de Groote Oost, troffen we geen rustiger en aardiger plaatsje aan dan Endeh, gelegen aan de Zuidkust van Flores. Elken morgen worden hier de straten, als ware het een Europeesche stad, geveegd, de gooten worden schoongemaakt enz., door de goedkoopste werkrachten die in den Archipel zijn, strapans. De gevangenis van Endeh herbergt er een kleine tweehonderd, die dagelijks allerlei voorkomende werkjes onder leiding van een mandoer opknappen.

Er is gedurende den oorlog weinig vernield, zoodat de trieste aanblik van elders waar we geweest zijn, hier volkomen ontbrak.

De bevolking is bijna geheel katholiek, er woont een bisschop, er is een R.K. ziekenhuis, dat ondanks de weinige werkrachten uitstekend gerund wordt door de zusters. De missie doet op allerlei gebied goed werk, o.m. in de ambachtsschool, de drukkerij, waarvan de machine even voor de bezetting van Endeh in de bergen

werd verstopt. Na de capitulatie werd deze teruggehaald, alleen de letters leverden enkele moeilijkheden op, want de Jappen hadden de aardigheid gehad om alle letters en lettertypen door elkaar te mengen en op een berg te gooien.

De wegen zijn mooi en goed onderhouden. Vooral naar de beroemde gekleurde meren van Flores. In het begin lijkt de natuur op een beschrijving in één of ander cowboyboek. Ver beneden den bochtigen weg ligt een snelstroomende rivier, daarachter rijzen grootsch en woest steile bergketens omhoog met pracht canyons, waaruit je elk oogenblik een cowboy verwacht te zien komen, gezeten op een vurige rossinante, jagende achter een kudde buffels.

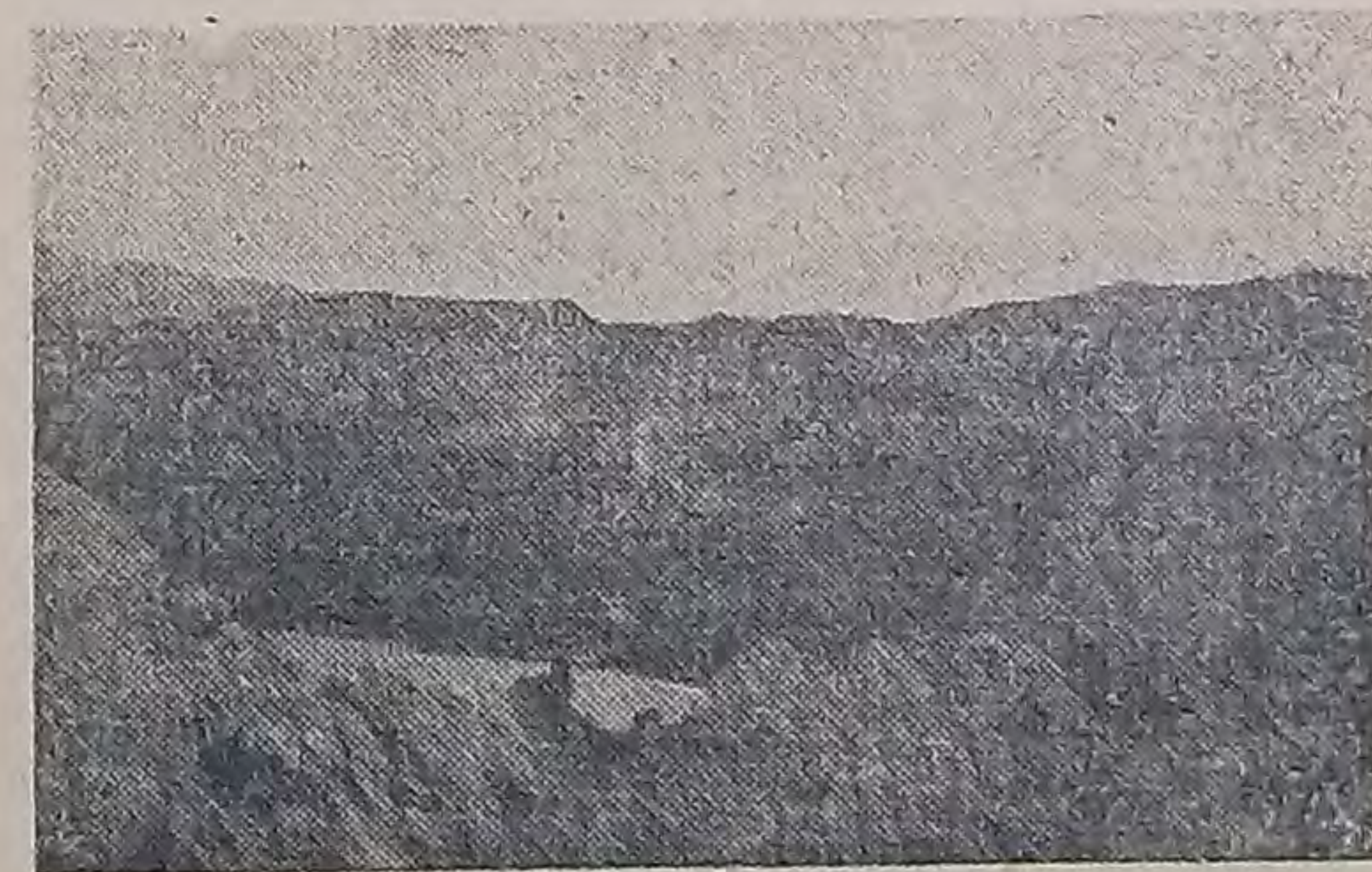
Hoe hooger we kwamen, des te meer begon het terrein te veranderen. Uitgestrekte vruchtbaar uitzierende gronden vertoonden zich aan onze blikken, tot op een gegeven moment de weg zich splitste en we op een nauwen dicht begroeiden landweg reden. Steeds wilder werd het terrein, tot ook dit weer veranderde en er alleen nog maar hoge kale rotsen zichtbaar waren. Volgens den chauffeur waren we bij de gekleurde meren, hoewel er nog niets te zien viel. Na te voet een rotswand beklommen te hebben, zagen we het meest onwaarschijnlijke wat we ooit gezien hebben. Tientallen meters beneden ons lag het roodbruine meer. Door een dunnen wand gescheiden van het eerste meer lag een tweede kratermeer, zoo mogelijk nog mooier van kleur dan het eerste. Helder groen, aan de randen een bies van heldergeel, leek het alsof een reuzenverfpot in de diepte omgekeerd was. Geen rimpeltje vertoonde zich op het oppervlak. Een steen welke met alle kracht gegooid werd, raakte nauwelijks den rand van de vloeistof. Steil en brokkelig, volkomen onbegaanbaar voor mensch en dier lagen de kraterwanden voor ons.

Eenige honderden meters klimmen naar den anderen kant bracht ons bij een derde meer, even grillig en woest van vorm als de beide andere. De kleur ervan was blauwgroen, turquoise haast. Op het hoogste punt van den berg, tevens het hoogste punt van Flores (1550 m.), is ten tijde van de opening van den weg naar de gekleurde meren een monument opgericht. Volgens de inscripties hierop, zijn de meren eerst in 1912 ontdekt en in 1927 zijn de weg en het monument klaargekomen.

Vanaf dit punt kan men over de meren heen kijken, twee links en het blauwe rechts. Naar men ons vertelde bevat het roodbruine meer chloride, de beide andere zijn zwavelhoudend.

Mooier, grilliger en onwaarschijnlijker werking van Moeder Natuur zal zeker nergens ter wereld voorkomen.

Greet Smid.

..... even grillig en woest van vorm als de beide andere.

OCEAAN-

Vluchten

ZIJN GEEN SENSATIE MEER.

De foto's bij dit artikel zijn gemaakt door Off. Vl. II H. P. VALK.

87 uren in een Catalina.

MET DEN M.L.D. VAN TORONTO NAAR SOERABAJA

Als in 1938 een P.B.Y. Mark 5, oftewel een Catalina-vliegboot, het stoute plan had opgevat om van Toronto (Canada) naar Soerabaja te vliegen, dan hadden weken lang van te voren de kranten er vol van gestaan. De vlucht zou „headlines” beteekend hebben in alle bladen en met spanning zou Nederland de Catalina gevolgd hebben.

Thans in 1946 met precies dezelfde kist kan men het nauwelijks een avontuur meer noemen. In Toronto zeggen een paar mensen die toevallig bij den start aanwezig zijn: „Nou, tot kijk dan maar weer” en na 8330 mijlen en 87 uren vliegen zeggen ze in Soerabaja: „Gut, daar heb je ze al” en daarmee is de kous af.

En als je er op terugkijkt is alles ook eigenlijk heel gewoon en eenvoudig. Je vliegt van basis tot basis met de regelmaat van een klok en overal vind je hetzelfde: „Een stelletje knapen, die weten hoe ze een Catalina aan den wal moeten halen, een behoorlijk bed en goed eten.” Overal vind je een knaap ter begroeting die onvermijdelijk zegt: „Did you have a good trip?” en die bij het vertrek het iets korter maakt met: „Have a good trip”.

En dit zou eigenlijk de heele story in een notedop kunnen zijn, als niet bij je vertrek uit Batavia iemand tegen je zegt: „Nou jô, hier begint het verhaal” en je eraan herinnert, dat je journalist bent en van je verwacht wordt, dat je er een verhaal van maakt.

Hijzelf ging in de Dakota direct naast de flight-nurse zitten, omdat het daar minder tochtte.

„Vrijdag naar Soerabaja,” was de opdracht en dat kan bij den M. L. D. betee-kenen, dat je 's Zaterdagmorgens om 6 uur plaatselijke tijd in Manilla bent. En dat waren we dan ook prompt, vier Catalina-crews en jezelf, samen 21 man, die allemaal het beste plaatsje probeerden te vinden in de oude beproefde Cat en die voor de vijf man bemanning nauwelijks plaats overlieten.

Een lange start in Soerabaja's haven en daar hing de Cat. En als zij eenmaal hangt blijft ze hangen tot de laatste druppel benzine op is. En zoo hingen we tot Manilla, 12 uren lang, waarvan 10 uur in het donker, met 26 man aan boord.

Wat doe je in zoo'n Cat twaalf uren

lang, dat is het grootste probleem. Zoolang het nog licht is, kijk je een beetje naar buiten en ziet de zon ondergaan in de richting waar ze dat gemeenlijk pleegt te doen, je kijkt een beetje naar de bridgers in de blister, hoewel je de mier aan bridgen hebt. En dat wordt dan je noodlot, want als commandant van Waarden laat weten, dat er iemand naar voren moet, ben je als niet-bridger de kurkezak en kruip je naar binnen in de Cat, in het voldoening gevend besef, dat je gewicht hier meetelt.

Daar binnen weten ze met hun tijd ook wel raad. Bridgen natuurlijk en verder hebben ze een silly spelletje, waar ieder om de beurt mee zoet is. Het is een eenvoudig klein doosje met geschroefd deksel. Het doosje is leeg en dat is het interessante. De eigenaar schroeft met een geheimzinnig gezicht het doosje open, licht voorzichtig het dekseltje op en kijkt met een zeer belangstellend gezicht eronder. Zijn buurman wordt nieuwsgierig, vraagt om het doosje, schroeft het open, kijkt, ziet niets, maar geeft het met een hoogst voldaan gezicht aan zijn buurman, die ook nieuwsgierig is geworden. En zoo gaat het leeg doosje de kring rond en ieder kijkt hoogstvoldaan en geïnteresseerd, als het bij den eigenaar terug is.....

En als zoo langzamerhand het toppunt van meligheid bereikt is, snurkt er in een hoekje iemand; in de blister liggen er een paar in de meest gewrongen houdingen, de vier kooien zijn vanzelfsprekend bezet en voorin brengt de bemanning de Cat in rechte lijn naar Manilla.

Een goed ontbijt daar bij den Amerikaan en je voelt je weer een heele Piet. Je slaapt dien nacht op een echt bed en staat den volgende morgen op de vrachtauto, die het heele stel naar de boot voor S. Francisco brengt.

„Een-en-twintig man?”, zeggen ze daar bij die schuit, „Sorry, we hebben er maar twintig opgekregen”. En dan weet je, dat ze ergens vergeten hebben je op te geven en sta je met je goeie gedrag op de kade van Manilla. „Jammer kerel”, zegt de rest en gaat de loopplank op. „Je komt wel na, hé?” Je maakt een luchtig handgebaar in den geest van: „Dat is zoo voor elkaar” en in jezelf sta je zwaar te vloeken.

17—26 Augustus.

Een week in Manilla is net lang genoeg. Je logeert in een plaats die den illusteren

naam van War Crime Camp draagt en je rookt groote Manilla sigaren met de Yanks. Want de Philippijnen mogen dan de jongste onafhankelijke natie van de wereld zijn geworden, Amerika drukt er onmiskenbaar zijn stempel op. Iedere Phillipino spreekt Engelsch, kan een Jeep rijden, kauwt gom en drinkt Coca-cola. De Philippijnsche pesos is wat je noemt goed geld en in elke winkel, bar of bank in te wisselen tegen een halven dollar. Er draaien Amerikaanse films zonder vertaalde tekst en niemand die het een bezwaar vindt. Er rijdt een ongelooflijk aantal jeeps, bijna allemaal omgebouwd tot kleine busjes met zes plaatsen, exclusief de chauffeur en de conducteur. Ze stoppen overal waar de klanten willen en de chauffeurs werken met stem en gebaren om het busje vol te krijgen. Langer dan tien seconden hoeft men niet op transport te wachten en alles schuift en krioelt door elkaar, met oorverdoovend geschreeuw en getoeter, links en rechts passeerend, zoo het uitkomt.

En dit alles binnen de ruïnes van Manilla, want de Philippijnsche hoofdstad is stellig de meest beschadigde stad van het Oosten, met uitzondering van Nagasaki en Hiroshima. Er is hier hard gevochten en het grootste deel der vernielingen is veroorzaakt door artillerievuur. De wegen zijn enorm slecht en vuil. Batavia, Bandoeng en Soerabaja zijn op het moment heldere steden vergeleken bij Manilla. Er is nog heel wat werk te verzetten in de nieuwe republiek, die ter wereld gekomen is met een enorm budgetair deficit en een tekort aan voedsel die de 18 miljoen inwoners van de zeventuizend eilanden met hongersnood bedreigt.

De suikermolens, die door de Jappen vernield werden, produceeren slechts een tiende van de normale behoefte, de rijst-oogst is gering, omdat veel werkdieren door de Jappen geconsumeerd zijn. Een belangrijke bedreiging voor de nationale eenheid is de Hukbalahaps-beweging op Luzon, waar een gewapende boerenstand, die destijds een guerillastrijd tegen Japan voerde thans in oorlog is met de landeigenaars.

Amerikaansche hulp aan de Philippijnen gaat door in den vorm van uitrusting voor het leger ter waarde van 50 miljoen dollar en 620 miljoen dollar voor reconstructie-doeleinden. Daartegenover heeft President Roxas den Amerikanen leger-, vloot- en

luchtbases op de eilanden gegarandeerd en doorvoering van de Bell Act, die investering van Amerikaansch kapitaal vergemakkelijkt.

En voorts zitten er nog duizenden en duizenden Amerikaansche soldaten, tot vreugde van de honderden en honderden Fillipino kooplieden en buseigenaartjes.....

26 Augustus — 11 September.

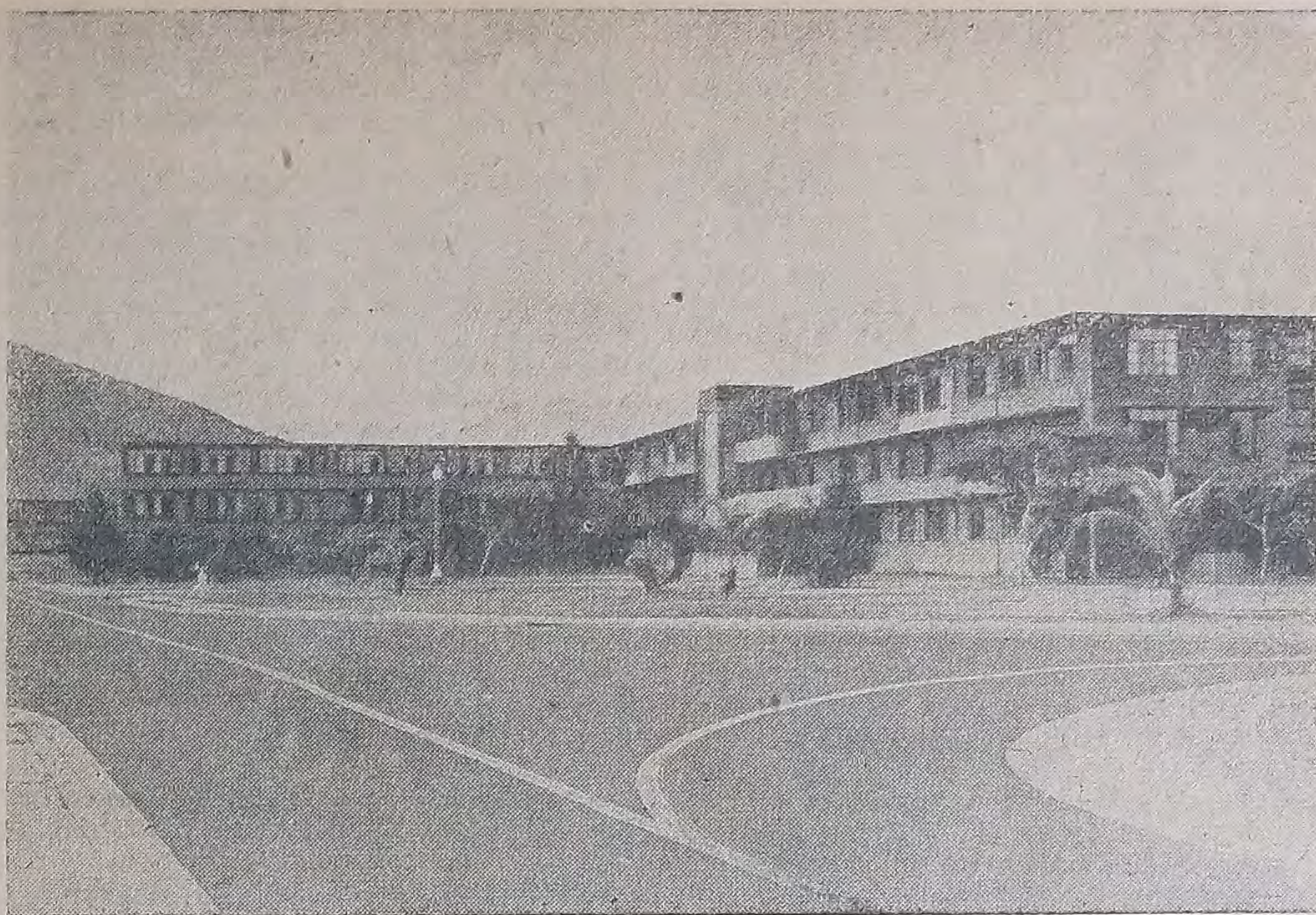
Een Amerikaansch troepentransportschip met alle voor- en nadeelen van een dergelijke reis brengt je naar S. Francisco. De voordeelen zijn, dat je een hoop menschen leert kennen en dat je iets leert van de manier waarop de Amerikanen zoo'n transport van 2300 man aanpakken, het nadeel, dat de reis 17 dagen duurt.

Een Amerikaansch soldaat aan boord van zoo'n troepentransportschip hoeft zich niet te vervelen. Er is een groote bibliotheek, twee maal per avond film, een radioprogramma verzorgd door eigen menschen, bokswedstrijden, pingpongtafels, cabaret van eigen krachten, een band en „Quiz-programs" via de radio, die zeer populair waren. En als eenige Hollander aan boord valt je de eer te beurt ook eenige vragen over Holland in het programma te kunnen inlasschen. En je staat versteld hoe weinig een Amerikaan eigenlijk nog van ons weet als een sergeant vraagt of the Netherlands nou in Holland lagen, of dat Holland in the Netherlands was.

12-16 September.

Niet om iets te zeggen, maar ik had me den trein van S. Francisco naar Toronto beter voorgesteld. Als Nederlander met vooroorlogsche herinneringen aan ons perfect spoorwegnet, ben je misschien verwend, zelfs voor Amerikaansche begrippen. Als je in de San Francisco Challenger van de Union Pacific Railroad stapt, heb je nog steeds het kinderlijke idee van een met fantastische snelheid door de prairie stuivenden trein. Maar als je in Oakland Pier in de Pullman stapt en de trein na 20 minuten al vier keer bij een stationnetje gestopt heeft, begin je je te voelen of je in een Hollandschen boemeltrein op de Veluwe zit en herinner je je het verhaal van den machinist die genoodzaakt was te stoppen omdat er een koe op de rails liep.

De eerste paar uren maakten we zoo gemiddeld 20 mijl per uur en in Ogden waren we ongeveer 4 uur te laat.

Op Hawaii hebben de Amerikaansche militairen zich in dergelijke gebouwen gevestigd.

Maar dat was normaal volgens den conducteur, in Chicago zouden we dat wel ingehaald hebben. We zijn daarna inderdaad behoorlijk wat harder gegaan, en in Chicago waren we nog maar twee-en-een-half uur te laat. En hoe lang die dagen eigenlijk wel geduurd hebben besef je eigenlijk pas goed, als je den enormen voorraad leeg flesschen ziet die in Chicago uit de dining-car en de clubcar worden geladen. Je mist natuurlijk prompt je aansluiting in Chicago, omdat de verschillende particuliere spoorwegmaatschappijen in de U.S. nu eenmaal niet op elkaar wachten.

Nee, geef me maar de Nederlandsche Spoorwegen. Amsterdam-den Haag met de electrische. Was toch niet gek!

17-18 September.

Toronto — S. Diego 1950 mijl, 17 uur 45 minuten.

S. Diego — S. Francisco 460 mijl, 3 uur 40 minuten.

„Nou je boft", zeggen ze 's Maandagsmorgens als je aankomt in Toronto tegen je, „Vanavond gaan net de eerste drie kisten weg. Kun je mooi mee, de andere kisten gaan pas over een paar weken. Je hebt nu altijd menschen die boffen".....

Het werd een dag later, maar toen zaten we ook in de lucht boven Toronto. Drie Hollandsche Catalina-vliegbooten, de P. 200, de P. 201 en de P. 202 met respectievelijk de volgende crews:

Off. vl. I. J. R. Schuiling (Commandant), Off. Zeewrn. II E. Schraa, Serg. R. Meyer (2de piloot), Sergt. J. H. van Barneveld (radio-telegrafist), Sergeant-vliegtuigmaker H. F. P. van Wolferen (mecano) en Korporaal Vlgtn. H. U. Spiessens (mecano).

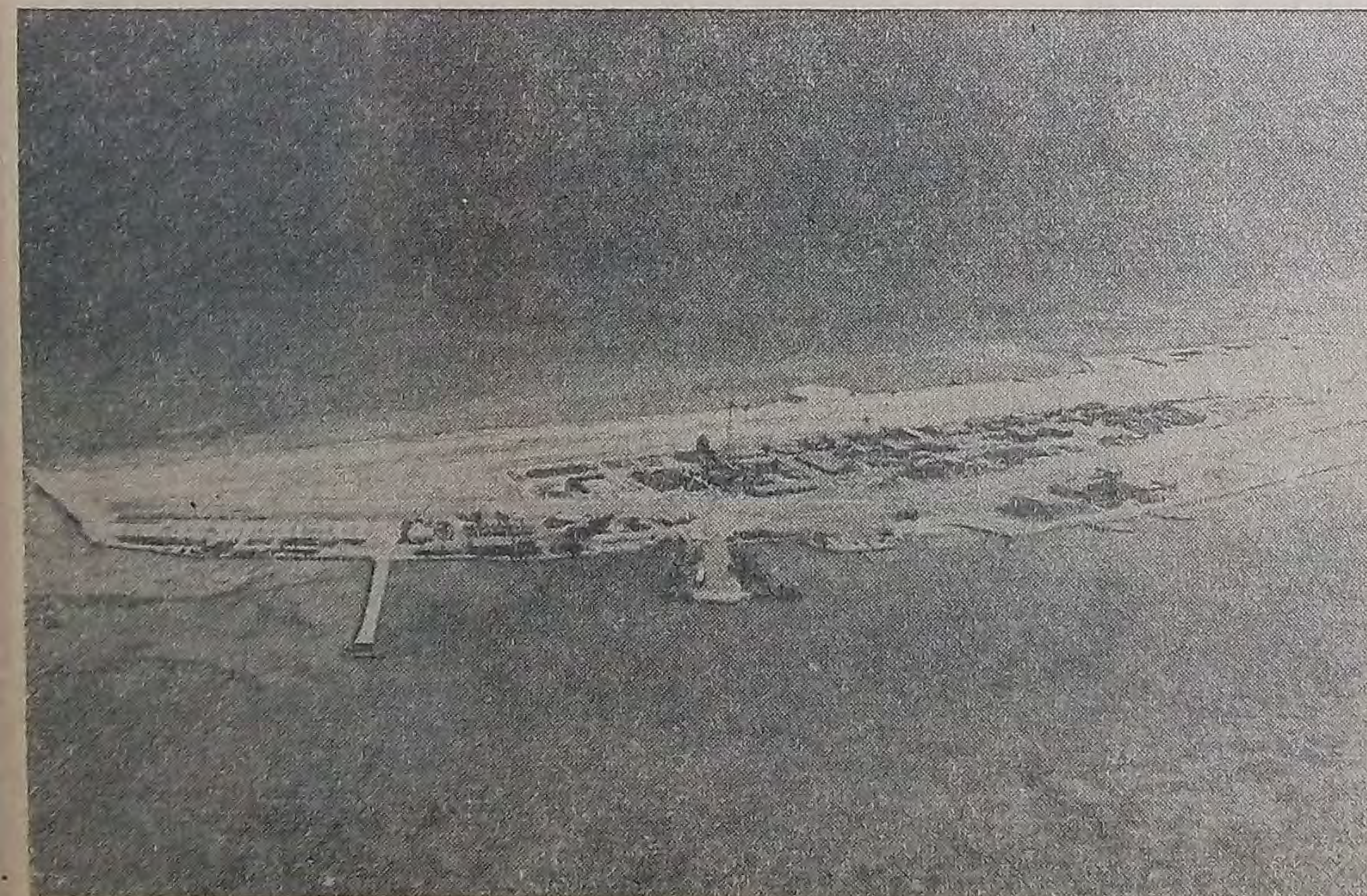
Ltz. II K. M. R. H. P. Valk (waarnemer, commandant), Sergt. Maj. VI. J.v.d. Tol (1e piloot), Sgt. VI. J. Hendrikse (2de piloot), Sergt. Telegrafist O. B. Bartelings, Sgt. Vlgtn. P. E. Dijkema (mecano), Sgt. Vlgtn. H. Weehuizen (mecano).

Ltz. II H. Polderman (commandant, waarnemer), Off. VI. II A. M. Schuyt (2de piloot), Sergt. Maj. v.d. Plassche (1e piloot), Sgt. Vlgtn. J. Beckers (mecano), Sgt. telegrafist C.H. Svens, Korp. Vlgtn. C. Schindeler.

Terwijl van Barneveld luistert, van Wolferen op zijn meters kijkt, de beide piloten den automatischen piloot het werk laten doen en Schraa met passer en liniaal jongleert, prutst bijpaai Spiessens aan het electrische fornuisje. En als de 200 een halfuurtje onderweg is, komt het eerste spiegeluit de pan en vervult de geur van koffie het binnenste van de Cat.

Dit is zoo ongeveer het begin van bijpaai Spiessens en van een kooktechnisch standpunt bekeken lang geen onverdienstelijk begin. En hij is de eenige, die daarna de goede M. L. D.-gewoonte „Na het eten plat" trouw blijft en op zijn kooi kruipt. Hij kan het rustig doen! Manus van Wolferen zit boven te kijken op zijn 13 meters en 39 knoppen en knopjes en zal straks zijn beurt wel waarnemen om een uurtje slaap te pikken.

Om 19 uur 45 minuten en 42 seconden plaatselijke tijd kwamen we los van het Ontariomeer met bestemming San Francisco en om 20 uur 8 minuten passeeren we Toronto op 6500 voet met een snelheid

Zoo ziet Johnston eiland er vanuit de lucht uit.

van 123 mijl. Van Barneveld heeft Fort Wayne Radio al te pakken en noteert tevreden: „Contact. Direction 255. Height 65.00. Loud and clear. Modulation good”.

Bij Chicago hebben we den wind precies in de staart en we vliegen er over heen met een 147 mijls vaart. Om 01.20 de lichten van Kansas City en we zetten koers naar Wilita-Albuquerque-San Diego op 10.000 voet. De rechte weg naar San Francisco lokt niet erg. Slechte weerberichten en bovendien de Rocky Mountains op 14.000 voet. Het weer is niet erg best. Wilita hebben we gehad en we zitten te wachten op Albuquerque, dat nog maar steeds niet komt. Het radiocompas staat bij en de naald vertikt het om 180 graden om te lopen, ten teken dat we Albuquerque gepasseerd zijn. Dan heb je het idee, dat je ziel en zaligheid van een onnoozele wijzer afhangen en je tuurt in den nacht of je de lichten van Albuquerque niet ziet. Daar komen ze, eindelijk, nog even en daar loopt de wijzer om.

Radio Mc. Carthy geeft sombere berichten voor de route naar S. Diego: Ceiling 3.000, Visibility 0. Richting El Paso is beter en dus maken we een ommetje om uit de rommel te blijven.

7.30 uur op de klok, maar het is nog stikdonker, we vliegen naar het Westen, wat een lange nacht beteekent. Om acht uur begint het aan bakboord iets licht te worden en het is volkomen licht als Spiesens om 8.45 zijn ontbijt van gebakken eieren met bacon serveert. We vliegen op 10.000 voet, boven de bergen en het is behoorlijk koud. We zitten in de wolken en dat is in de bergen niet leuk. Ik zie liever wat we doen. Door het raampje van de waarnemersruimte zie ik een hoogen bergwand recht op me aankomen. Raar gezicht.

„We zagen een gaatje”, hoor je van den bok, „en we prikten door de wolken heen”. Het regent en het dak van de Cat lekt iets. Niet de moeite waard, maar ik ben in een stemming om me er aan te ergeren. Ik voel me katterig en ik weet, dat de Cat er niets aan kan doen, maar ik tracht mijn kwade bui op haar te schuiven. Het is dezelfde mentaliteit, die je 's Maandagsmorgens in een sikkeneurige bui naar het kantoor doet gaan en je weet niet waarom. Ik probeer het te vinden in

dat eene drupje lekwater, dat net op mijn papier viel en wacht met grimmig genoegen op het volgende. Maar dat komt niet en dus krijg je nog meer de smoor in.....

9.10 uur. De Cat steigert als een paard, het is behoorlijk bumpy. Daar komt weer zoo'n bergwand aanstuiven, maar ze zullen wel weer een gaatje gezien hebben. Schuiling slingert de Cat feilloos door een heeleboel gaatjes en langs een heeleboel wandjes en ik voel me als de duopassagier van een fietsrijder, die met groote snelheid op Zaterdagavond door de Kalverstraat in Amsterdam probeert te rijden.

Op een gegeven moment gaan we zelfs recht tegen de zon in, Oost! Maar dan is er een gaatje boven ons en als een kurekrekker gaan we naar boven, boven de bergen uit en in het zonnetje. Waar we met dat gezwier precies zijn, weten we niet, eerlijk, we zijn even den weg kwijt, maar we zijn voorloopig boven Jan met nog 425 imperial gallon brandstof.

11.00 uur. Het is weer mis met het weer. We zitten midden in den regen, met heel weinig zicht. We gaan West, dat weten we, maar waarheen precies..... Een hatelijk zwijgen is het antwoord op de herhaalde oproepen van Van Barneveld, radio-peilingen ho maar!

12.15 uur. We hebben nog 330 gallon benzine en kunnen nog ongeveer 5 uur in de lucht blijven. We vliegen nog steeds West en hebben zoojuist door de wolken een schimmetje van een spoorlijn gezien en weten zoo ongeveer waar we zijn.

„Zeg maar dat het beestenweer was”, roept Schraa.

„Ik heb het nog nooit zoo lang meege maakt”, zegt van Barneveld..... „Daar hebben we San Diego”, roept hij eenklaps enthousiast. „SQ op 345, hij is zwak, maar hij is het, kan niet missen. Ja, daar komt-ie, nou is ie harder”.

We zitten er nog ik weet niet hoever vandaan, maar we hebben hem. Een paar simpele morseteekens in een koptelefoon, die reeds zoo vele vliegers den weg gewezen hebben. Je ziet nog wel niets, maar je hoort en dat is ook belangrijk in de lucht.

„Te-te-te-ta-ta ta te-ta”, dat is het wat boven de Vereenigde Staten een Nederlandse vliegtuigbemanning een tevreden glim-

Op Kwajalein staat een wegwijzer! De eilanden in de buurt staan er op aangegeven met de afstanden. Saipan 1350 mijl, Guam 1455 mijl, enzovoorts. Ook Tokio (2280 mijl), Berlijn (8880 mijl) en Londen (9480 mijl) staan er op. En dan, onderaan, het bordje met maximum-snelheid 15 mijl per uur!

lach op het gelaat brengt.

Daar is van Barneveld's stem over de intercom. „Het weer in San Diego klaart op” en het is voor elkaar. Na 17 uur en 45 minuten landen we in San Diego. De 202 is er al. Van de 201 geen spoor.

De kisten de wal op en bijtanken. We gaan maar meteen door, de 460 mijl naar S. Francisco zijn de moeite niet meer. Drie uur en 40 minuten vliegen in het zonnetje, langs de Californische kust. Het kan slechter.

Op Alameda Naval Base bij S. Francisco zien we de 201 terug. Valk had het rechtstreeks gehaald. Met nog 90 gallon benzine had hij zijn kist dien morgen in de baai neergezet.

„Hoe was het weer?”

„Ging wel”, zegt hij. „We zijn er boven gaan zitten op 14.000 voet. Verduiveld koud zonder verwarming.”

19-21 September.

We hadden drie dagen in San Francisco en er is nog wel eens een pan in het kippenhok gegooit.....

Als je in Amerika rijk wilt worden, zegt het verhaal, moet je als krantenjongen of als schoenpoetsers beginnen. Over de onderste sport op weg naar een carrière als krantenjongen, kan ik niet oordeelen, maar ik heb een halfuurtje naar een Shoe-shine-boy staan kijken en ben iets van mijn sceptisch standpunt ten aanzien van de waarheid van het verhaal kwijtgeraakt.

Een shoe-shine-boy krijgt 20 dollarcenten voor een keer flink poetsen. En dan glimmen je schoenen, dat moet gezegd worden. De operatie duurt ongeveer twee minuten. In dat half uur had hij vijf klanten gehad. Dat maakt 10 per uur, oftewel 2 dollar. Gerekend naar een 8-urige werkdag maakt zoo'n knaap dus 16 dollar per dag, want elk uur van den dag zie je de shoe-shine stoeltjes bezet. 5840 dollar per jaar! Ik zie er wel een boterham in.....

Zoo zagen wij de wolkenkrabbers van San Francisco.

22—23 September. San Francisco — Hawaii 2066 mijl, 15 uur 5 minuten.

In den avondschermer verlieten we Alameda en de lichten van Frisco en de verlichte boog van de Golden Gate Bridge waren voorloopig het laatste wat we van de States zagen.

We vliegen den helderen sterrennacht in. Vlak naast ons ligt de 201, duidelijk zichtbaar, wat verder naar achteren schijnen zwak de boordlichten van de 202. Het onderling radiocontact van de kisten is prima en met 30 mijls wind in den staart staan we er niet gek voor.

Schraa past en meet op zijn kaart, schiet een sterretje en slaat tabellen na. Een kaart die grootendeels blauw is, zee, en nog eens zee. Navigeeren is iets moeilijker dan boven land, waar je nog eens naar beneden kunt kijken en je kunt oriënteren op de lichten van een stad. Hier zijn het de kaart, de sterren, het horloge, het kompas en de radio waar we het van moeten hebben.

Het is een prettige tocht in prachtig weer en met een gemiddelde van 140 miles gaan we naar Kaneohe Bay, achter de heuvels van Honolulu. Met nog 400 gallons benzine over komen we daar om 10.30 plaatselijke tijd aan. We hebben het snel gedaan, een recordvlucht voor een Catalina, in ruim 15 uur bijna 2100 mijl. De Amerikanen vonden het „nice work” en wilden het nauwelijks geloven. Het was dezelfde tijd als hun PBM's-er over vlogen.

Honolulu en Waikiki-beach, het Marken en Volendam van Amerika. Je kunt je laten fotografeeren met een hula-hula-girl voor een huisje of een palmboom, met lange of korte rieten rokjes, allemaal kunstig geënceneerd in een klein winkeltje. Op Waikiki wordt het zand met vrachtwagens aangevoerd en als je eens lekker lui op het strandje wilt gaan liggen, ben je bijna met je voeten in het water, terwijl je hoofd tegen den rotswand stoot. Er gaat toch niets boven de Hollandsche stranden, ga ik zoo langzamerhand geloven.

De Amerikaansche militairen die er gestationneerd zijn hebben geen gek leven. Hun gezinnen zijn overgekomen en wonen in uiterst praktische pre-fabricated huizen, of in de villa's in de buurt van de base.

Op de base staan honderden en honderden vliegtuigen, allemaal nog volledig bewapend, met de banden nog in de mitrailleurs. Hetzelfde was trouwens het geval in S. Francisco en S. Diego. Amerika is kennelijk op alles voorbereid en een tweede Pearl Harbour zal in haar geschiedenis waarschijnlijk niet meer voorkomen.

24 — 25 September. Hawaii-Johnston Isl. 727 mijl, 5 uur 50 minuten.

We zijn op weg naar de Johnston eilanden, 727 mijl van Honolulu. Om 8.59 plaatselijke tijd zijn wij gestart. We zitten op 9.000 ft. en het is helder weer. Blauwe lucht en zon boven ons, wat wolkjes en de zee beneden. Schuin achter ons aan stuur- en bakboord de 201 en de 202. Het is de eerste keer, dat we 's morgens starten en het is wel zoo prettig. Je ziet wat je doet en van beide andere kisten wat meer dan de boordlichten. In de blister is de zon lekker warm, Spiessens brengt een mok chocolade en je constateert met voldoening, dat het leven nog zoo gek niet is.

De motoren doen het prima. Manus weet er iets van en de Amerikanen op Hawaii, die doorgaans streng zijn met het checken der motoren, lieten ons zonder al te veel omslag na een dag al vertrekken. Van Barneveld heeft Baker en Able te pakken. We hebben clearance tot Johnston op 8500 ft.

Schraa kijkt door glaasje en op klokjes, trekt streepjes en gomt; op de bok zitten

Schilling en Meyer, de automatische piloot staat bij en alles gaat gesmeerd. Manus is de messen aan het slijpen en heeft een paar pracht steaks op het fornuis staan. Zelden heb ik een lekkerder luchtje geroken, dan op dien Dinsdagmorgen boven de Pacific op 9.000 ft.

„Een beter mesje dan in Frisco, Manus”, merk ik op en hij grijnst nog bij de gedachte aan de reusachtige steak in Frisco, die hij om een uur of twee 's nachts met een bot mes attaqueerde. En toen hij na het derde mes er eindelijk in slaagde een minimaal klein stukje los te wurmen pikte zijn maat het prompt van zijn bord.....

Het weer is nog steeds prachtig. „En het blijft goed”, zegt van Barneveld. Hij kan het weten, want hij krijgt het nieuws uit de eerste hand.

Straks passeeren wij de internationale datumlijn en dat scheelt weer een dag. Ik weet nu in welke richting. Op het schip hebben we er zwaar op zitten puzzelen, tot dat iemand de zaak duidelijk stelde: „Als je naar het Oosten gaat, ga je b.v. Dinsdagavond naar bed en je staat Dinsdagmorgen weer op”.

Als we dus nu Dinsdagavond naar bed gaan worden we Donderdagmorgen wakker.

„Een dag waarop je niets doet en die je toch uitbetaald krijgt”, merkte een van de makkers op.

Na 5 uur en 50 minuten landen we op Johnston, een kale plek zand in de gloeiende zon.

We pikken hier een paar uur slaap en beklagen de Amerikanen, die op deze kleine hel zitten. Maar ze zitten er niet langer dan zes maanden en dan gaat het met boeken, radio, film en sport nog wel.

Johnston Isl. — Kwajolein, 1442 mijl, 13 uur 15 minuten.

26-27 September. We zijn op de kalender een dag verder, hoewel het voor ons dezelfde dag is. Denselfden avond nog gaan we door. We hadden liever een paar uur later gegaan, want nu moeten we een tijd boven Kwajolein blijven hangen, waar we met donker aankwamen. Maar Johnston heeft geen faciliteiten voor nachtstarts. Overigens is er een pracht vliegveld en een vrij goede vliegbootbasis als je op de rifjes let.

We vliegen weer en we zitten in hetje in de machinekamer van een schip zit

donker in een buitje. We krijgen een paar pracht remous-tikken en duikelen plotse-ling een paar honderd voet naar beneden. In de kist is het een ravage. De bagage zeilt door elkaar, het loodzware landings-gear, dat we meegenomen hebben, komt van opzij wegstuiven, een heerlijke pot met verse koffie wordt van het fornuisje geslingerd, Schraa's sextant en horloge smaken tegen den grond en zijn onbruikbaar. En dat laatste is niet zoo best. Navigeeren zonder sextant en horloge gaat moeilijk en dus wordt Baker opgeroepen voor assistentie met de navigatie. Meyer die met zijn hoofd tegen het plafond vloog, heeft een flinke buil op zijn kop en Manus' hondje Contact, dat hij uit Toronto meegenomen heeft, jankt onder de kokende koffie.

Na 9 uur en 45 minuten zijn we boven Kwajolein en het wil maar niet licht worden. Beneden ons zien we de lichtjes, maar we moeten nog 3½ uur blijven rondtollen, voor we naar beneden kunnen, want in het donker kunnen we daar niet landen.

Kwajolein verschilt niet veel van Johnston. Een groote luchthaven, een van de eilanden van waaruit de verwoestende raids op Japan plaats hadden. In de haven ligt een groot deel van de Bikini-vloot. Midden in het roodgeverfde en zwaar beschadigde targetschip, waarop nog niemand aan boord mag, omdat het nog radio-actief is.

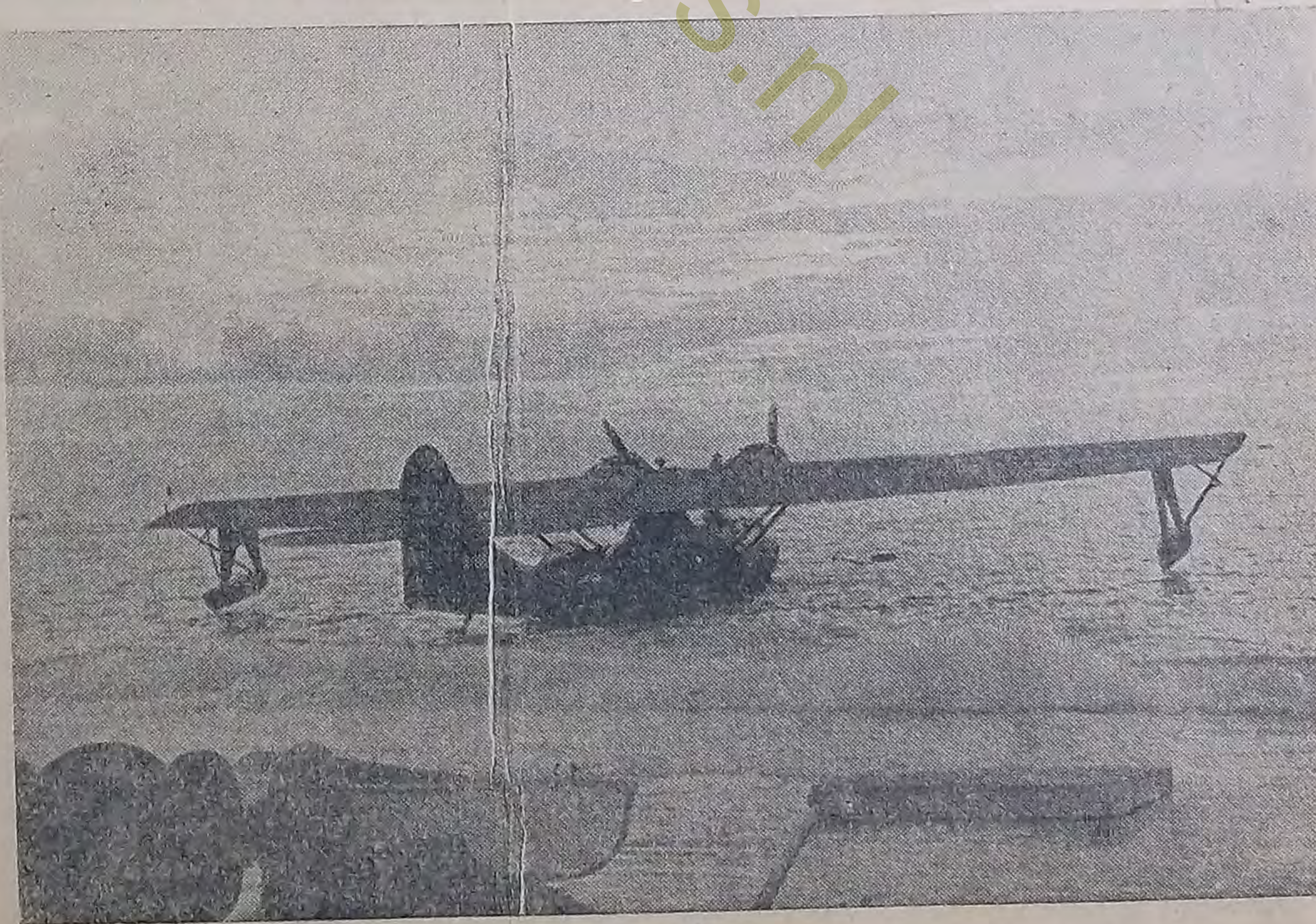
Het tanken gaat niet vlot op Kwajolein en het neemt bijna een heelen dag, waardoor een Amerikaansche P.B.M. 4½ uur moest blijven taxiën.

Kwajolein-Saipan. 1345 mijl, 12 uur en 5 minuten.

Denselfden avond nog gaan wij door. De 201 met Valk vliegt nu voor in verband met de mankementen aan Schraa's sextant en horloge. We gaan in het donker weg. Aan stuurboord houden wij een rij groene lichten. Er staat een behoorlijke deining en het advies van Schilling, vlak voor den start: „Hou je maar vast”, was niet overbodig.

Op weg zonder weerbericht, dat de Amerikanen om een of andere mysterieuze reden niet tijdig voor elkaar hadden.

We zitten weer in het donker, volkomen afhankelijk van de instrumenten, maar je vertrouwt er onvoorwaardelijk op. Het is eigenlijk geen vliegen meer. Het is alsof

De Catalina P. 202 op de boei te Saipan.

en uitvoert wat je van de brug krijgt. Zoo is het met den piloot, die doet wat de navigator zegt, of, als hij zelf de commandant is, die doet, wat hij in samenwerking met den navigator op de instrumenten uitknobelt.

Wij zijn boven Saipan na bijna 10½ uur vliegen. „Circling above Saipan at 18.00 ft. untill daylight”, schrijft v. Barneveld in zijn logboek.

En je blijft maar kringetjes draaien, met boven je Baker op 2.000 ft. en Able op 3.000 ft. Je kijkt maar naar het oosten of het nu nog niet dag wil worden, want die laatste paar uren van den langen nacht wegen wel heel zwaar.

Na 12 uur en 15 minuten kunnen we naar beneden. Het is geen gemakkelijke landing tusschen de riffen. Een boot loodst ons naar de boei, Spiessens zit vorop met de pikhaak om de boei te pakken. Daar liggen we elk aan een boei, in den vroege morgen, voor Saipan. Er wordt niet veel gepraat, niemand heeft er lust in na een nacht van 12 uur vliegen.

We zijn weer dicht bij huis. „Nog maar een klein rukje”, zegt van Barneveld, „en we zijn thuis.”

„Thuis”, dat beteekent voor ons Batavia of Soerabaja en op dit moment besef je, dat deze namen voor ons Nederlanders iets beteekenen. Ze beteekenen een thuiskomst, voor enkele leden van de crews een thuiskomst in hun geboortestad. Voor ons allen een vertrouwde omgeving, waar we in den loop der tijden aan gehecht zijn.

Saipan-Soerabaja, 2400 mijl, 20 uur.

De kisten worden tot aan den nek toe vol met benzine gegoooid. De langste hop, maar ook de meest welkome. De laatste étappe, de weg naar huis!

We starten om 1 uur plaatselijke tijd in de haven van Saipan. Eerst naar Guam, om daar het aanvullend weerbericht op te vangen. Een omweg van 60 mijl, maar op dezen afstand kijk je niet op een 10 mijl, zelfs niet als je een 15 mijls wind tegen hebt, zooals wij dezen keer.

Na 1 uur 19 minuten krijgt van Barneveld het weerbericht van Guam. Ziet er vrij goed uit. Alleen een 10 mijls wind tegen. Spiessens heeft inmiddels een steak gemaakt die er zijn mag. Een steak met een gebakken ei, brood en doperwten, man,

dat smaakt op 8.000 ft. met twee prima draaiende motoren boven je.

De Palau Islands, je ziet niets in het donker, waarin we nu zitten, maar het potlood en de passer van Schraa zweven op de kaart in die buurt.

Daar komt de eerste behoorlijke bul. Precies op de plaats waar het weerbericht haar aangaf. Een stevig onweersbuitje met echte bliksemflitsen, zooals het hoort. De Cat danst en steigert er door, en het valt wel mee. Er is eigenlijk niets verrassends aan. Je weet wanneer het komt en je weet ook zoo ongeveer wanneer het over is.

Langzaam loopt de kaart onder ons door. Eén graad ten Noorden van de N.O. punt van Celebes nemen we den benzinestand op. „Nog 762 gallon”, roept Manus. „Recht, streeks door naar Soerabaja”, beslist Schuiling, die eerst nog de noodzakelijkheid overwogen had om in Balikpapan een tussenlanding te maken. Van Valk en Polderman ook gunstige berichten en gedrieën gaan we op Soerabaja aan.

Nog maar 7 uur en 15 minuten. We hebben de kaart van Nederlandsch-Indië weer voor ons en het geeft je een prettig gevoel als je de oude vertrouwde namen weer leest. De eerste lichtjes trekken voorbij, de N. Kust van Celebes, en ieder leeft op. Zelfs Contact, de Canadeesche hond, waar we geen kind aan gehad hebben, gedurende de reis.

23.45 uur G.M.T. Bartelings die vlak achter ons zit heeft Soerabaja te pakken en kan door zijn microfoon vertellen, dat we er aan komen. Het is een beetje heilig en we zien niet veel. Daar gaat het eerste prauwtje, dat we zien door een gaatje in de wolken.

„Nog een minuut of 5”, schat Manus, dan hebben we de kust. Het werden er acht, maar toen hadden we hem. Weer terug op Java!

En het is kwart over acht in den Zaterdagmorgen, als de motorboot langsrijt komt en de bootsman, met een blik op de barang, oordeelt, dat we het nog niet zoo gek gehad hebben.

Als ieder een half uurtje later op zijn bed ligt, is hij met geen stok meer wakker te porren. Maar het kan weer even. De M.L.D. was weer thuis en ging plat in haar eigen bedden na 8330 mijl.....

Lt. A.J. Schuwer

Sinterklaas

BIJ DE MARINIERSBRIGADE

„Zie ginds komt de stoomboot....!”

De Mariniersbrigade heeft haar eerste Sinterklaasfeest in Indië gevierd op een wijze, die moeilijk te beschrijven valt. In deze moeilijke tijd, waarin men gedwongen wordt passief te zijn, heeft zich plotseling ter gelegenheid van het Sinterklaasfeest, een activiteit ontwikkeld, die bijna onbegrijpelijk is. Niet alleen in de stad zelf waar men tot grootse prestaties kwam, doch ook bij de compagnieën aan het front, zette men programma's in elkaar, die klonken als een klok!

Woensdagavond, 4 December, begon het reeds in de post Waroe. Uit de richting Soerabaja kwam Sinterklaas met twee van zijn knechten in een lichte truck aangereden. Ter weerszijden van de weg stonden de mannen van Batterij A van het Artillerie-Bataljon opgesteld en onder het zingen van een toepasselijk welkomstlied daalde de goede Heilige moeizaam van de hoge truck.

Hij kikkerde echter op, toen hem een fles werd aangeboden met een blijkbaar smakelijke en opwekkende inhoud. Tenminste toen hij enige teugen had genomen, smakte de jarige met zijn lippen en hield de fles angstvallig onder zijn berusting. Nadat de Batterie-commandant een kort begroetingswoord had gesproken, ging het over de rails van de spoorlijn Soerabaja-Malang naar een koeiestal, die in een feestzaal was herschapen. Direct werd met het programma begonnen.

Het trio „Trapsgewijs” bracht zijn vrolijke liedjes, Johnny van Darmo begeleidde zichzelf op de gitaar en Johnny Schoenmaker manoeuvreerde met zijn trekkast.

Deze mariniers treden ook geregeld op voor Radio Soerabaja, zodat begrijpelijk is, dat een en ander er in ging.

Op het podium gezeten deelde Sinterklaas pakjes uit en hij had (misschien door het flesje?) een goede bui. Geestig kruidde hij zijn toespraakjes met typische marine-terminen. Toen de „executive” een keurige veld-latrine in miniatuur kreeg, schreeuwde de gehele Batterij in koor „Hele beste!” En zo was ook de Sinterklaasavond in de post Waroe: een hele beste!

De volgende dag, 5 December, begon de bisschop met een bezoek aan de Brigadestafcompagnie. Achtereenvolgens kregen het Magazijn, de „Pay Master” het Postkantoor, de Brigade Kwartiermeester, Verbindingsdienst, Personeel-sectie, Tamboers en Pijpers en ook de Voorlichtingsdienst een beurt. Voor eenieder had de goede Sint een woordje en een pakje en de sympathie voor den reeds bijna 1500 jaar ouden bisschop werd dikwijls uitgedrukt in een spontaan gezongen lied. Ook het Brigade Hoofdkwartier werd niet vergeten en met den Commandant der Mariniersbrigade dronk Sinterklaas onder gezellig gebabbel een koud pijpje. Met den Vloot-aalmoezenier onderhield Monseigneur zich een wijle met betrekking tot geloofszaken. Toen werd het tijd voor den Sint om te schaften en hi liet een dankbare Brigadestafcompagnie achter.

Ook het Marine Hospitaal kreeg bezoek van den Spaansen weldoener, die, tot ieders verbazing, zijn intocht, vergezeld van twee Pietermannen, hield in een ambulance-wagen. Geduwd in een rolstoel door enige verpleegsters en gevolgd door een hoempa-band, rolde de bisschop door de gangen van zaal tot zaal, terwijl een grote schare hem volgde. Onvermoeibaar hield hij op iedere afdeling een korte bezielende toespraak, waarna hij zich langs de bedden begevende,

De Catalina P. 200 op Alameda airbase (San Francisco).

„Zie ginds komt de stoomboot...“.

Een zware Sherman werd door de Mariniers van de Tankcompagnie omgetoverd in een schip voor Sinterklaas.

tot iederen patient persoonlijk het woord richtte.

Met de „Soerabaja Welfare Express“ kwam Sinterklaas te omstreeks 17 uur de stad weer binnen. Een grote menigte had zich bij het Wonokromo station verzameld en onder donderend gejuich werd de jarige met zijn knechten begroet. Toen hij het station verliet, deed zich het merkwaardige feit voor, dat een schip op hem stond te wachten. Een kunstgewrocht van de mariniers der Tank-compagnie, die een zware Sherman van zijn koepel hadden ontdaan en omgetoverd in een schip, compleet met brug, stuurrad, kluisgaten, anker, roer en zelfs de trossen ontbraken niet.

In de machinekamer brandde een dot werk, gedrenkt in olie, wat een geweldige rookkolom veroorzaakte, die uit de pijp opsteeg. Trots voer het schip, de MARBRIG (officieele afkorting voor Mariniersbrigade) over de Darmo Boulevard, Palmenlaan, Kaliasin naar Toendjoengan.

Honderden auto's van diverse pluimage volgden het schip en de M.P. fungeerde als paravane. Hoornblazers, die in de stoet meereden, haalden het uiterste uit hun longen en op de volgende truck bewees de Mariniersband zijn veelzijdigheid door deze keer Sinterklaasliedjes te spelen.

Duizenden mensen stonden langs de route opgesteld en minzaam groetend nam de mensenvriend de geweldige ovaties in ontvangst. Een pijnlijk moment was het even, toen op de Darmoboulevard een namaak Sinterklaas passeerde, waardoor de vele kinderen een weinig in de war werden gebracht.

Bij de Mariniers Cantine had zich ondertussen een vrijwel onoverzienbare menigte aan weerskanten van en tegenover de ingang opgesteld. Talloze M.P.'s hadden dit keer hun handen vol aan Soerabaja's jeugd.

Plotseling rekten de halzen zich uit: Sinterklaas is in aantocht....!

Hoewel de luidsprekers uitgeschakeld werden, werd het lawaai er niet minder om. Confetti en serpentes dwarrelden van de tweede verdiepingen en zelfs van de daken naar beneden. Temidden van de honderden koplichten der auto's (het was intussen duister geworden) gleed het schip naderbij en meerde aan de Cantine. „Flash lights“ flitsten, claxons toeterden en onder geschreeuw, gezang en luide toejuichingen, die het gehuil van de onder de voet gelopen kinderen overstemden, schreed de bisschop van de valreep, waarna hij door den Commandant der Mariniers-brigade, Kolonel P.

J. van Gijn, werd begroet. Nadat alle voertuigen voorbij waren getrokken, ging hij de met moeite vrijgehouden ingang der Cantine binnen. Toen de jarige op het podium had plaatsgenomen en het speciaal voor zijn verjaardag geschilderde doek had bewonderd, werd hij met zijn knechten, ditmaal voor de microfoon, door den Kolonel P. J. van Gijn, namens de gehele Brigade, welkom geheten. Pakjes werden met toepasselijke speechjes uitgereikt. Tenslotte verliet Sinterklaas de Cantine en kon met enige moeite door het nog drukke gewoel zijn wagen bereiken, waarin hij, hartelijk nagejuicht, verdween.

Buiten, ver van het drukke stadsgewoel, werd ook Sinterklaasfeest gevierd. Daar toe waren tevoren met de meest primitieve hulpmiddelen podium, „toneelzalen“ en buffetten uit de grond gestampt, waarvoor alle hulde aan de „vaklieden“.

Op een karretje gezeten, dat door de inheemse bevolking gaarne werd getrokken,

werd Sinterklaas op de post Gedangan ingehaald. Nadat de pakjes waren uitgedeeld in de tot feestzaal omgetoverde passar, werd een vlot programma opgevoerd, waaraan de band van de Mariniers Veiligheidsdienst, het trio „Trapsgevijs“ en Akimotos, den groten goochelaar en sneltekenaar, die zijn loopbaan als marinier begon, medewerking verleenden. Ook werd een jiu jitsu demonstratie gegeven, terwijl het bleek dat Compagnie I vele artisten in haar gelederen telt. Om 23 uur eerst was het feest daar op Gedangan afgelopen.

In de post Soekodono was het Sinterklaasfeest ook een groot succes. In een bijna niet te geloven korte tijd had men een tooneelzaal vervaardigd, waterdicht en met zijwanden. Het toneel met voetlichten en gordijn bleek sterk te zijn en degelijk. Akimotos vertoonde ook hier zijn wereldberoemde toeren en hij oogstte, evenals Tilly Portier, sergt. H. Vaas en korporaal K. Valkenburg met hun liedjes, veel bijval. De „Kalaupapas“ traden op en enkele schetsjes van mariniers uit Compagnie K zelf waren uitstekend.

Sinterklaas kwam wat later op de avond, in een jeep dit keer.

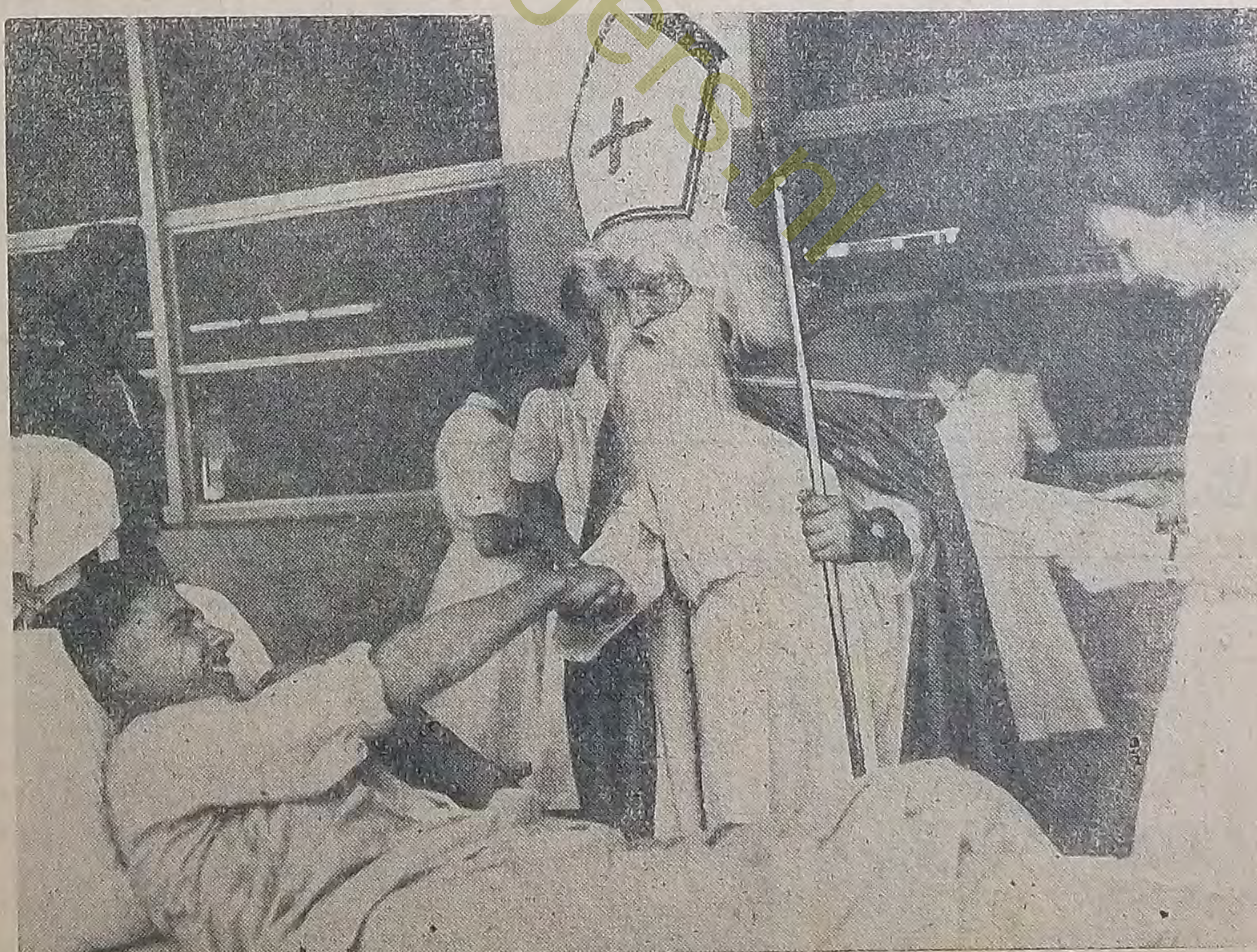
Hij was in een zeer vrolijke stemming en bewees, dat hij het Maastrichts uitnemend beheerste, wat merkwaardig is voor zo'n ouden heer van Spaansen bloede.

Vijf verpleegsters uit het Marine Hospitaal verleenden hun medewerking aan een toneelstuk, dat te omstreeks half tien voor het voetlicht kwam. En de mannen van Compagnie K wisten hun spel en vooral hun gezelschap te waarderen.

Het buffet serveerde overvloedig lekkerrijen, waarvan we de Maastrichter „bôlke's“ even willen memoreren.

Sinterklaas 1946 is een gebeurtenis geweest in de geschiedenis van de Mariniersbrigade. Men toonde initiatief en dat is een goed teken. En men leerde Soerabaja weer het aloude Nederlandse feest vieren....!

Mariniers-correspondent
Sergt. D. Steenmeijer,

Reeds vroeg in de morgen bracht de goede Sint een bezoek aan het Marine Hospitaal te Soerabaja, waar hij zich met elken gewonde of zieke onderhield.

Ook de Marinekazerne Tandjong Priok werd door Sint Nicolaas met een bezoek vereerd. De goede bisschop arriveerde met een van Hr. Mr. Patrouillevaartuigen werd met de voor een dergelijke hoge autoriteit gebruikelijke eerbewijzen ontvangen.

STEENPUISTEN en Initiatief

BIJ DE MARINIERS IN BERGEN OP ZOOM

Van Marinier III H. Bröker uit Soerabaja kregen wij een bijdrage toegezonden voor ons „veelgelezen blad” en hij belooft ons verdere artikeltjes indien wij dit zouden plaatsen. Wel Marinier Bröker, hier staat je stukje, ondanks dat dreigement. Nu ben jij weer aan de beurt!

„Geeft.... acht!! Hé, lange, dat geldt voor jou ook.

De lange antwoordt rustig. „Als je mijn naam niet ken, zeg ie maar mijnheer hoor.”

De lange kreeg hiermede zijn eerste rapportje aan zijn broek. In de gelederen onderdrukt gegnuif. De sergeant eenigszins rood aangelopen schreeuwt nog een tikkie barscher „Rechts.... richten!”

Weer een die zijn plicht verzaakt, want zoowaar begint de sergeant weer te bul-

deren en geeft een flink kantje weg. „Vooruit rooie d.... steen.... kijk naar rechts!”

„Kan ik niet, zegt de „Rooie”, d'r zit een steenpuist in m'n nek zoo groot als een duivenei.”

„Dan meld je je onmiddellijk in de ziekenboeg en vraagt een briefje, „Vrij van rechts richten”!, begrepen.”

„Mooie gooi”, zegt de Rooie. „Hou je opmerkingen voor je, anders... anders”.

De sergeant begint zoowaar te stotteren en zegt eindelijk „Houd je porum dicht!”

Daarna marcheert de klas af naar het theorielokaal en begint de eerste les over den velddienst. Om het niet te zouteloos te maken begint de sergeant met eenige vragen te stellen. De Rooie is het eerst de sigaar.

„Rooie, vertel jij me eens wat je zou doen. Je bent als schildwacht uitgezet en plotseling duiken er vlak voor je wel twintig vijanden op.”

„De Rooie antwoordt, „Da's me ook wat.... omsingelen en krijgsgevangene make netuurlijk”.

De sergeant wil eerst kwaad worden maar ziet dan de humor van 't geval in en in het theorielokaal is het de eerste minuten een orkaan van gelach.

In de sectie zit ook een klein joodje, genaamd „Jaakie”.

Als de sergeant begint te praten over

eigen initiatief, knoopt hij dat goed in zijn ooren wat den volgenden dag blijkt, want dan hebben zij de eerste praktische veldoefening.

Op een gegeven moment moeten zij „robben”, want ongezien moet de vijand zoo dicht mogelijk genaderd worden. Alles ligt te steunen en robt moeizaam voorwaarts. Ze doen heel aardig hun best, tot plotse-ling de sergeant begint te ketteren van je welste. Wat is het geval? Er is van de jongens haast niets te zien, dan af en toe een zeker lichaamsdeel, dat als een bult van een kameel uit het gras opduikt, maar Jaakie loopt op z'n dooie akkertje te pas-sagieren, recht overeind. Als de sergeant hem uitkaffert, zegt hij rustig: „Maar ser-geant, U had het gisteren toch over eigen initiatief en ik zit nou in een tank.”

Hiermee eindigt het robben, want alles ligt te rollen in het gras van het lachen en Jaakie staat den sergeant rustig aan te kijken of t'ie zeggen wil. „Is t'ie jofel of niet”.

„Ik ben een tank”

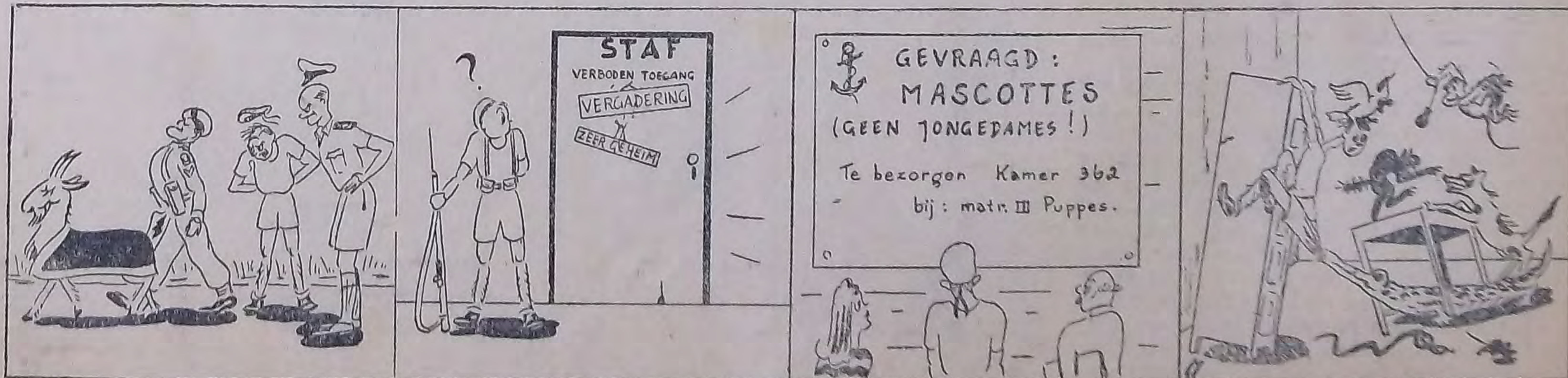
Voorloopig wordt er rust gehouden en vertelt de sergeant eenige staaltjes uit zijn opleidingstijd en opgeruimd komen de jongens in de kazerne terug, verlangend naar de volgende veldoefening.

Als 's avonds alles in kooi ligt en om tien uur de lichten uitgaan, roept „de Rooie”: „Jaakie, heb ie je tank binnengere-den want het regent’.

Na tien minuten rake opmerkingen over en weer en de noodige sterke verhalen van „Piet de leugenaar”, roept de korporaal, „Stilte.....! kleppen dicht” en al spoedig is alles in diepen slaap. Weer een dag ten einde.

Buiten klinkt de eentonige stap van den schildwacht. Deze hoort door de open ramen het gesnurk van zijn kameraden, zoekt even diep, maar doet zijn plicht.

MATROOS III PUPPES

SOLDAAT OP WACHT

Nu zal het Kerstfeest wel in Holland zijn,
ik sta op wacht en hoor slechts de cycaden
en zie de palmen, wuivend in den nacht,
ik en mijn stengun, allebei geladen:

hier ben ik, dood en leven saam vereend;
in Holland zul je bij den Kerstboom zingen,
zacht spreken over mooie teere dingen,
ik sta alleen, zwijgend en als versteend.

Ik heb den dood in deze harde hand,
maar toch diep in mij voel 'k het zoete beven
van een verwonderlijk en teeder leven
om liefde en heimwee naar het verre land.

Ik zie de kerstboomlichten in de sterren,
het zilver maanlicht op de palmenkroon
is als de siersels van den denneboom,
ik hoor een kerstlied naderen van verre.

Ik ben zoo eenzaam en toch niet alleen,
zoomin als eens de herders in die tijden
die uit den nacht het eeuwig licht verbeidden;
ook deze duisternis gaat van ons heen.

Willem Brandt

